

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล
เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
พระธีรภัสสร สาระมโม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มีนาคม 2550

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล
เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
พระธีรภัสร์ สารธมโม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มีนาคม 2550
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล
เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อของ
ของ
พระธีรภานุรักษ์ สารมโม

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
มีนาคม 2550

พระธีรารักษ์ สारम्भ (2550) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ปริญญาโท กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ :บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรพรรณ พลอยล้อมแสง

รองศาสตราจารย์เวรณี กริทอง

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปัจจัยที่ศึกษาแบ่งเป็น 3 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ นิสัยทางการเรียน และ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สภาพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ด้านการเรียน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2549 จำนวน 337 คน เป็นนักเรียนชาย 157 คน และนักเรียนหญิง 180 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

1.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ เพศ : นักเรียนหญิง (X_2) และระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 1 (X_3)

1.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 8 ปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_6) บุคลิกภาพ (X_{11}) นิสัยทางการเรียน (X_{12}) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_{13}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ

(X₁₄) ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน (X₁₅) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₁₇)

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับสมาธิในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

2.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับสมาธิในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ เพศ : นักเรียนชาย (X₁)

2.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับสมาธิในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 2 (X₄)

3. ปัจจัยที่ไม่มีมีความสัมพันธ์กับสมาธิในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร มี 5 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 3 (X₅) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X₇) สภาพครอบครัว : บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (X₈) สภาพครอบครัว : บิดามารดาหย่าร้างกัน (X₉) และสภาพครอบครัว : บิดามารดาถึงแก่กรรม (X₁₀)

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัยโดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด ไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X₁₃) นิสัยทางการเรียน (X₁₂) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X₁₆) บุคลิกภาพ (X₁₁) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X₁₄) โดยทั้ง 5 ปัจจัยนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนสมาธิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา ได้ร้อยละ 60.50

5. สมการพยากรณ์สมาธิในการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

5.1 สมการพยากรณ์สมาธิในการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = .032 + .274 X_{13} + .231 X_{12} + .214 X_{16} + .171 X_{11} + .112 X_{14}$$

5.2 สมการพยากรณ์สมาธิในการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .313 X_{13} + .271 X_{12} + .202 X_{16} + .184 X_{11} + .121 X_{14}$$

FACTORS AFFECTING ON LEARNING CONCENTRATION OF THE THIRD LEVEL,
SECONDARY GRADES 1 – 3 STUDENTS AT NAWAMINTHRACHINUTHIT
SATRIWITTHAYA PHUTTAMONTHON SCHOOL
IN THAWEEWATTANA DISTRICT, BANGKOK

AN ABSTRACT

BY

PHRA THEERAPISUT SARATHAMMO

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
March 2007

Phra Theerapisut Sarathammo. (2007). *Factors Affecting on Learning Concentration of the Third level, Secondary Grades 1 – 3 Students at Nawaminthrachinuthit Satriwitthaya Phuttamonthon School in Thaweewattana District, Bangkok* . Master thesis, M.Ed. (Educational Psychology) . Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assist. Prof. Pannarat Ploylearmsang ,Assoc. Prof. Waythanee Greethong.

The purposes of this research were to study the factors affecting on learning concentration of the third level, secondary grades 1-3 students at Nawaminthrachinuthit Satriwitthaya Phuttamonthon School in Thaweewattana District, Bangkok . The factors were divided into 3 dimensions , first of them was personal factor : gender, class level, learning achievement, personality, studying habits and learning achievement motive, second of them was family factor : guardians' status, guardians' economic level and interpersonal relationship between students and their family memberships in learning aspect and third of them was learning environment factor : physical learning environment, interpersonal relationship between students and their teachers and interpersonal relationship between students and their peer groups.

The 337 samples : 157 males and 180 females were the learning concentration of the third level, secondary grades 1-3 students at Nawaminthrachinuthit Satriwitthaya Phuttamonthon School in Thaweewattana District, Bangkok in academic year 2006. . The instrument was a questionnaires of factors affecting on learning concentration. The data was analyzed by The Pearson Product Moment Correlation Coefficient and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results were as follows :

1. There were significantly positive correlation among learning concentration of the third level, secondary grades 1-3 students at Nawaminthrachinuthit Satriwitthaya Phuttamonthon School in Thaweewattana District, Bangkok and various factors :

- 1.1 There were significantly positive correlation among learning concentration of the third level, secondary grades 1-3 students at Nawaminthrachinuthit Satriwitthaya

Phuttamonthon School in Thaweewattana District, Bangkok and 2 factors : gender : females (X_2) and class level : matthayom suksa I (X_3) at .05 level.

1.2 There were significantly positive correlation among learning concentration of the third level, secondary grades 1-3 students and 8 factors : learning achievement (X_6), personality (X_{11}), studying habits (X_{12}), learning achievement motive (X_{13}), interpersonal relationship between students and their family memberships in learning aspect (X_{14}), physical learning environment (X_{15}), interpersonal relationship between students and their teachers (X_{16}), interpersonal relationship between students and their peer groups (X_{17}) at .01 level .

2. There were significantly negative correlation among learning concentration of the third level, secondary grades 1-3 students at Nawaminthrachinuthit Satriwitthaya Phuttamonthon School in Thaweewattana District, Bangkok and various factors :

2.1 There were significantly negative correlation between learning concentration of the third level, secondary grades 1-3 students at Nawaminthrachinuthit Satriwitthaya Phuttamonthon School in Thaweewattana District, Bangkok and 1 factor : gender : male (X_1) at .05 level.

2.2 There were significantly negative correlation between learning concentration of the third level, secondary grades 1-3 students and 1 factor : class level : matthayom suksa II (X_4) at .01 level .

3. There were no significant correlation among learning concentration of the third level, secondary grades 1-3 students at Nawaminthrachinuthit Satriwitthaya Phuttamonthon School in Thaweewattana District, Bangkok and 5 factors : class level : matthayom suksa III (X_5), guardians' economic level (X_7), guardians' status : couple (X_8), guardians' status : separation of their guardians (X_9) and guardians' status : father/mother pass away (X_{10}).

4. There were 5 factors got significantly affecting on learning concentration of the third level, secondary grades 1-3 students at Nawaminthrachinuthit Satriwitthaya Phuttamonthon School in Thaweewattana District, Bangkok ranking from the most affecters to the least affecters were learning achievement motive (X_{13}), studying habits (X_{12}), interpersonal relationship between students and their teachers (X_{16}), personality (X_{11})

and interpersonal relationship between students and their family memberships in learning aspect (X_{14}) at .01 level . These 5 factors could predicted learning concentration of the third level, secondary grades 1-3 students about percentage of 60.50.

5. The significantly predicted equation of learning concentration of the third level, secondary grades 1-3 students at Nawaminthrachinuthit Satriwitthaya Phuttamonthon School in Thaweewattana District, Bangkok at .01 level were as follows :

5.1 In terms of raw scores were :

$$\hat{Y} = .032 + .274 X_{13} + .231 X_{12} + .214 X_{16} + .171 X_{11} + .112 X_{14}$$

5.2 In terms of standard scores were :

$$Z = .313 X_{13} + .271 X_{12} + .202 X_{16} + .184 X_{11} + .121 X_{14}$$

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล
เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ของ
พระธีรภักดิ์ สาระมโม

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
วันที่ เดือน มีนาคม พ.ศ. 2550

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง) (ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรหมธิดา แสนคำเครือ)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เวชณี กรีทอง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ เวชณี กรีทอง)

.....กรรมการ
(อาจารย์ นันทวิทย์ เปี่ยมหานาคะ)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอย เลื่อมแสง ประธานกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ เจริญ กิ่งทอง กรรมการควบคุม ปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ และอาจารย์นันทวิทย์ เผ่ามหานาคะ กรรมการที่ได้รับแต่งตั้งเพิ่มเติมในการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา ให้แนวคิด ข้อเสนอแนะ ตลอดจนตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้ด้วยความกรุณา จนกระทั่งปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วง เรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยขออนุโมทนา ขอบคุณ ณ โอกาสนี้

ขออนุโมทนาขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ อาจารย์นันทวิทย์ เผ่ามหานาคะ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจ เครื่องมือในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขออนุโมทนาขอบคุณคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่าน ที่ได้ ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ และประสบการณ์ชีวิตแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณในความกรุณาของพระครูโกมุทสิทธิการ เจ้าอาวาสวัดโกมุทพุทธรังสี ที่ชัก นำผู้ศึกษาเข้ามาเรียนและให้คำแนะนำส่งเสริมด้วยดีตลอดมา

ขออนุโมทนาขอบคุณนางสาวสุปราณี ไกรวัฒน์สรณ์ ผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล ที่อำนวยความสะดวกในการพัฒนาเครื่องมือวิจัย (Try Out) และเก็บ รวบรวมข้อมูลเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือและแนะนำเกี่ยวกับการทำปริญญานิพนธ์ อาจารย์วิยะดา คชเสนี รองผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล ที่ได้ อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล อาจารย์ศรัณย์ พฤกษาปัญญะและอาจารย์เรวัตร เตรียมล้ำเลิศ ที่ช่วยประสานงานเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ขออนุโมทนาขอบใจเพื่อนสหธรรมิกทุกรูป เพื่อน ๆ พี่ ๆ น้อง ๆ ที่คอยช่วยเหลือและให้ กำลังใจมาโดยตลอด

ขออนุโมทนาโยมบิดาและมารดาที่ให้งานอดิเรกและอยู่ในใจเสมอมา คอยเป็นกำลังใจที่สำคัญใน การศึกษา คุณแม่รัตน์ ธนาบุรณ์ที่คอยอุปถัมภ์ทั้งค่าใช้จ่ายต่างๆ และส่งภัตตาหารมาโดยตลอด คุณ ยายมาลัย พิมพ์อุบลพร้อมบุตร ที่มีศรัทธาอุปถัมภ์ใส่บาตรเป็นประจำและเป็นผู้อุปถัมภ์ในการ จัดพิมพ์ปริญญานิพนธ์ในครั้งนี้ อนุโมทนาญาติโยมอุบาสิกาวัดโกมุทพุทธรังสีและในหมู่บ้านเปรมวดี ทุกท่านที่คอยให้กำลังใจและกำลังใจด้วยดีเสมอมา.

พระธีรภิกษุธี สารธมโม

สารบัญ

บทที่

หน้า

1 บทนำ.....	
1	
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
การกำหนดประชากร และการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	4
ตัวแปรที่ศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	9
สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมมติในการเรียน.....	11
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสมมติในการเรียน.....	11
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมมติในการเรียน.....	20
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	23
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านส่วนตัว	23
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านครอบครัว	42
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านสิ่งแวดล้อม ทางการเรียน.....	49
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	59
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	59
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล	75
การวิเคราะห์ข้อมูล	76

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	77
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	77
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	78
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	79
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	85
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	86
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	86
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	89
อภิปรายผลการวิจัย	91
ข้อเสนอแนะ	101
 บรรณานุกรม	 104
 ภาคผนวก	 116
 ประวัติย่อผู้วิจัย.....	 138

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับชั้น.....	61
2 แสดงจำนวนและร้อยละข้อมูลทั่วไปของนักเรียน.....	80
3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3.....	81
4 แสดงผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3	83
5 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3	84
6 แสดงปัจจัยที่สามารถพยากรณ์สมรรถนะในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ.....	85
7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ.....	130
8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน....	131
9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทางการเรียน.....	132
10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียน.....	132
11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ ทางด้านการเรียน.....	133
12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างครู กับนักเรียน.....	134
13 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่าง นักเรียนกับเพื่อน.....	135
14 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสมรรถนะในการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3	136

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การศึกษาเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่ช่วยพัฒนาบุคคลให้เจริญก้าวหน้า มีความรู้และความสามารถในการเข้าใจปัญหาต่าง ๆ ในชีวิตได้อย่างถูกต้อง และสามารถนำความรู้ความเข้าใจเหล่านั้นในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้อย่างมีระบบและอย่างมีประสิทธิภาพ พุทธศาสนายอมรับว่า การศึกษามีส่วนสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมความก้าวหน้าของบุคคล และเชื่อว่าการมีความรู้ (ปัญญา) เป็นขุมทรัพย์อันประเสริฐอย่างหนึ่ง ผู้ที่ได้รับการอบรมให้มีความรู้ความสามารถที่จะพัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้าทางอาชีพการงานและทางจิตใจสมควรได้รับการยกย่อง (จ้านง อติพัฒนสิทธิ์. 2545 : 119) กระบวนการศึกษาส่วนหนึ่งได้มาจากความรู้ความเข้าใจในพระพุทธรศาสนา นอกจากทำให้รู้เข้าใจตนเองและพื้นฐานของสังคมไทยแล้ว ยังเชื่อมโยงออกไปให้เข้าใจสังคมและชีวิตพร้อมทั้งมองเห็นสายสัมพันธ์ทั้งด้านบวกและด้านลบที่เป็นเหตุปัจจัยซึ่งกันและกันอยู่ ซึ่งจะต้องมองไกลไปให้ครอบคลุมถึงจุดหมายของการศึกษาในระดับของการสร้างสรรค์คนให้เป็นสมาชิกที่ดีมีคุณภาพ ดังเช่น การศึกษาพระพุทธรศาสนา ซึ่งสนองจุดมุ่งหมายเช่นนี้สำหรับสังคมไทย (พระธรรมปิฎก.2542 : 45-46)

ภารกิจสำคัญของการศึกษา คือ การฝึกอบรมบุคคลให้พัฒนาปัญญาให้เกิดความรู้ความเข้าใจในข้อเท็จจริงและสภาวะของสิ่งทั้งหลาย (พุทธวิธีในการสอน. 2542 : 6) การศึกษาในปัจจุบันนี้ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นคนเก่ง ดี และมีความสุข ดังที่ พระธรรมปิฎก (2536 : 13) กล่าวไว้ว่า ชีวิตมนุษย์เป็นชีวิตอยู่ได้ด้วยการศึกษา และจะอยู่ดียิ่งขึ้นไปก็ด้วยการศึกษายิ่งขึ้นไป ชีวิตที่ดีคือชีวิตแห่งการศึกษา ถ้าชีวิตไม่มีการศึกษาก็ไม่มีความหมาย การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญ พระพุทธรศาสนาจึงมองว่าชีวิตมนุษย์จึงเป็นชีวิตแห่งการศึกษา ยกย่องคุณภาพชีวิตตนเองด้วยการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.2544: คำนำ) ได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นได้อย่างมีความสุข และในการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ซึ่งหมายถึงการพัฒนาคนให้เป็น “คนเก่ง ดี และมีความสุข” ด้วยกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยการนำเอาวิธีการทางศาสนาเป็นเครื่องมือใน

การพัฒนา การเปลี่ยนแปลงทุกอย่างเป็นไปได้ที่จะเกิดขึ้นทั้งหมดได้ ผู้เรียนบางคนอาจบรรลุ จุดมุ่งหมายบางอย่างต่าง ๆ กันไป และในเวลาไม่เท่ากัน อายุ ระดับชั้น ความสามารถ ประสบการณ์ที่มีมาก่อน เจตคติที่มีต่อการเรียน ความสนใจ แหล่งความรู้ที่ยังประโยชน์ได้เหล่านี้ ล้วนเป็นองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องต่อความสำเร็จของการบรรลุจุดมุ่งหมายของผู้เรียน (นาตยา ภัทร แสงไทย.2525:27) และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนชั้นเรียนถือว่าเป็นสิ่งสำคัญที่สุด การเรียน การสอนจะบรรลุเป้าหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายประการ คือ ครูผู้สอน ตัวผู้เรียนและสิ่งที่เรียน การเรียนรู้จะได้ผลดีที่สุดขึ้นอยู่กับตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ไม่ว่า บทเรียนหรือกระบวนการเรียนการสอนของครูจะสมบูรณ์เพียงใดถ้าผู้เรียนมีความบกพร่องในพฤติกรรม การเรียน ก็ย่อมจะไม่บังเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมายได้

สังคมปัจจุบันมีการเชื่อมโยง ชับซ้อน เคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว มนุษย์ไม่สามารถเผชิญกับความซับซ้อนและความคลาดเคลื่อนเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วได้ (คณะอนุกรรมการ การปฏิรูปการเรียนรู้.2543:2) ดังนั้น จึงมองเห็นชัดเจนว่าเยาวชนไทยปัจจุบันนี้สามารถเสพสื่อได้ ง่ายขึ้นโดยอาศัยแหล่งที่มาของข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตอันบรรจุก้าวสารสาระหรือแหล่งความรู้รวมถึงสิ่ง ไม่ดีต่าง ๆ ซึ่งทำให้เยาวชนหลงใหลได้ค่อนข้างง่ายดาย และกลายเป็นว่าเยาวชนรับเอาสื่อที่ไม่ เป็นประโยชน์มากกว่าสื่อที่เป็นประโยชน์ จนทำให้หลงใหลคลั่งไคล้กระแสอารยธรรมตะวันตกที่ หลั่งไหลเข้ามานับวันก็ยิ่งมากขึ้นทุกวัน โดยเฉพาะวิทยาการในปัจจุบันก้าวหน้ามาก มีเทคโนโลยี ใหม่ ๆ ที่เรียกร้องความสนใจแก่ผู้รับ ปัญหานี้ทำให้ทราบว่าการศึกษาที่เยาวชนไทยขาดความเอาใจใส่ ใฝ่ใจในหน้าที่ไม่มีความรับผิดชอบในการเรียนของตนเพราะมัวแต่ลุ่มหลงกับเทคโนโลยีสมัยใหม่และสื่อ ต่างๆ อย่างไม่ลืมหูลืมตา เช่น ดิจิตัลอินเทอร์เน็ต ดิจิตัลเกมส์ เป็นต้น จึงทำให้การเรียนของตน ประสบความล้มเหลวและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ การส่งเสริมให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียน จะส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น (ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้งและคณะ.2544:44)

สำหรับเด็กนั้นการมีสมาธิเป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะเป็นปัจจัยที่ทำให้เด็กสามารถเรียนรู้ เกี่ยวกับสิ่งรอบตัวได้ หากเด็กคนใดสมาธิบกพร่อง เช่น มีสมาธิในช่วงเวลาสั้น ไม่สามารถตั้งใจ ทำอะไรได้นานพอ การเรียนรู้ของเด็กก็คงไม่ต่อเนื่อง หยุดชะงักเป็นช่วง ๆ หรือเรียนรู้ได้เพียง เล็กน้อย ทั้งที่มีสิ่งต่าง ๆ อีกมากมายที่จะต้องรู้ เช่น ถ้าเด็กไม่มีสมาธิฟังครู เด็กก็อาจจะได้ยิน ครูพูดเพียง 5 นาที แรกเท่านั้นและที่เหลืออีกเกือบชั่วโมง เด็กก็จะใจลอย วอกแวกไปตามสิ่งที่อยู่ รอบตัว สรุปว่าชั่วโมงนั้นเด็กเก็บความรู้ได้จากครูเพียงร้อยละ 5 ในขณะที่เด็กคนอื่นเก็บได้เกือบถึง ร้อยละ 80 เป็นต้น (อุมาพร ตรังคสมบัติ.2544:3)

จากการที่ผู้วิจัยเคยสอนวิชาพระพุทธศาสนาในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑลทำให้สังเกตเห็นปัญหาการไม่มีสมาธิของนักเรียนและจากการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนจำนวน 5 คนเกี่ยวกับปัญหาที่พบในนักเรียนพบว่าเด็กขาดความเอาใจใส่ในการเรียน ได้แก่ ขาดสมาธิขณะเรียน หนังสือ นั่งเหม่อลอยขณะเรียนหนังสือ ไม่ตั้งใจฟังครูสอน ไม่มีสมาธิในการเรียน ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพฤติกรรมที่เป็นปัญหาด้านการเรียนจึงได้สำรวจข้อมูลเบื้องต้นกับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียน นวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล จำนวน 280 คน โดยใช้คำถามปลายเปิด จำนวน 2 ข้อ ดังนี้

ข้อที่ 1 ถามว่า ขณะนี้นักเรียนคิดว่า นักเรียนมีปัญหาหรือไม่ ถ้ามีเป็นปัญหาเกี่ยวกับเรื่องใด คำตอบที่นักเรียนตอบเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ ปัญหาด้านการเรียน จำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 70.71 ได้แก่ เรียนไม่ทันเพื่อน เรียนไม่เข้าใจ ไม่มีสมาธิในการเรียน และไม่เข้าใจเนื้อหาวิชาที่เรียน ปัญหาส่วนตัว จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 15 ได้แก่ เงินไม่พอใช้ และมีโรคประจำตัว ปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคล จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 14 ได้แก่ ทำงานกลุ่มไม่ได้ และปรับตัวกับเพื่อนไม่ได้

ข้อที่ 2 ถามว่า จากปัญหาข้อที่ 1 นักเรียนคิดว่าปัญหาเกิดจากสาเหตุใด คำตอบที่นักเรียนตอบคือ ปัญหาด้านการเรียนเกิดจาก ไม่ตั้งใจเรียน พุดคุยกันในระหว่างเรียน และอาจารย์สอนไม่เข้าใจ ปัญหาด้านส่วนตัวเกิดจาก ครอบครัวมีรายได้น้อย และใช้จ่ายฟุ่มเฟือย และปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเกิดจาก การเข้ากับเพื่อนไม่ได้ และไม่ช่วยกันทำงาน

จากผลการสำรวจปัญหาเบื้องต้นสรุปว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล น่าจะมีปัญหาด้านการเรียนและที่พบมากที่สุดทำให้เกิดปัญหาการเรียน คือ ไม่มีสมาธิในการเรียน ดังที่พระธรรมปิฎก (2544:330) กล่าวว่า การมีสมาธิ หมายถึงความตั้งมั่นของจิต หรือภาวะที่จิตแน่วแน่ต่อสิ่งที่กำหนดอยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่ฟุ้งซ่านหรือส่ายไป ซึ่งถ้าเมื่อใดขาดสมาธิหรือไม่มีสมาธิ จิตใจฟุ้งซ่านจนขาดสติ ไม่ว่าจะทำสิ่งใดก็ไม่สำเร็จ เช่นเดียวกับการศึกษาเล่าเรียนของเยาวชน จะทำให้การเรียนไม่สัมฤทธิ์ผล ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำดังที่อุมาพร ตรังคสมบัติ (2544:2) ได้กล่าวไว้ว่า สมาธิเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่งในชีวิตประจำวัน หากเราไม่มีสมาธิ เราคงเรียนหนังสือไม่ได้ และทำงานไม่สำเร็จ

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจ ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับสมรรถิด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ที่ส่งผลต่อสมรรถิด้านการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เพื่อที่จะทำให้ผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้แก่ ผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ ครู อาจารย์ ผู้สอนและอาจารย์ที่ปรึกษาของโรงเรียนได้นำข้อมูลไปใช้ประกอบการวางนโยบายในการจัดการศึกษาให้ นักเรียนมีสมรรถิในการเรียนดียิ่งขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ปีการศึกษา 2549 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,353 คน เป็นนักเรียนชาย 631 คน และเป็นนักเรียนหญิง 722 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 453 คน เป็นนักเรียนชาย 215 คน และเป็นนักเรียนหญิง 238 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 467 คน เป็นนักเรียนชาย 212 คน และเป็นนักเรียนหญิง 255 คนและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 433 คน เป็นนักเรียนชาย 204 คน และเป็นนักเรียนหญิง 229 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ปีการศึกษา 2549 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 337 คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย 157 คน และเป็นนักเรียนหญิง 180 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 113 คน เป็นนักเรียนชาย 53 คน และเป็นนักเรียนหญิง 59 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 116 คน เป็นนักเรียนชาย 53 คน และเป็นนักเรียนหญิง 63 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 108 คน เป็นนักเรียนชาย 51 คน และเป็นนักเรียนหญิง 57 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ของยามาเน่ (Yamane, 1967 : 886 – 887) โดยใช้ ระดับชั้น และเพศเป็นชั้น (Strata)

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่

- 1.1.1 เพศ
- 1.1.2 ระดับชั้น
- 1.1.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- 1.1.4 บุคลิกภาพ
- 1.1.5 นิสัยทางการเรียน
- 1.1.6 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่

- 1.2.1 สภาพครอบครัว
- 1.2.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
- 1.2.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียน

1.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในการเรียน ได้แก่

- 1.3.1 ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน
- 1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
- 1.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ สมรรถนะในการเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **สมาธิในการเรียน** หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนที่มีความเอาใจใส่และฝึกฝนต่อการเรียน ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านไปในเรื่องอื่น ๆ ซึ่งส่งผลให้ประสบความสำเร็จในการเรียน ได้แก่ ตั้งใจเรียน เอาใจใส่ต่อการเรียนโดยตั้งใจให้จดจ่อเฉพาะเรื่องที่เรียน ไม่พูดคุยกันขณะเรียนหนังสือ ไม่เหม่อลอยหรือคิดฟุ้งซ่านขณะเรียนหนังสือ มีความรับผิดชอบต่องานที่มอบหมายโดยการปฏิบัติหน้าที่ที่รับมอบหมายด้วยความเอาใจใส่ และ อดทนต่ออุปสรรคโดยไม่ย่อท้อละเอียดยรอบคอบ

2. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียน** หมายถึง สิ่งส่งผลต่อสมาธิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่ ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่

2.1.1 **เพศ** ได้แก่ เพศชายและเพศหญิง

2.1.2 **ระดับชั้น** ได้แก่

2.2.2.1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

2.2.2.2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2

2.2.2.3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

2.1.3 **ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน** หมายถึง ความรู้ความสามารถของนักเรียนซึ่งเป็นผลจากการเรียนรู้หรือประสบการณ์ต่าง ๆ โดยวัดจากผลการเรียนที่เป็นระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม (Grade Point Average) ของทุกวิชา

2.1.4 **บุคลิกภาพ** หมายถึง ลักษณะเฉพาะของนักเรียนที่สะท้อนถึงความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมการแสดงออกของนักเรียนเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ซึ่งทำให้เกิดเป็นลักษณะเฉพาะตัวของนักเรียน บุคลิกภาพในการวิจัยครั้งนี้แบ่งตามแบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของเจนกินส์ (Jenkins' Activity Survey) ซึ่งจำแนกเป็น 2 แบบ คือ

2.1.4.1 **บุคลิกภาพแบบเอ** ได้แก่ ลักษณะของนักเรียนที่รักความก้าวหน้า ชอบฟันฝ่าอุปสรรค โกรธง่าย ชอบทำงานให้ประสบความสำเร็จ ทำงานด้วยความรวดเร็ว ไม่ชอบการรอคอย

2.1.4.2 **บุคลิกภาพแบบบี** ได้แก่ ลักษณะของนักเรียนที่ค่อนข้างเฉื่อยชา จิตใจเยือกเย็น ทำงานไปเรื่อย ๆ ไม่หวังผลสำเร็จในการทำงาน ไม่ชอบฟันฝ่าอุปสรรค อดทนรอคอยได้

2.1.5 นิสัยทางการเรียน หมายถึง การกระทำของนักเรียนที่ทำเป็นประจำเกี่ยวกับการเรียน ได้แก่ การวางแผนในการเรียน การแบ่งเวลาในการเรียน ความตั้งใจเรียน การทบทวนบทเรียน การค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติม และการทำงานที่ได้รับมอบหมาย

2.1.6 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่ต้องการประสบความสำเร็จในการเรียนตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีความมุ่งมั่นในการเรียนโดยการกำหนดเป้าหมายที่มีความเป็นไปได้ที่จะทำให้สำเร็จเหมาะสมกับความสามารถของตน มีความมานะพยายาม มีความอดทน มีความรับผิดชอบในการเรียนและมีความภาคภูมิใจในความสำเร็จของตน

2.2 ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สภาพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวและสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง มีรายละเอียดดังนี้

2.2.1 สภาพครอบครัว ได้แก่

2.2.1.1 บิดามารดาอยู่ด้วยกัน

2.2.1.2 บิดามารดาหย่าร้าง

2.2.1.3 บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม

2.2.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง หมายถึง รายได้ของบิดามารดาที่ได้รับรวมกันเป็นรายเดือน ในกรณีที่นักเรียนไม่มีบิดามารดา ให้หมายถึง รายได้ของผู้ปกครองที่ได้รับในแต่ละเดือน

2.2.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียน หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง และการปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน เพื่อให้เกิดความสัมพันธที่ดีต่อกัน ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.2.3.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครองด้านการเรียน ได้แก่ การขอคำแนะนำและการซักถามเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการเรียน การขอให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น การแสดงความรัก การให้ความเคารพของนักเรียนต่อผู้ปกครอง การเชื่อฟัง ไม่ทำให้ผู้ปกครองเสียใจ

2.2.3.2 การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียนด้านการเรียน ได้แก่ การเอาใจใส่ด้านการเรียนต่อนักเรียน ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมทางการเรียนที่ทางโรงเรียนจัดขึ้น ไว้วางใจในการทำกิจกรรมของนักเรียนกับเพื่อน ให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน การให้กำลังใจของผู้ปกครอง เพื่อกระตุ้นให้นักเรียนประสบความสำเร็จทางการเรียน หรือเพื่อการพัฒนาทางด้านความคิดของนักเรียน และการให้ความห่วงใยใกล้ชิดต่อนักเรียน

2.3 ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในการเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.1 ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน หมายถึง สิ่งแวดล้อมทางการเรียนที่ช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ สถานที่เรียนและสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอน มีรายละเอียดดังนี้

2.3.1.1 สถานที่เรียน ได้แก่ ความเป็นระเบียบเรียบร้อยในห้องเรียน ขนาดของห้องเรียนที่เหมาะสมเมื่อเทียบกับปริมาณของนักเรียน บริเวณห้องเรียนปราศจากสิ่งรบกวนต่าง ๆ เช่น เสียงดัง กลิ่นที่ไม่ถึงประสงค์ เป็นต้น ห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทได้ดี และมีแสงสว่างเพียงพอ

2.3.1.2 สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ ปริมาณของสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนมีจำนวนเพียงพอเมื่อเทียบกับปริมาณของนักเรียน มีความทันสมัย และมีความเหมาะสมแก่การใช้งาน

2.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ได้แก่ การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู และการปฏิบัติของตนของครูต่อนักเรียน ทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนเพื่อเกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

2.3.2.1 การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู ได้แก่ การตั้งใจเรียน การขอคำแนะนำ การซักถามเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการเรียน การให้ความเคารพเชื่อฟัง การปฏิบัติตนตามคำสั่งสอนของครู และปรึกษาครูทั้งเรื่องส่วนตัวและเรื่องการเรียนรู้

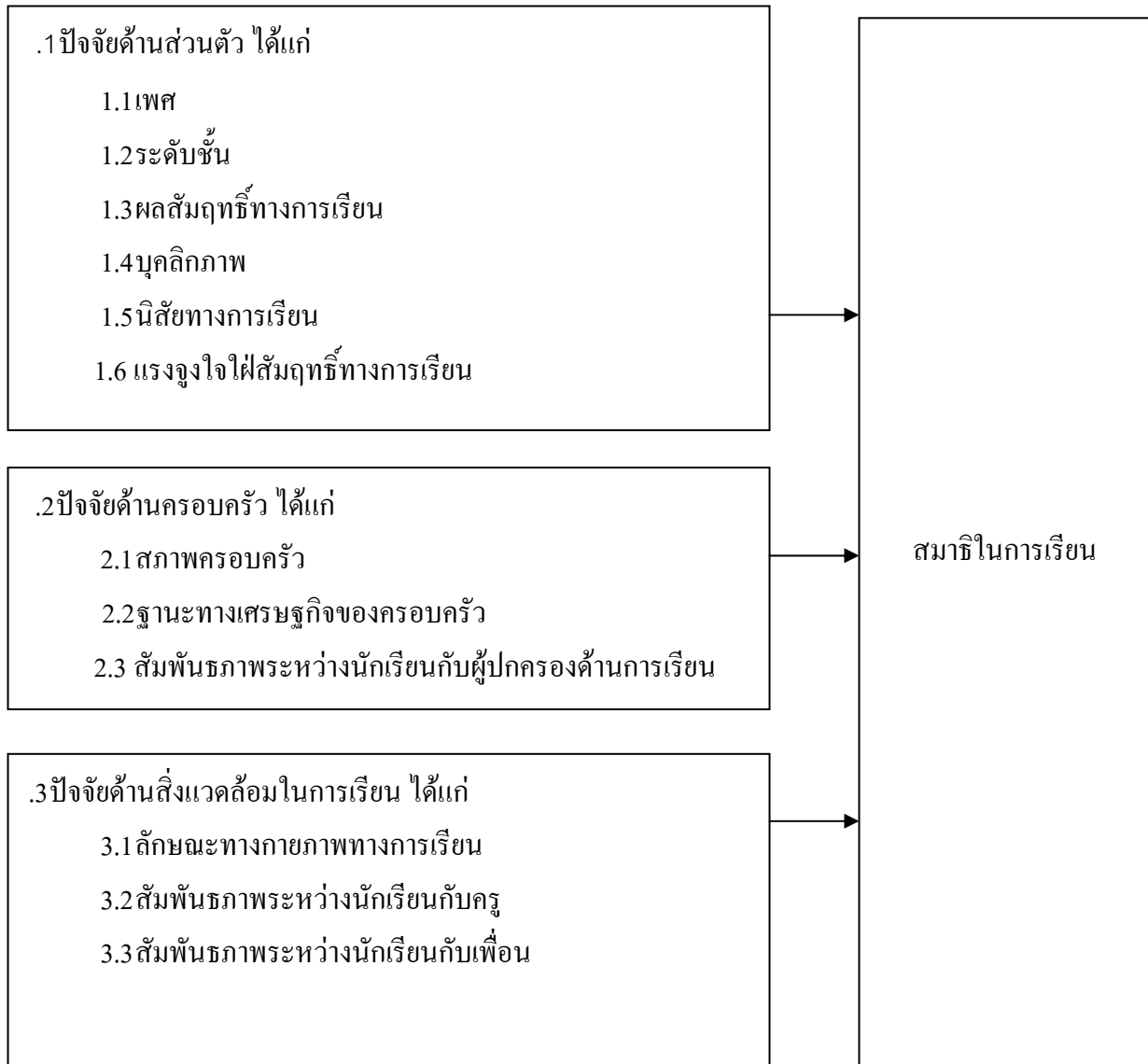
2.3.2.2 การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน ได้แก่ การให้ความรักความอบอุ่น การเอาใจใส่ ตั้งใจอบรมสั่งสอนนักเรียน รับฟังความคิดเห็น ให้ความเป็นกันเอง และดูแลให้คำปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาขึ้นกับนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความเต็มใจ

2.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ได้แก่ การปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อนที่มีต่อกันทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน เพื่อทำให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกัน การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันกับกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน และมีความรักความสามัคคีต่อกัน

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

การมีสมาธิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร เกิดจากปัจจัย 3 ด้าน คือ ปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ นิสัยทางการเรียน และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ สภาพครอบครัว ฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียน และปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมในการเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ผู้วิจัยจึงขอตั้งสมมุติฐานดังนี้

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน มีความสัมพันธ์กับการมีสมาธิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน ส่งผลต่อการมีสมาธิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมาธิในการเรียน
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสมาธิในการเรียน
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมาธิในการเรียน
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมาธิในการเรียน

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสมาธิในการเรียน

1.1.1 ความหมายของสมาธิ

มหามกุฏราชวิทยาลัย (2522 : 3) กล่าวถึงความหมายของสมาธิว่า สมาธิหมายถึง การมีอารมณ์เดียวของจิตที่เป็นกุศล ไม่ซัดส่ายไปในอารมณ์อื่น

ราชบัณฑิตยสถาน (2525 : 774) ได้ให้ความหมายสมาธิ คือ ความตั้งมั่นแห่งจิต ความสำรวมใจแน่วแน่เพื่อเล็งสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยพิจารณาอย่างเคร่งครัด เพื่อให้เกิดปัญญาเห็นแจ้งในสิ่งนั้น

พระเทพสิทธิมุนี ญาณสิทธิเถระ (2526 : 160) กล่าวว่า สมาธิแปลว่า ตั้งใจมั่น ทรงใจไว้ชอบ ยกจิตขึ้นสู่อารมณ์ กำลัง ธรรมจักร องค์ของปัญญาและแปลว่า ยังจิตและเจตสิกให้ตั้ง

วไลพร ภวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม (2527 : 79) ได้กล่าวว่า สมาธิ คือ การฝึกจิตทั้งในด้านคุณภาพและสมรรถภาพเพื่อให้จิตเข้มแข็ง แน่วแน่ สามารถควบคุมตนเองได้ดี และสงบผ่องใสบริสุทธิ์ ปราศจากสิ่งรบกวนให้เศร้าหมอง หลักในการฝึกจิตก็คือการเรียนรู้ที่จะควบคุมใจไม่ให้ตกอยู่ในอำนาจแห่งโลภะ โทสะ โมหะ เพื่อให้เกิดสติและรู้เท่าทันอยู่เสมอ ดังนั้น สมาธิจึงจำเป็นต่อการดำเนินชีวิต

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2530 : 74) ได้กล่าวว่า การทำสมาธิ เรียกเป็นภาษาสันสกฤตโบราณว่า “dhyana” ซึ่งแปลตามตัวอักษรได้ว่า การยกระดับของจิตไปสู่สภาวะของความเป็นพุทธะ (ระดับจิตใจส่วนลึกของเรา)

เนก ณะสิริ (2533 : 39) ได้ให้ความหมายของสมาธิว่า ความตั้งมั่นแห่งจิต ภาษาอังกฤษใช้คำว่า Meditation หรือ Intensive Thinking หรือ Condensed Thought

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (2536 : 1) ทรงอธิบายความหมายของสมาธิว่า ได้แก่ ความตั้งมั่นอยู่ในเรื่องที่ตั้งใจไว้เพียงเรื่องเดียว ไม่ให้จิตคิดฟุ้งซ่านออกไปนอกจากเรื่องที่ต้องการให้ใจตั้งมั่น ในกิจการที่จะทำทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นการเล่าเรียนศึกษา หรือว่าการงานอย่างใดอย่างหนึ่ง

พระธรรมปิฎก (2539 : 1) สมาธิ แปลกันว่า ความตั้งมั่นของจิต หรือ ภาวะที่จิตแน่วแน่ต่อสิ่งที่กำหนด คำจำกัดความของสมาธิที่พบเสมอ คือ จิตตัสเสกัคคตา หรือเรียกสั้น ๆ ว่า เอกัคคตา ซึ่งแปลว่าภาวะที่จิตมีอารมณ์เป็นหนึ่ง คือ การที่จิตกำหนดแน่วแน่อยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ไม่ฟุ้งซ่านหรือส่ายไป

พระคันธสารากวีวงศ์ (2549 : 343) กล่าวว่า สมาธิ หมายถึง ความตั้งมั่นของจิต หรือ ความมีอารมณ์เดียว การเจริญสมาธิมีหลายรูปแบบ เช่น การเพ่งกสิณ หรือการเพ่งลมหายใจ เป็นต้น จากความหมายของสมาธิดังกล่าวข้างต้น พอสรุปได้ว่า สมาธิ หมายถึง ความตั้งมั่นของจิต เป็นภาวะที่สงบ ไม่กระจายฟุ้งซ่าน มีจิตเป็นหนึ่ง เป็นภาวะของจิตที่แน่วแน่ต่อสิ่งที่กำหนดเป็นจิตที่มั่นคงไม่หวั่นไหว กำหนดต่อสิ่งที่ตนเองตั้งใจเท่านั้น

1.1.2 ความสำคัญของสมาธิในการเรียน

สมเด็จพระญาณสังวร (2536 : 1-5) กล่าวถึงความสำคัญของสมาธิว่า สมาธิเป็นข้อที่พึงปฏิบัติอย่างยิ่ง เพราะสมาธิจำเป็นจะต้องมีในการกระทำทุกอย่างไม่ว่าจะเป็นทางด้านการดำเนินชีวิตทั่วไป หรือการปฏิบัติธรรม ในการศึกษาเล่าเรียน จะอ่านหนังสือ จะเขียนหนังสือ จะฟังคำบรรยายของครูอาจารย์ ก็ต้องใช้สมาธิในการอ่าน การเขียนและการฟัง ดังที่เรียกว่า ตั้งใจอ่านตั้งใจเขียน และตั้งใจฟังในการทำงานทุกอย่างก็เหมือนกัน ไม่ว่าจะเป็นการทำงานทางกาย ทางวาจา แม้ใจที่คิดอ่านการงานต่าง ๆ ก็ต้องมีสมาธิอยู่ในการทำงานที่ทำนั้นจึงจะสำเร็จได้ ใจที่ไม่ได้หัดทำสมาธิ ทำให้ไม่สามารถทำงานได้ดี เพราะจิตใจกระสับกระส่ายไปด้วยอำนาจของอารมณ์ที่มีความรัก ความชัง ความหลงนั่นเอง วิธีที่จะทำสมาธิสงบใจจากอารมณ์รัก โกรธ หลง ได้ก็ต้องเปลี่ยนอารมณ์ให้แก้ไข เป็นอารมณ์ที่ไม่รัก ไม่ชอบ ไม่โกรธ และอารมณ์ที่ไม่หลง เมื่อจิตตั้งอยู่ในอารมณ์ที่ไม่รัก ไม่โกรธ ไม่หลงแล้ว เรียกว่า จิตอยู่ในอารมณ์สงบ เป็นสมาธิ พระพุทธเจ้าจึงได้ตรัสชี้ให้เห็นว่า อารมณ์เช่นไรควรจะหัดใจให้ตั้งไว้ในเวลาไหน เมื่อเป็นเช่นนั้นการที่หัดไว้ก็จะทำให้รู้ลู่ทางที่จะสงบใจของตนเองได้

พระราชวรญาณ (พุทธ ฐานิโย) (2541 : 24-25) กล่าวถึงความสำคัญของสมาธิว่า สมาธิเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับมนุษย์ เพราะชีวิตเป็นไปด้วยกำลังของสมาธิ คือความมั่นใจ การศึกษาก็ดี การงานทุกสิ่งทุกอย่างก็ดี ถ้าเราไม่มีความมั่นใจหรือไม่มีความตั้งใจมั่น เราจะกลายเป็นคนจืดจางทำอะไรไม่จริงจัง เมื่อเป็นเช่นนั้น เราก็จะประสบแต่ความล้มเหลว

กัญญชลี บุญสอน (2542 : 9) ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของสมาธิว่า สมาธิมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง มีประโยชน์ต่อการฝึกปฏิบัติในทางทั่วๆ ไปไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษาเล่าเรียน การทำงาน การดำเนินชีวิตประจำวัน ถ้าเราไม่มีความมั่นใจหรือความใจใ้มนั้น ทำอะไรไม่จริงจังก็จะทำให้ไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต เนื่องจากจิตใจไม่ได้รับการบำรุงด้วยสมาธิ

อุมาพร ตรังคสมบัติ (2544 : 1-2) กล่าวว่า สำหรับเด็กแล้ว สมาธิเป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะเป็นปัจจัยที่ทำให้เด็กสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งรอบตัวได้ หากเด็กคนไหนมีสมาธิบกพร่อง เช่นมีสมาธิในช่วงเวลาสั้น ๆ ไม่สามารถทำอะไรได้นานพอ การเรียนรู้ของเด็กก็จะไม่ต่อเนื่องหยุดชะงักเป็นช่วง ๆ หรือเรียนรู้ได้เพียงเล็กน้อย ทั้ง ๆ ที่มีสิ่งต่าง ๆ อีกมากมายที่จะต้องเรียนรู้ เช่น ถ้าเด็กไม่มีสมาธิฟังครูสอน เด็กก็อาจจะไ้ยินครูพูดเพียง 5 นาทีแรกเท่านั้น และที่เหลืออีกเกือบชั่วโมง เด็กก็จะใจลอย วอกแวกไปตามสิ่งที่อยู่รอบตัว สรุปว่าในชั่วโมงนั้นเด็กเก็บความรู้ได้จากครูเพียงร้อยละ 5 ขณะที่เด็กคนอื่นเก็บได้ถึงร้อยละ 80 เป็นต้น หากเป็นการเล่นธรรมดา เช่นนั่งต่อจิ๊กซอว์ ถ้าเด็กไม่มีสมาธิ ก็จะบังคับตัวเองให้นั่งต่อภาพนั้นไม่เสร็จเมื่อต่อภาพได้เพียงหนึ่งในสี่ก็อาจลุกขึ้นไปเล่นของเล่นอื่นเสียแล้ว ผลที่ตามมาคือ เด็กไม่มีโอกาสรู้ว่า ภาพที่ต่อจนสมบูรณ์นั้นเป็นอย่างไร ขาดทักษะความชำนาญในการต่อภาพ ไม่มีประสบการณ์ว่าตนเองก็ทำอะไรสำเร็จเป็นชิ้นเป็นอันได้ การขาดประสบการณ์เรียนรู้จนจบและขาดทักษะนี้ ถ้าเกิดขึ้นซ้ำ ๆ ก็จะมีผลให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และรู้สึกว่ตนเป็นคนที่ทำอะไรไม่สำเร็จในที่สุด

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า สมาธิเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก ในฐานะที่เป็นสิ่งที่จะคอยช่วยเหลือในการทำงาน การศึกษาเล่าเรียน และการปฏิบัติในหน้าที่ทั้งหลายให้สำเร็จประโยชน์ได้ โดยมีจิตที่สงบมีความเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพในการทำงาน

1.1.3 ระดับของสมาธิ

ระดับของสมาธิในชั้นอรรถกถาท่านได้แยกสมาธิออกเป็น 3 ระดับ (พระธรรมปิฎก.2539 :5) คือ

1. ขณิกสมาธิ สมาธิชั่วขณะ (momentary concentration) เป็นสมาธิขั้นต้น ซึ่งคนทั่วไปอาจใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่การงานในชีวิตประจำวันให้ได้ผลดี และจะเป็นจุดตั้งต้นในการเจริญวิปัสสนาได้

2. อุปจารสมาธิ สมาธิเฉียด ๆ หรือสมาธิจวนจะแน่วแน่ (access concentration) เป็นสมาธิขั้นระับนิรณได้ ก่อนที่จะเข้าสู่ภาวะแห่งฌาน หรือสมาธิในบุพภาคแห่งอัปนาสมาธิ

3. อัปนาสมาธิ สมาธิแน่วแน่ หรือสมาธิที่แนบสนิท (attainment concentration) เป็นสมาธิระดับสูงสุด ซึ่งมีในฌานทั้งหลาย ถือว่าเป็นผลสำเร็จที่ต้องการของการเจริญสมาธิ

มหาหมกุฎราชวิทยาลัย (2522 : 184) ได้อธิบายระดับของสมาธิไว้ว่า ระดับของสมาธิเป็นสมาธิที่เกิดเพียงชั่วขณะหนึ่งที่คนทั่วไปใช้ประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่การงานในชีวิตประจำวันได้ผลดีหรือใช้เป็นจุดเริ่มต้นในการเจริญวิปัสสนา สมาธิระดับนี้สามารถบรรเทาความว้าวุ่น ความฟุ้งซ่านของจิตได้ สมาธิระดับขณิกสมาธิอาจเกิดขึ้นโดยที่บุคคลนั้นอาจไม่รู้ตัวว่ากำลังมีสมาธิซึ่งถ้าบุคคลฝึกได้อย่างสม่ำเสมอจนจิตเป็นสมาธิจะมีผลต่อร่างกาย ส่วนระดับอุปปจารสมาธิหรือที่เรียกว่าสมาธิจวนจะแน่วแน่ เป็นสมาธิที่สามารถระงับนิวรณ์ได้ สมาธิระดับอุปปจารสมาธินี้จะต้องเกิดก่อนที่จะเกิดอัปปนาสมาธิ ในระดับอัปปนาสมาธิ (ฌาน) บุคคลที่มีความพยายามในการฝึกจิตให้เป็นสมาธิในระดับอัปปนาสมาธินี้จะมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์จิตเป็นสมาธิไม่ซัดส่าย ไม่สนใจในสรรพสิ่งใด ๆ ที่อยู่รอบข้าง กล่าวคือ ได้ยินก็เหมือนไม่ได้ยิน เห็นก็เหมือนไม่เห็น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า สมาธิแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ขณิกสมาธิ อุปปจารสมาธิ และอัปปนาสมาธิ โดยสมาธิทั้งสามระดับสามารถบรรเทาความว้าวุ่น ความฟุ้งซ่านของจิตได้ และพัฒนาต่อเนื่องจนจิตแน่วแน่ ตั้งอยู่ได้

1.1.4.1.1 ประโยชน์ของสมาธิ

ชานาญ นิสารัตน์ (2526 : 75 – 76) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการฝึกสมาธิสำหรับนักเรียนไว้ดังนี้

1. สามารถเรียนหนังสือได้ผลดี เพราะทำให้มีความจำดีขึ้นกว่าเดิม
2. สามารถทำสิ่งต่างๆ ได้ดีขึ้นไม่ผิดพลาด
3. สามารถทำงานได้รวดเร็ว ได้งานมาก เพราะสมาธิช่วยให้ผลิตผลกับงานโดยไม่รู้สึกเหนื่อย และงานที่ทำก็ได้รับผลดี
4. ทำให้เป็นคนมีอารมณ์เยือกเย็น มีความสุขใจ หน้าตาผ่องใส มีบุคลิกภาพที่น่าคบ
5. ทำให้โรคบางอย่างหายไป โดยเฉพาะโรคที่เกี่ยวกับจิตและประสาท
6. ทำให้ตนเองและสังคมอยู่ได้อย่างปกติสุข เช่น ถ้าอยู่โรงเรียนก็ทำให้ครูและเพื่อน ๆ ได้รับความสุข ถ้าอยู่ที่บ้านก็ทำให้พ่อแม่มีความสุขเพราะอารมณ์ดี
7. สามารถมองเห็นวิธีการแก้ไขปัญหาความยุ่งยาก และความเดือดร้อนวุ่นวายของชีวิตได้โดยวิธีการที่ถูกต้อง

พระราชวรมุณี (2529 : 834) กล่าวถึงประโยชน์ของผู้ฝึกสมาธิไว้ว่า จะทำให้เป็นผู้มีจิตใจและบุคลิกภาพเข้มแข็ง หนักแน่น มั่นคง สงบ เยือกเย็น สุขภาพ นุ่มนวล สดชื่น ผ่องใส กระฉับกระเฉง กระปรี้กระเปร่า เบิกบาน งามสง่า มีเมตตากรุณา มองดูรู้จักตนเอง และผู้อื่นตามความเป็นจริง (ปราศจากนิวรณ์) จิตอยู่ในสภาพพร้อมต่อการรับการปลูกฝังคุณธรรมต่าง ๆ และ

ส่งเสริมให้มีนิสัยที่ดี รู้จักทำให้สงบ สามารถยับยั้งความทุกข์ที่เกิดขึ้นได้ มีความมั่นคงทางอารมณ์ ช่วยให้สติรู้เท่าทันพฤติกรรมทางวาจา ความรู้สึกนึกคิด และภาวะจิตที่เกิดขึ้นอีกด้วย

เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2530 : 87) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการทำสมาธิไว้ว่า

1. ผู้ที่ทำสมาธิอยู่เสมอ ๆ มักจะมีคลื่นสมองที่มีความถี่ช้าเกิดขึ้นที่สมองเสมอ แม้แต่ในขณะที่ทำการกิจอื่นในชีวิตประจำวัน เพราะการทำสมาธิอยู่เสมอทำให้จิตใจของคนเราเกิดความคุ้นเคยกับการทำงานของคลื่นสมองที่มีความถี่ช้าและพลังงานสูงต่าง ๆ ผู้ที่ทำสมาธิอยู่เสมอจึงมักเป็นคนที่อารมณ์เยือกเย็น สุขุม มีจิตใจกว้าง (Open Mind) พร้อมที่จะยอมรับความเห็นของผู้อื่น มีความคิดสร้างสรรค์ การหยั่งรู้ตนเอง และมีความตื่นตัวพร้อมที่จะทำการกิจต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันมากขึ้น

2. ผู้ที่ทำสมาธิอยู่เสมอจะมีสมาธิ (Concentration) ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันสูงขึ้น การทำสมาธิเป็นประจำสม่ำเสมอเป็นเสมือนกับการฝึกหัดให้ผู้ทำสมาธิมีจิตใจจดจ่ออยู่กับงานที่ทำอยู่ โดยไม่ใส่ใจกับสิ่งรบกวนหรือความคิดอื่น ๆ ที่คอยเข้ามารบกวนในจิตใจ

3. มีผลของงานวิจัยจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่าการทำสมาธิอย่างสม่ำเสมอสามารถที่จะลดความเครียด ความกดดัน ความต้องการที่จะแสดงออกอย่างรุนแรง ความเป็นปฏิปักษ์กับผู้อื่น ความหงุดหงิด รวมทั้งโรคภัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากจิตใจ (Psychosomatic Disorders) เช่น อาการปวดศีรษะ เป็นไข้ นอนไม่หลับ ของบุคคลที่มีปัญหาในเรื่องเหล่านี้ได้เป็นอย่างดี

อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา (2533 : 30 – 66) ได้กล่าวถึง ประโยชน์ของสมาธิไว้ดังนี้

1. ทำให้เปลี่ยนนิสัยได้ คือ เปลี่ยนนิสัยที่ไม่ดี เกเร มาเป็นคนสุภาพ อ่อนโยน ยิ้มแย้มแจ่มใสได้

2. ทำให้เรียนหนังสือได้ดีขึ้น คือ ทำให้ผลการเรียนมีการพัฒนาที่ดีขึ้นอย่างน่าอัศจรรย์จากการเรียนที่ได้ลำดับสุดท้ายของห้อง มาเป็นบุคคลที่เรียนได้ลำดับที่ 1 ของห้องได้

3. ทำให้ความจำดีขึ้น คือ จำได้ดี นึกได้เร็ว ใช้เวลาในการจำไม่มาก แต่จำได้มาก

4. ทำให้เกิดปัญญา คือ เมื่อจิตสงบไม่ฟุ้งซ่านสามารถที่จะหยุดความคิดเป็นปัญญา ขึ้นมาได้ อย่างน่าอัศจรรย์ใจ

5. ทำให้เป็นคนอ่อนโยน คนส่วนมากมักคิดว่าผู้ที่ฝึกสมาธิจะมีความเฉื่อยชาเชื่องช้า แต่ในความเป็นจริงกลับตรงกันข้าม ผู้ที่ฝึกสมาธิจะเป็นคนที่มีประสาทไว เนื่องจากมีสติอยู่เสมอในทุกขณะ ไม่ว่าจะเป็นการลุก นั่ง ยืน เดิน หรือนอนก็ตาม

พระมหาทองม้วน สุทฺธจิตโต (2542 : 4-5) ได้รวบรวมประโยชน์ของการทำสมาธิว่ามีคุณประโยชน์ทั้งทางร่างกายและจิตใจไว้ ดังนี้

คุณประโยชน์ด้านร่างกาย

1. อัตราการหายใจลดลง เป็นผลดีต่อปอด กล่าวคือร่างกายใช้ออกซิเจนและขับถ่ายคาร์บอนไดออกไซด์น้อยลง
2. อัตราการเต้นของหัวใจน้อยลงเป็นผลดีต่อหัวใจ
3. ปริมาณแลคเตท (Lactate) ในเลือดซึ่งเกี่ยวกับความวิตกกังวลจะลดลงเป็นลำดับ
4. เลือดจะมีความเป็นกรดสูงขึ้นเล็กน้อย แสดงถึงสุขภาพดี
5. คลื่นสมองของผู้นั่งสมาธิมีความราบเรียบและช่วงห่างมากกว่าผู้นอนหลับ
6. ผู้เสพยาเสพติดที่ได้มาฝึกสมาธิจะสามารถลดการเสพยาให้น้อยลงจนถึงเลิกเสพยาได้

ดีต่อขาด

7. ความต้านทานของผิวหนังสูงขึ้นทันทีที่เริ่มนั่งสมาธิอาจบรรเทาโรคแพ้ต่าง ๆ และโรคที่เกิดทางกายบางอย่างได้

คุณประโยชน์ทางจิตใจ

1. ทำให้จิตใจผ่องใส เกิดความสงบ เยือกเย็น ใจเย็น
2. ทำให้จิตใจผ่อนคลายความตึงเครียด
3. ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนและการทำงาน
4. ทำให้เป็นผู้มีจิตใจเมตตากรุณาและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น
5. เป็นผู้ที่มีสติ คือ ระลึกได้ว่าจะทำอะไร ไม่หลงลืม
6. ทำให้เป็นผู้มีสัมปชัญญะ คือ รู้ตัวว่ากำลังทำอะไร ไม่ใจลอย
7. เป็นผู้ที่มีศีล คือ ไม่ประพฤติดุจจริต
8. เป็นผู้ที่มีสมาธิ คือ มีจิตตั้งมั่นเป็นอันเดียว ไม่วอกแวก คิดฟุ้งซ่าน
9. เป็นผู้ที่มีปัญญา รอบรู้สิ่งที่เป็นประโยชน์และมีใช้ประโยชน์สิ่งที่ดีควรทำและไม่ควรทำ
10. เป็นผู้ที่มีความกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ อ่อนน้อมถ่อมตน
11. เป็นผู้รู้เหตุ รู้ผล เป็นคนรอได้ คอยได้ ด้วยใจที่สงบเย็น

ประโยชน์ของการฝึกสมาธิ มีกล่าวไว้ในพระไตรปิฎกหลายแห่ง เช่น ในที่ฉนิกาย ปาฏิกวรรค เล่มที่ 11 ข้อที่ 233 หน้า 233 และในอังคุตตรนิกาย จตุกกนิบาต เล่มที่ 21 ข้อที่ 41 หน้า 57 ได้กล่าวว่าการฝึกสมาธิจะเกิดผลดี 4 ประการ คือ

1. เกิดความสุขขณะปัจจุบัน เช่น เป็นการพักผ่อนทางจิตคลายความเครียด คลายความวิตกกังวล เป็นประโยชน์ต่อผู้ฝึกสมาธิในการดำรงชีวิตประจำวันทั้งในการเรียน และการทำงานต่าง ๆ

2. เกิดญาณทัศนะ เช่น การทราบความคิดของผู้อื่น การทราบเรื่องภาวะที่อยู่ไกลตัว การพยากรณ์ เป็นต้น ซึ่งศาสนาพุทธได้ให้ความรู้และความเข้าใจตลอดจนวิธีฝึก เพื่อความสามารถต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วคือประโยชน์ในข้อนี้

3. เกิดสติสัมปชัญญะ การเกิดสติสัมปชัญญะนับว่าเป็นคำสอนที่สำคัญอยู่ในอริยมรรคข้อ สัมมาสติ และการฝึกสมาธิก็คือ การสร้างสติสัมปชัญญะนั้นเอง

4. เกิดความสิ้นอาสวะกิเลส เป็นอุดมการณ์สูงสุดของพระพุทธศาสนาเพราะการสิ้นอาสวะกิเลสก็คือ ภาวะการเข้าสู่การเป็นพระอรหันต์ซึ่งไม่ต้องเวียนว่ายในวัฏฏะต่อไป

วิทย์ วิศทเวทย์และเสถียรพงษ์ วรรณปก.(2533 : 85-86) กล่าวถึงประโยชน์ของสมาธิว่าสมาธิมีประโยชน์มากมาย ตั้งแต่ประโยชน์ระดับในชีวิตประจำวัน ประโยชน์ในการพัฒนาบุคลิกภาพและในด้านสุขภาพจิต จนกระทั่งประโยชน์ระดับสูงอันเป็นเป้าหมายทางพระพุทธศาสนา ดังจะกล่าวโดยย่อดังต่อไปนี้

1. ประโยชน์ของสมาธิในชีวิตประจำวัน เช่น

1.1 ทำให้หายใจสบาย หายเครียด มีความสุขผ่องใส

1.2 หายจากการวิตกกังวล หายกระวนกระวาย

1.3 นอนหลับง่าย หลับสนิท ไม่ฝันร้าย สั่งตัวเองได้ เช่น กำหนดให้หลับให้ตื่นตามเวลาที่ต้องการ เป็นต้น

1.4 มีความว่องไว กระฉับกระเฉง รู้จักตัดสินใจเหมาะสมแก่สถานการณ์

1.5 มีความเพียรพยายามแน่วแน่ในจุดหมาย มีความไฝ่สัมฤทธิ์สูง

1.6 มีสติสัมปชัญญะรู้เท่าทันปรากฏการณ์ ยับยั้งชั่งใจได้ดีเยี่ยม

1.7 มีประสิทธิภาพในการทำงาน เช่น เรียนหนังสือได้ดี ทำกิจการงานทุกอย่างสำเร็จดี เป็นต้น

1.8 ส่งเสริมความจำและสมรรถนะทางสมอง

1.9 เกื้อกูลสุขภาพทางกาย เช่น ชะลอความแก่ คือดูอ่อนกว่าวัย เป็นต้น

1.10 รักษาโรคบางอย่างได้ เช่น โรคท้องผูกเรื้อรัง โรคกระเพาะอาหาร โรคความดันโลหิต โรคกายจิตอื่น ๆ

2. ประโยชน์ของสมาธิในการพัฒนาบุคลิกภาพ ดังต่อไปนี้

2.1 ทำให้บุคลิกเข้มแข็ง หนักแน่นมั่นคง

2.2 ทำให้มีความสงบเยือกเย็น ไม่ฉุนเฉียวเกรี้ยวกราด

2.3 มีความสุภาพมีเมตตา ทำที่มีเมตตากรุณา

2.4 สดชื่นผ่องใส ยิ้มแย้ม เบิกบาน

2.5 สง่า งามอง น่าเกรงขาม

2.6 มีเสน่ห์ดึงดูดใจ น่าคบหา

2.7 มีความมั่นคงทางอารมณ์

2.8 กระฉับกระเฉง ไม่เชื่องซึม

2.9 พร้อมเผชิญเหตุการณ์ต่าง ๆ สามารถแก้ไขสถานการณ์คับขันได้

2.10 มองอะไรทะลุปรุโปร่งรับรู้อะไรได้ไว รู้จักตนเองและผู้อื่นตามเป็นจริง

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การมีสมาธิมีประโยชน์หลายประการ คือ ทำให้เกิดความสุขทางด้านจิตใจ คลายความเครียด มีสติสัมปชัญญะ ไม่หลงลืมง่าย เป็นคนไม่ประมาท มีความยังคิดสามารถควบคุมอารมณ์ได้ ตลอดจนมีผลทำให้เป็นผู้ที่มีสุขภาพกายและจิตดีและส่งเสริมให้มีบุคลิกภาพที่ดี

1.1.5 ลักษณะของจิตที่เป็นสมาธิ

วรัทกัธ วรรมโม (2521:22-23) กล่าวถึงจิตที่เป็นสมาธิว่าจะต้องประกอบด้วยจิตที่บริสุทธิ์ปราศจากสิ่งรบกวน มีความมั่นคงของอารมณ์ ไม่วอกแวก จิตมีความว่องไวในการทำงานระดับของจิตสามารถแบ่งได้เป็น 3 ระดับ คือ ระดับธรรมดาสามารถเกิดความตั้งใจได้ ระดับกลางทำให้เกิดความสงบจิตแน่วแน่สมองโปร่ง ระดับสูงจิตเกิดความแม่นยำเกิดปัญญา

พระราชวรมุนี (2529:830) ได้อธิบายถึงลักษณะของจิตที่เป็นสมาธิไว้ว่า จะต้องมีลักษณะแข็งแรง มีพลังมาก ราบเรียบสงบเหมือนกับน้ำในสระที่นิ่ง ไส้กระจ่างมองเห็นได้ชัด นุ่มนวล ครอบงำงานไม่เครียด ไม่กระด้าง ไม่วุ่น ไม่ขุ่นมัว ไม่สับสน ไม่เร่าร้อน ไม่กระวนกระวาย และมีความสุข

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ลักษณะของจิตที่เป็นสมาธิจะมีลักษณะสงบราบเรียบ ไม่ฟุ้งซ่าน นิ่ง ไม่วุ่นวายเร่าร้อน มีความมั่นคงในอารมณ์ สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ พร้อมทั้งจะทำการใด ๆ ได้อย่างมีคุณภาพ

1.1.6 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเกิดสมาธิในการเรียน

พินผกา อัครกะพู (2543 : 15) กล่าวว่า โดยธรรมชาติทุกคนมีสมาธิที่เรียกว่า สมาธิเล็กน้อย (ขณิกสมาธิ) ทุกคนสามารถที่จะฝึกฝนให้ตนเองเกิดสมาธิได้มากหรือน้อย เร็วหรือช้า ย่อมขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคล กล่าวคือ แต่ละคนที่เจริญสมาธิอาจเกิดสมาธิไม่เท่ากัน ความแตกต่างที่มีผลต่อการเจริญสมาธิคือ

1. อัชฌาสัย คือ ความต้องการของผู้เจริญสมาธิว่ามีจุดมุ่งหมายในการเจริญสมาธิอย่างไร เช่น เพื่อบรรเทาทุกข์ ให้มีความรู้ความสามารถพิเศษ (ญาณทัศนะ) หรือมีฤทธิ์ เป็นต้น ผู้เจริญสมาธิจะต้องเจริญให้ตรงกับอัชฌาสัยของตนจึงจะเกิดผลสำเร็จ

2. ศีล ผู้ที่เจริญสมาธิให้ได้ผลดีและรวดเร็ว ต้องระมัดระวังให้ตัวอยู่ในกรอบของศีลที่เป็นศีลเหมาะสมกับตนเอง อาจเป็นศีล 5 ศีล 8 หรือศีล 10 ก็ตามแต่ความจำเป็นและข้อบัญญัติ ศีลเป็นข้อปฏิบัติที่หยาบเพราะเป็นข้อปฏิบัติทางจิตใจ ฉะนั้น หากเรื่องหยาบๆ ยังปฏิบัติไม่ได้ดี การปฏิบัติในส่วนที่ละเอียดลึกซึ้งยิ่งขึ้นย่อมไม่ดีไปด้วย แม้ในหลักไตรสิกขา ก็ถือว่าศีลเป็นพื้นฐานของสมาธิ

3. ศรัทธา คือ ความเชื่อในหลักคำสอนของพระพุทธศาสนา เช่น เชื่อในเรื่องอริยสัจสี่ เชื่อในกฎแห่งกรรม เป็นต้น ความเชื่อย่อมเป็นพื้นฐานขั้นแรกของจิตใจที่จะเป็นแรงจูงใจให้บุคคลที่จะเจริญสมาธิตามแนวพุทธศาสนาประพฤติปฏิบัติอย่างมุ่งมั่นในขั้นต่อไป

4. ความสามารถในการตัดความกังวลหรือตัดเครื่องผูกพัน (ปัลลิว) ถ้าผู้ใดสามารถละหรือตัดความวิตกกังวลในเรื่องต่าง ๆ เช่น สุขภาพ การงาน ครอบครัว เป็นต้น ได้ดีสมาธิก็จะเกิดขึ้นรวดเร็ว

5. ความสามารถในการระงับเครื่องกีดขวางความดี (นิวรณ์) ซึ่งมี 5 อย่าง คือ ความพอใจในกาม (กามฉันทะ) ความคิดร้าย (พยาบาท) ความหดหู่และเชื่องซึม (ถีนมิทธะ) ความฟุ้งซ่านและรำคาญ (อุทธัจจกุกกุจจะ) และความลังเลสงสัย (วิจิกิฉา) เหล่านี้เป็นสิ่งที่ต้องกำจัดเสียจึงจะเกิดสมาธิได้

สมเด็จพระญาณสังวร (2535 : 33-36) ทรงกล่าวว่า จิตตินรณกวดแก่วงกระสับกระส่ายก็ด้วยอำนาจนิวรณ์ เป็นเครื่องกั้นไม่ให้จิตได้สมาธิ ไม่ให้ได้ปัญญา นิวรณ์จึงเป็นเหตุสำคัญที่ทำให้จิตไม่เป็นสมาธิ ก็เพราะขมนิวรณ์ไม่ลง ถ้าขมนิวรณ์ลงได้จิตก็เป็นสมาธิได้ นิวรณ์จึงเป็นเหตุสำคัญอันจำเป็นต้องข่มให้สงบ นิวรณ์มี 5 คือ

1. กามฉันท์ ความพึงพอใจในสิ่งที่ปรารถนา ต้องแก้ด้วยคิดเปลี่ยนให้เห็นว่าไม่งามไม่ดี ไม่น่าปรารถนา เพราะเป็นอันตรายแก่ความตั้งใจเล่าเรียนให้สำเร็จ เป็นต้น

2. พยาบาท ความโกรธแค้นขัดเคือง แก้ด้วยคิดขโลมใจด้วยเมตตา ไม่ตรีจิต

3. ถีนมิทธะ ความง่วงเคลิบเคลิ้ม แก้ด้วยคิดทำให้ตาสว่าง ทำใจให้สว่างให้ร่างกายและจิตใจกระปรี้กระเปร่าองไว้อยู่เสมอ ไม่ยอมให้ทึมทื่อ

4. อุทธัจจกุกกุจจะ ความฟุ้งซ่านและรำคาญ กระวนกระวายใจ หงุดหงิดใจ ระแวง กลุ้มใจ จิตที่ถูกอุทธัจจะกุกกุจจะครอบงำย่อมพล่าน ย่อมแว้งไป ไม่อาจสงบลงได้ จึงไม่เป็นสมาธิ

5. วิจัยจิต ความล้มเหลวไม่แน่นอน ต้องแก้ด้วยศึกษาให้รู้เรื่องที่สงสัย ไม่พอกความสงสัยเอาไว้ ทำความมั่นใจให้แก่ตนเอง

เนก ธนะสิริ (2538 : 56-57) กล่าวว่า การศึกษาเล่าเรียนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยสมาธิ ถ้านักเรียนนักศึกษาคนใดเอาใจใส่ในการเล่าเรียนด้วยความตั้งใจ นักศึกษาเหล่านั้นจะประสบผลสำเร็จดีมีความเข้าใจในวิชานั้นและท่านจะสังเกตได้ว่า ถ้าระยะใดก็ตามที่เด็กมีปัญหาทางครอบครัว หรือได้รับการกระทบกระเทือนทางจิตใจระยะนั้นเด็กจะไม่มีสมาธิในการฟังคำสอนของครูบาอาจารย์ผลการเรียนจะตกต่ำลงอย่างเห็นได้ชัด

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่าปัจจัยที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียน ได้แก่ นิสัย เครื่องกระตุ้นใจไม่ให้เข้าสู่สมาธิ ถ้าผู้เรียนปล่อยจิตใจให้หลงคิดไปไม่มีจุดหมายยอมทำให้ขาดความตั้งใจ ฟัง หรือเกิดจากปัญหาต่างๆ ย่อมทำให้ผู้เรียนขาดสมาธิในการเรียน แต่ถ้าข้ามสิ่งกีดขวางไปได้สมาธิย่อมเกิดขึ้นได้อย่างแน่นอน

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมาธิในการเรียน

1.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

จัว (Tjoa. 1972 : 153-157) ได้ทำการศึกษาถึงผลของสมาธิต่อการเป็นโรคประสาทและสติปัญญากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายจำนวน 20 คน โดยใช้แบบทดสอบสมรรถภาพทางสมอง และแบบทดสอบทางจิต ก่อนที่นักเรียนทั้ง 14 คน จะเริ่มต้นฝึกสมาธิและหลังจากที่นักเรียน 14 คนได้ฝึกสมาธิไปแล้ว 1 ปี จึงทดสอบนักเรียนทั้ง 20 คนโดยใช้แบบทดสอบชุดเดิมอีกครั้ง ผลการวิจัยพบว่าเมื่อเปรียบเทียบกลุ่มทดลอง(ผู้ฝึกสมาธิสม่ำเสมอมากที่สุด 7 คน)กับกลุ่มควบคุม(ไม่ได้ฝึกสมาธิ 6 คน) พบว่า การฝึกสมาธิทำให้การเป็นโรคประสาทลดลงและคะแนนของการสอบทางสติปัญญาเพิ่มขึ้น

ฟรุว (Frew. 1972 : 47) ได้ทำการศึกษาถึงผลการฝึกสมาธิกับการผลิต โดยใช้แบบสอบถามกับคนงานที่ฝึกสมาธิสม่ำเสมอ 42 คน(อายุเฉลี่ย 26 ปี สมรสแล้วร้อยละ 76 ระยะเวลาการฝึกสมาธิสม่ำเสมอโดยเฉลี่ย 11 เดือน) รวมทั้งผู้ตรวจงานและผู้ทำงานร่วมกัน ตัวแปรที่วัด คือ ความพอใจในงาน ความต้องการเปลี่ยนงานใหม่ ความต้องการก้าวหน้าในการทำงานและความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน ผลการวิจัยพบว่าการฝึกสมาธิมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการผลิต ผู้ฝึกสมาธิรายงานว่ามีความพอใจในการทำงานมากขึ้น มีการปรับปรุงการปฏิบัติงาน มีความต้องการเปลี่ยนงานน้อยลง มีความสัมพันธ์กับคนอื่นดีขึ้น

อะบราฮัมส์ (Abrams. 1977 : 5698) ได้ทำการทดลองการฝึกสมาธิกับนักเรียนชั้นประถมศึกษา แบบต่าง ๆ 4 แบบเพื่อศึกษาอิทธิพลของการฝึกสมาธิต่อการรู้จักตน, ผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ (Academic Achievement) และความเจริญทางพุทธิปัญญา (Cognitive Growth) กลุ่มตัวอย่างที่ 1 ฝึกสมาธิแบบที.เอ็ม กลุ่มที่ 2 ฝึกสมาธิโดยสำรวจความคิด (Concentration) กลุ่มที่ 3 ฝึกสมาธิแบบเพ่ง (Contemplation) กลุ่มที่ 4 ฝึกสมาธิสงบจิต (Quite Meditation) โดยจัดให้มีกลุ่มควบคุมอีก 2 ห้องเรียน พบว่า กลุ่มทดลองที่ฝึกสมาธิทั้ง 4 กลุ่ม มีคะแนนการรู้จักตน (Self-Concept) สูงกว่ากลุ่มควบคุมทั้ง 2 ห้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนการตอบสนองทางสติปัญญา (Responsibility of Intellectual Success) กลุ่มที่ฝึกสมาธิทุกกลุ่มมีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่เป็นกลุ่มควบคุมในห้องที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ยังพบว่าคะแนนทดสอบทักษะคณิตศาสตร์พื้นฐานของกลุ่มทดลองทั้ง 4 กลุ่มสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของห้องที่เป็นกลุ่มควบคุมทั้ง 2 ห้องอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

แจ๊คสัน (Jackson.1977:3351) ได้ทดลองให้เด็กนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาฝึกสมาธิ เด็กเหล่านี้มีปัญหาทางเศรษฐกิจของครอบครัว และผลการเรียนไม่ดีทั้งการอ่าน และคณิตศาสตร์โดยให้กลุ่มทดลอง 16 คนฝึกสมาธิแบบที เอ็ม และมีกลุ่มควบคุม 36 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มซึ่งทุกคนมีลักษณะทั่วไปเหมือนกัน ใช้เวลาในการทดลองทั้งสิ้น 22 สัปดาห์ผลการทดลองพบว่า กลุ่มทดลองที่ฝึกสมาธิมีค่าคะแนนพัฒนาการทางบุคลิกภาพแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในด้านความสามารถในการอ่านและคณิตศาสตร์ไม่พบความแตกต่าง

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

กรรณิการ์ รักชุมแก้ว (2524 : 41 – 45) ได้ศึกษาผลการฝึกสมาธิที่มีต่อเวลาปฏิริยาตอบสนองแบบง่ายและแบบเชิงซ้อนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา พบว่า เวลาในการตอบสนองสิ่งเร้าทุกแบบของนักเรียนที่ฝึกสมาธิน้อยกว่านักเรียนที่ไม่ฝึกสมาธิ

ชมชื่น สมประเสริฐ (2526 : 82) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลของการฝึกสมาธิต่อระดับความวิตกกังวลโดยใช้วิธีการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาคณะวิทยาศาสตร์ชั้นปีที่ 1 มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2523 – 2524 ที่มีอายุ 17 – 21 ปี จำนวน 64 คน โดยการทดสอบความวิตกกังวลก่อนและหลังการทดลองทำการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติ ด้วยแบบทดสอบ STATE – TRAIT ANXIETY โดยจดจำนวนครั้งของผู้ที่มาฝึกสมาธิเอาไว้ ภายหลังจากช่วง 3 เดือนได้กลุ่มตัวอย่าง 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มนักศึกษาที่มีระยะเวลาฝึกมากกว่าร้อยละ 75 (M1) กลุ่มนักศึกษาที่มีระยะเวลาการฝึกระหว่าง 50 – 75 (M2) และกลุ่มที่ได้รับการฝึกสมาธิ (SCL) ผลการศึกษาพบว่า

ทั้ง 3 กลุ่มระดับความวิตกกังวลแตกต่างกัน คือ กลุ่ม M1 มีความวิตกกังวลน้อยกว่ากลุ่ม M2 แต่ไม่แตกต่างกับกลุ่ม SCL และนักศึกษากลุ่ม M1 มีระดับความวิตกกังวลแบบเทรตลดลงมากกว่าก่อนเริ่มทำการฝึกแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

รัตนา ตั้งชลทิพย์ (2530 : 93-97) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องผลการฝึกสมาธิแบบชาวพุทธต่อสุขภาพจิตของเด็กนักเรียน โดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2529 โรงเรียนบวรมงคล จำนวน 37 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 20 คนและกลุ่มควบคุม 17 คน โดยใช้ระยะเวลาฝึกสมาธิ 8 สัปดาห์ ๆ ละ 4 วัน ๆ ละ 1 ครั้งยกเว้นวันศุกร์ทำการฝึกสมาธิระหว่าง 12.00 – 12.40 น.โดยกลุ่มทดลองมีการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติมากกว่าร้อยละ 50 (14 ครั้งขึ้นไป) กลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับการฝึกตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เมื่อมีการทดสอบด้วยแบบทดสอบวัดสุขภาพจิต SCL – 90 ก่อนและหลัง การทดลองพบว่าภายหลังการทดลองนักเรียนมีสภาวะสุขภาพจิตดีกว่ากลุ่มควบคุม แต่เมื่อเปรียบเทียบภายในกลุ่มทดลองพบว่า ภายหลังการทดลองนักเรียนมีสภาวะดีกว่าก่อนทำการทดลองฝึกสมาธิแบบอานาปานสติจำนวน 3 ด้านคือ ด้านความรู้สึกลึกซึ้งของร่างกาย ด้านความซึมเศร้า และด้านความวิตกกังวล แต่ในกลุ่มควบคุมมีสภาวะสุขภาพจิตดีกว่าก่อนทำการทดลองคือ ด้านความรู้สึกลึกซึ้งของร่างกาย

ชาลี หวานน้ำ (2530 : 89 – 92) ได้ทำการศึกษาถึงผลการฝึกสมาธิที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 60 คน โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน ในกลุ่มทดลองให้ฝึกสมาธิวันละ 2 ครั้ง ๆ ละครึ่งชั่วโมง ขณะที่กลุ่มควบคุมให้ทำกิจกรรมศิลปะ ทำการฝึก 10 สัปดาห์ ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ และระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนที่ฝึกสมาธิและไม่ฝึกสมาธิแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

พชร แก้วไชเทียน (2539 : 69 – 72) ได้ทำการทดลองผลของเสียงดนตรีที่มีต่อการฝึกสมาธิของนักเรียนจากเทศบาลเสียงฝึกสมาธิซึ่งมีรูปแบบที่แตกต่างกัน โดยกลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง กรุงเทพมหานคร อายุ 11 – 14 ปี จำนวน 30 คน ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มนักเรียนที่ฝึกสมาธิจากเทศบาลเสียงบรรยายที่มีดนตรีประกอบมีค่าเฉลี่ยและมีจิตที่เป็นสมาธิเร็วกว่ากลุ่มนักเรียนที่ฝึกสมาธิโดยไม่มิดนตรีประกอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ณรงค์ชัย ปัญญานนทชัย (2540 : 80-85) ได้ทำการศึกษาการพัฒนาประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาโดยการฝึกสมาธิ รูปแบบการทดลองเป็นแบบ 2 กลุ่มโดยมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 2 และ 3 ของคณะต่าง ๆ ในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า ในส่วนของเพศหญิงผู้ที่ผ่านโปรแกรมการฝึกสมาธิมีการพัฒนาประสิทธิภาพในการแก้ปัญหา

มากกว่าผู้ที่ไม่ได้ฝึกสมาธิและผู้ที่ผ่านการฝึกสมาธิมีประสิทธิภาพในการแก้ปัญหามากกว่าผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกสมาธิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมาธิในการเรียน ที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าสมาธิเป็นสิ่งที่สำคัญมาก มีความสำคัญในการเรียน การแก้ปัญหาชีวิต การทำงานและการดำรงชีวิต ถ้าไม่มีสมาธิ การเรียนก็ไม่ประสบผลสำเร็จ การทำงานขาดประสิทธิภาพและการดำรงชีวิตก็จะมีไม่มีความสุข ฉะนั้นสมาธิในการเรียนมีความสำคัญต่อการเรียนและการดำรงชีวิต

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

2.1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับเพศ

กันยา สุวรรณแสง (2533 : 161) กล่าวว่า ความแตกต่างในเรื่องเพศเป็นสาเหตุให้คนเราแตกต่างกันในเรื่องการเรียนรู้ ทักษะ เจตคติ ความสนใจ และการแสดงพฤติกรรม และจากการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่า เพศหญิงหรือเพศชาย สามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ทัดเทียมกัน แต่ชายและหญิงจะมีเจตคติหรือความสนใจที่แตกต่างกันอย่างยิ่งเกิดปัญหาและความรู้สึกนึกคิด อุดมคติที่แตกต่างกัน องค์ประกอบด้านเพศจึงมีความสำคัญมากในการศึกษาค้นคว้า

พรพิมล เจียมนาครินทร์ (2539 : 122) กล่าวว่าเมื่อเข้าสู่ช่วงวัยรุ่น วัยรุ่นชายและหญิงเริ่มมีความสนใจในอาชีพและเริ่มวางแผนเกี่ยวกับอาชีพในอนาคต วัยรุ่นหญิงจะวางแผนเกี่ยวกับอาชีพน้อยกว่าวัยรุ่นชาย เพราะคิดว่าหลังจากแต่งงานมีครอบครัวแล้ว วิถีชีวิตความเป็นอยู่อาจจะเปลี่ยนไปรวมทั้งอาชีพของตนด้วย ในขณะที่วัยรุ่นชายคิดว่าอาชีพของเขาจะไม่ถูกขัดขวางจากการแต่งงาน

อารี พันธุ์มณี (2544 : 33) กล่าวว่า ความแตกต่างทางเพศ หมายถึง ความแตกต่างในเรื่องต่าง ๆ ทางเพศชายและเพศหญิง ซึ่งวัฒนธรรมเป็นส่วนสำคัญในการกำหนดบทบาทของหญิงและชายให้แตกต่าง เช่น บางวัฒนธรรมถือว่า ชายเป็นช้างเท้าหน้า หญิงเป็นช้างเท้าหลัง หรือชายเป็นผู้นำ หญิงเป็นผู้ตาม เป็นต้น หรือผู้ชายมีโอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงานมากกว่าผู้หญิง เพราะในบางตำแหน่งไม่เปิดให้ผู้หญิงทำงานในตำแหน่งหน้าที่การงานสูงกว่า ซึ่งสิ่งเหล่านี้นับเป็นการแสดงให้เห็นความแตกต่างระหว่างเพศ โดยมีเรื่องวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้อง

จากเอกสารดังกล่าว สรุปได้ว่า เพศชายและเพศหญิง มีความคิดและความสนใจแตกต่างกัน ผู้ชายจะให้ความสำคัญกับอาชีพและการวางแผนครอบครัว ส่วนเพศหญิงจะให้ความสำคัญกับอนาคตของครอบครัวและชีวิตหลังแต่งงานดังนั้น เพศ น่าจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียนของนักเรียน

2.1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเพศ

2.1.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

มังคส์ (Nurmi.1991 : 21; citing Monks.1968) ได้ศึกษาการมองอนาคตของนักศึกษาชาวเดนมาร์ก จำนวน 1,424 คน ที่มีอายุระหว่าง 14 – 21 ปี ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นมีความสนใจในเรื่องการเรียน การประกอบอาชีพ และอนาคตของครอบครัวที่อาศัยอยู่มาก โดยเด็กชายสนใจในเรื่องการเรียนและการประกอบอาชีพมาก ในขณะที่เด็กหญิงสนใจเกี่ยวกับอนาคตของครอบครัวและการแต่งงานมาก และเด็กชายยังมีความสนใจเกี่ยวกับนโยบายและความเปลี่ยนแปลงทางสังคมอีกด้วย

ไรท์และรอสต์ (Nurmi.1991 : 26;citing Wright ;& Rauste. 1977) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอนาคตของวัยรุ่นชาวฟินแลนด์ จำนวน 209 คนที่มีอายุระหว่าง 17-18 ปี ผลการศึกษาพบว่า เด็กชายสนใจในอนาคตยาวไกลกว่าเด็กหญิง และเด็กหญิงสนใจในเรื่องการเรียนและการประกอบอาชีพมากเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กชาย

คาร์ตรอน และเลวี (Nurmi.1991 : 18;citing Cartron Guerin & Levy.1980) ได้ศึกษาการมองอนาคตด้านครอบครัวและอาชีพของวัยรุ่นชาวฝรั่งเศส จำนวน 80 คนที่มีอายุระหว่าง 12 – 15 ปี ผลการศึกษาพบว่าวัยรุ่นที่มีอายุมากกว่ามีการวางแผนอนาคตยาวไกลกว่าวัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า วัยรุ่นชายมีการวางแผนอนาคตยาวไกลกว่าผู้หญิง วัยรุ่นที่มีอายุมากกว่าให้ความสำคัญกับอนาคตของครอบครัวมากกว่าวัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า และวัยรุ่นหญิงให้ความสำคัญกับอนาคตของครอบครัวมากกว่าวัยรุ่นชาย

2.1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

เมธี โพธิพัฒน์ (2523 : 75) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์และความซื่อสัตย์ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 4 จำนวนรวม 886 คน ซึ่งเป็นนักเรียนในเขตกรุงเทพมหานครและต่างจังหวัด พบว่า นักเรียนและนักเรียนหญิงมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บัวทอง สว่างโสภากุล (2524 : 167) พบว่า ชายและหญิงแตกต่างกันทางสรีระและจิตวิทยา เช่น โครงสร้างทางร่างกาย และการตอบสนองทางอารมณ์ เป็นต้น สังคมและวัฒนธรรมมีส่วนอย่างมากในการกำหนดบทบาทและการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่างๆ ของชายและหญิง

จิราภรณ์ สุทธิสานนท์ (2529 : 81) ศึกษาพัฒนาการด้านการปรับตัว ด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า สังคมได้มีค่านิยมในการอบรมเลี้ยงดูเด็กหญิง ให้มีกิจกรรมเรียบร้อย มีความประพฤติดี และต้องอยู่ในกรอบของขนบธรรมเนียมประเพณีมากกว่าเด็กชาย จึงทำให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กชายไม่เคร่งครัดมากนัก

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องเพศ ที่กล่าวมาข้างต้นสรุปได้ว่าเพศที่ต่างกันทำให้บุคคลมีลักษณะหรือความเอาใจใส่บางประการแตกต่างกัน เช่น ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเชื่อมั่นในตนเอง ความขยันหมั่นเพียร ยิ่งบุคคลมีอายุมากขึ้นจะมีแนวโน้มลักษณะดังกล่าวมากขึ้นจึงทำให้ผู้วิจัยคาดว่า เพศน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งส่งผลต่อสมรรถิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

2.2 เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับระดับชั้น

2.2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา (2530 : 1 – 23) กล่าวว่า ปัญหาที่นิสิตนักศึกษาประสบในระหว่างศึกษามีหลายประการ ปัญหาที่สำคัญได้แก่ ปัญหาด้านการเรียน เนื่องจากการเรียนในระดับอุดมศึกษาเป็นการส่งเสริมให้นิสิตนักศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง รู้จักค้นคว้า หาข้อมูลต่าง ๆ จากการสังเกต ชักถาม จดจำ สรรวจปฏิบัติจริงจากการอ่าน การเรียนในระดับนี้จึงยากกว่าระดับมัธยมศึกษา และยิ่งความใกล้ชิดกับอาจารย์ยิ่งน้อยลงยิ่งทำให้ปัญหาต่าง ๆ ต้องปฏิบัติด้วยตนเอง

โฟรดี และคนอื่น ๆ (สิริชัย ประทีปฉาย.2533 : 170;อ้างอิงจาก Frodi and others.1977) ได้กล่าวว่า บุคลิกภาพของบุคคลย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามอายุหรือไปพร้อมกับอายุ

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น ที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่าระดับชั้นที่ต่างกันทำให้บุคคลมีลักษณะหรือความเอาใจใส่บางประการแตกต่างกัน เช่น เด็กโตจะมีความรับผิดชอบ มีความขยันหมั่นเพียร มีความเอาใจใส่ด้านการเรียนมากกว่าเด็กเล็ก ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่าระดับชั้นน่าจะมีปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อสมรรถิในการเรียนของนักเรียน

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น

2.2.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

อีตัน และคนอื่น ๆ (สุวรี ปิ่นเจริญ.2549 : 19; อ้างอิงจาก Eaton ; etal.1965) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของการฝ่าฝืนกฎระเบียบและพฤติกรรมที่ขัดต่อศีลธรรมของเด็กระดับต่าง ๆ ผลการศึกษาพบว่า การฝ่าฝืนกฎระเบียบและพฤติกรรมที่ขัดต่อศีลธรรมมีความสัมพันธ์กับเด็กระดับชั้นต่าง ๆ กล่าวคือ เด็กชั้นที่ 7 – 9 มีการฝ่าฝืนร้อยละ 77 ส่วนเด็กชั้นที่ 10 – 12 มีการฝ่าฝืนร้อยละ 23

โจนส์ (พระมหาพะเต็ด ชุ่มเพ็งจันทร์.2548 : 14 ;อ้างอิงจาก Jones.1970) ได้ศึกษาความเปลี่ยนแปลงความรู้สึกผิดชอบของเด็กตามอายุ พบว่า เด็กอายุ 9 – 11 ปี มีความรู้สึกผิดชอบน้อย และมีช่วงความรับผิดชอบไม่แตกต่างกันเลย อายุ 13 ปี ขึ้นไปจะมีความรับผิดชอบสูงขึ้นเรื่อย ๆ จนถึง 16 – 17 ปีจะคงที่ครั้งหนึ่ง

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้น ที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าระดับชั้นที่แตกต่างกัน ทำให้บุคคลมีพฤติกรรมที่ต่างกัน เช่น เด็กเล็กจะมีพฤติกรรมละเมิดกฏของโรงเรียน ไม่ตั้งใจเรียน ขาดความสนใจและความรับผิดชอบในตนเองน้อยกว่าเด็กโต ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า ระดับชั้นน่าจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

2.2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

อารีย์ เสรษฐชัย (2520 : 47 – 48) ได้วิจัยหาความสัมพันธ์ระหว่างความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้าความรู้สึกรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1,2 และ 3 มีความสามารถในการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ความรับผิดชอบ ความเชื่อมั่นในตนเอง มีความสัมพันธ์กันและกันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และในด้านความรับผิดชอบและความเชื่อมั่นในตนเองพบว่า นักเรียนชั้นปีที่ 3 มีลักษณะ 2 ประการสูงกว่านักเรียนพยาบาลชั้นปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จรรยา เกษศรีสังข์ (2537 : 103) ได้ศึกษาวิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจพบว่า นักเรียนนายร้อยตำรวจที่ศึกษาในระดับชั้นปีที่ต่างกัน ใช้วิธีการเผชิญปัญหาด้านการเรียน ทฤษฎี ด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ด้านส่วนตัวและด้านสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยนักเรียนนายร้อยตำรวจเมื่อศึกษาในระดับที่สูงขึ้นจะเปลี่ยนวิธีการเผชิญปัญหาต่างๆ เป็นแบบสุ้ปัญหา

จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระดับชั้นที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่าระดับชั้นหรือช่วงอายุที่ต่างกัน ทำให้บุคคลมีลักษณะหรือความเอาใจใส่แตกต่างกัน เช่น ด้านความรับผิดชอบ ด้านความเชื่อมั่นในตนเองที่ยิ่งบุคคลมีอายุมากขึ้นจะมีแนวโน้มลักษณะดังกล่าวมากขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า ระดับชั้นน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อสมรรถิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

2.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3.1 ความหมายของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) เป็นตัวแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของผู้เรียน เป็นตัวแสดงผลหรือการแบ่งกลุ่มของผู้เรียนออกเป็นประเภทต่าง ๆ ตามความรู้และความสามารถของผู้เรียนเป็นระดับเก่ง ปานกลาง อ่อน (นิภา เมธาวิชัย.2536:9) เป็นเรื่องที่ได้รับการสนใจเป็นอย่างมากในวงการศึกษา โดยนักการศึกษาทั้งหลายถือว่าเป็นหน้าที่ที่สำคัญในการค้นคว้าหาความรู้ที่ได้ไปใช้ช่วยเหลือและป้องกันปัญหาที่มีผลต่อการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อให้

ผู้เรียนได้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงสุด คาร์โรล (วัลลภา ตันติสุนทร.2532;อ้างอิงจาก Caroll.1971) อันจะเป็นแนวทางส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถและศักยภาพที่มีอยู่ในตนเอง เพื่อก่อให้เกิดการเรียนรู้มากที่สุด

กู๊ดและคนอื่น ๆ (Good ;et al.1973 : 7) ได้ให้ความหมายของผลสัมฤทธิ์ (Achievement) ว่า หมายถึง ความสำเร็จ (Accomplishment) ความคล่องแคล่ว ความชำนาญในการใช้ทักษะ หรือ การประยุกต์ใช้ความรู้ต่าง ๆ ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Academic Achievement) หมายถึง ความรู้ หรือทักษะอันเกิดจากการเรียนรู้ในวิชาต่าง ๆ ที่ได้เรียนมาแล้วซึ่งได้จากผลการทดสอบของ ครูผู้สอน หรือผู้รับผิดชอบในการสอนหรือทั้งสองอย่างรวมกัน

อัจฉรา สุขารมณ์ และอรพินท์ ชูชม (2530 : 10) กล่าวว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ขนาดของความสำเร็จที่ได้จากการทำงานที่ต้องอาศัยความพยายามจำนวนหนึ่ง ซึ่งอาจเป็น ผลมาจากการกระทำที่อาศัยความสามารถทางร่างกายหรือสมอง ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึง เป็นขนาดความสำเร็จที่ได้จากการเรียน โดยอาศัยความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ตัวที่บ่งชี้ ถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอาจได้มาจากกระบวนการที่ไม่ต้องการอาศัยการทดสอบ (Nontesting Procedures) เช่น จากการสังเกต หรือการตรวจการบ้าน หรืออาจอยู่ในรูปของเกรดที่ได้ที่โรงเรียน ซึ่งต้องอาศัยกรรมวิธีที่ซับซ้อน และช่วงเวลาในการประเมินอันยาวนานหรือวิธีหนึ่งอาจวัดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่วไป (Published Achievment Tests) จะพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่นิยมใช้กันทั่วไป มักอยู่ในรูปของเกรดที่ได้จากโรงเรียนเนื่องจากให้ผลที่ เชื่อถือได้มากกว่า อย่างน้อยก่อนการประเมินผลการเรียนของนักเรียน ครูจะต้องพิจารณา องค์ประกอบอื่น ๆ อีกหลาย ๆ ด้าน จึงย่อมดีกว่าการแสดงขนาดความล้มเหลว หรือความสำเร็จ ทางการเรียน จากการทดสอบนักเรียนด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั่ว ๆ ไป เพียงครั้งเดียว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจะสูงหรือต่ำไม่ได้ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบทางด้านสติปัญญาเพียง อย่างเดียวยังมีองค์ประกอบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (สุรัตน์ อังกูรวโรจน์.2532:4 – 6) ดังต่อไปนี้

1. ความรับผิดชอบ จะเกิดขึ้นด้วยการที่บุคคลสำนึกถึงภาระหน้าที่ว่าตนนั้นจะต้อง รับผิดชอบต่อสังคม ต่อครอบครัว ต่อภาระหน้าที่ที่ตนเป็นอยู่ เป็นคุณลักษณะที่พึงปรารถนาใน สังคมทั้งนี้เพราะว่า การที่บุคคลมีความรับผิดชอบย่อมจะช่วยให้การทำงานให้ประสบความสำเร็จ ก่อให้เกิดความก้าวหน้าในการทำงานต่าง ๆ เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพเป้าหมายของ การศึกษาต้องการให้นักเรียนมีการพัฒนาค่านิยมทางศีลธรรมและจิตใจ เพื่อให้นักเรียนมีความ รับผิดชอบ ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน

2. ความวิตกกังวล เกิดจากความขัดแย้งระหว่างความต้องการทางสัญชาตญาณกับความ ต้องการทางสังคม ความวิตกกังวลมีหลายระดับถ้ามีเพียงเล็กน้อยจะช่วยให้มีแรงจูงใจที่จะก่อให้เกิด

การเรียนรู้เพิ่มขึ้นถ้ามีมากเกินไปก็จะขัดความสามารถในการเรียนรู้เพราะความวิตกกังวลทำให้เกิดความเหนื่อยล้าและขัดขวางต่อปฏิกิริยาของร่างกาย

3. อัตมโนทัศน์ พัฒนามาจากการที่บุคคลที่ปะทะสัมพันธ์กับกลุ่มคนในสังคมที่ใกล้ชิดกับบุคคลนั้น เมื่อเกิดขึ้นแล้วจะค่อย ๆ พัฒนาต่อไปจนมีความคงตัวขึ้นเรื่อย ๆ แต่สามารถเปลี่ยนแปลงไปตามประสบการณ์ เนื่องจากบุคคลมีประสบการณ์ใหม่ ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา อัตมโนทัศน์จึงมีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

4. สภาพของระบบโรงเรียน นักเรียนจะต้องอยู่ร่วมกันกับเพื่อนในโรงเรียน มีการทำงานหรือร่วมกิจกรรมเป็นหมู่คณะ โดยเฉพาะการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา ซึ่งนักเรียนอยู่ในวัยรุ่น สถานภาพทางสังคมมิติของนักเรียนจึงมีส่วนสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

5. นิสัยและทัศนคติทางการเรียน มีอิทธิพลโดยตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หากนักเรียนมีความรู้สึกที่ดีต่อครู วิธีการสอนของครู โรงเรียนและกระบวนการเรียนการสอนยอมรับวัตถุประสงค์และคุณค่าของการศึกษาแล้วย่อมก่อให้เกิดแรงจูงใจ กำลังใจอันที่จะมีความขยัน เอาใจใส่ มานะพยายาม ตั้งใจเรียนให้เกิดประสิทธิภาพ แต่หากว่านักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียนแล้วย่อมเป็นเหตุให้ผู้เรียนเกิดความท้อแท้เบื่อหน่ายหมดกำลังใจเรียนซึ่งทำให้ผลการเรียนตกต่ำด้วย

6. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นองค์ประกอบที่ผลักดันให้บุคคลต้องการความสำเร็จสูงขึ้นไปเป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ส่งเสริมการเรียนให้ก้าวหน้าขึ้นแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาก

7. ความสนใจ เป็นการแสดงออกซึ่งความรู้สึกชอบพอ เป็นแรงผลักดันให้บุคคลกระทำกิจกรรมใด ๆ เพื่อความสำเร็จในการเรียน นอกจากนั้นความสนใจยังแสดงความโน้มเอียงในการที่บุคคลจะเลือกหรือทำสิ่งใดที่ตนชอบมากกว่าสิ่งใด ๆ ความสนใจของบุคคลย่อมแตกต่างกันไปในชนิดและปริมาณและอาจจะเป็นตัวกำหนดทิศทางของความพยายามนักเรียนที่มีความสนใจกับการเรียนย่อมมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนดีตามไปด้วย

8. องค์ประกอบเกี่ยวกับทางบ้าน มีความสัมพันธ์หรืออิทธิพลต่อชีวิตของเด็กตั้งแต่เล็กจนโตเด็กจะเป็นคนที่สมบูรณ์เพียงใด มีบุคลิกภาพอย่างไรจะสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเพียงไรมีอิทธิพลมาจากทางบ้านทั้งสิ้น ความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในครอบครัวฐานะทางเศรษฐกิจของสังคมของครอบครัว ความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง ตลอดจนสภาพแวดล้อมทางบ้านในด้านที่อยู่อาศัยเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสิ้น

9. กระบวนการเรียนการสอนเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบหลายองค์ประกอบ ได้แก่ อาจารย์ผู้สอน ผู้เรียน โปรแกรมการเรียนการสอนตลอดจนสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน องค์ประกอบเหล่านี้จะต้องมีความสัมพันธ์กันเป็นอย่างดี จึงจะทำให้การเรียนการสอนเป็นไป

อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะตัวผู้เรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะการเรียนการสอนไม่ว่าระดับใดก็ตามก็จะดำเนินไปด้วยดีและมีประสิทธิภาพก็ต่อเมื่อครูอาจารย์ได้รู้จักและเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนเป็นอย่างดี

2.3.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.3.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

กิลล์ (กันต์กนิษฐ์ เกษมพงษ์ทองดี.2546:20; อ้างอิงจาก Gill.1962) ได้ศึกษาการปรับตัวทางสังคมของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน พบว่า นักเรียนที่เรียนดีมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมได้ดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และนักเรียนที่เรียนดีสามารถแก้ปัญหาด้านการปรับตัวได้ดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ซู สแตนเลย์ (Sue – Stanley.1985:198) ได้ศึกษาความสำเร็จในด้านการเรียนกับการปรับตัวของนักศึกษาในประเทศจีน พบว่า นักศึกษาที่ได้รับคะแนนจากการเรียนสูงจะปรับตัวได้ดีกว่านักเรียนที่ได้คะแนนต่ำ และสอดคล้องกับการศึกษาของโอโนดา (Onoda.1975:772) เกี่ยวกับบุคลิกภาพของนักเรียนญี่ปุ่นที่ศึกษาในสหรัฐอเมริกา พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ ควบคุมตัวเองได้ดี มีความสัมพันธ์ที่ดีกับครู ส่วนนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ จะเป็นคนขี้เกียจ มีความสัมพันธ์กับคนอื่นไม่ดี มีความสับสนวุ่นวายใจ

2.3.2.2 งานวิจัยในประเทศ

นราธร ศรประสิทธิ์ (2529 : 96) ศึกษาปัจจัยทางสังคม และจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของเด็กนักเรียนวัยรุ่น กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนสามเสนวิทยาลัยและโรงเรียนหอวัง พบว่า เด็กนักเรียนวัยรุ่นที่มีผลการเรียนอยู่ในระดับต่ำ จะมีความวิตกกังวลมากกว่าในกลุ่มอื่น ซึ่งแสดงว่า เด็กนักเรียนวัยรุ่นในกลุ่มนี้ จะมีความวิตกกังวลกับผลการเรียนของตนเอง ซึ่งจะส่งผลต่อตนเองในการที่จะสอบได้หรือสอบตก รวมไปถึงการสอบเข้ามหาวิทยาลัย

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับปัญหาของนักเรียนเป็นอย่างมาก ทั้งในทางบวกและทางลบ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนยังมีผลต่อจิตใจและพฤติกรรมของบุคคลด้วย นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับความวิตกกังวล ถ้าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงความวิตกกังวลจะต่ำ ถ้าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำความวิตกกังวลจะสูง

2.4 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ

2.4.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

รุช (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.2530 : 41 ; อ้างอิงจาก Ruch.1953) กล่าวว่า บุคลิกภาพ คือ ตัวเราทั้งตัวหรืออัตตะที่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกมาและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมานั้นเป็น กระเจงเงาที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิด หรือทัศนคติของบุคคลนั้น ๆ

ดิงค์เมเยอร์ (นิภา นิรายน.2530 : 26 ; อ้างอิงจาก Dinkmeyer.1965) ได้ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพ คือ สภาวะทุกอย่างอันประกอบขึ้นเป็นตัวบุคคลนับตั้งแต่สภาวะทางกาย อารมณ์ ทักษะ ความสนใจ ความคิด ลักษณะท่าทาง ความรู้สึก นิสัย ความสามารถทางปัญญา

เบอร์นาต (Bernard. 1970 : 110) ได้สรุปความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพเป็น ภาพรวมทั้งหมดของลักษณะทางกายภาพ พฤติกรรม แนวโน้มการกระทำความสามารถซึ่งอยู่ภายใน และที่แสดงออกมาให้เห็น

กูต (Good.1995 : 417) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นภาพรวมของพันธุกรรมและประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

สิริชัย ประทีปฉาย (2533 : 3) ให้ความหมายของบุคลิกภาพไว้ว่า บุคลิกภาพเป็น ลักษณะโดยส่วนรวมของแต่ละบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้พบเห็น

ศรีธรรม ธนภูมิ (2535 : 14) ได้ให้ความหมายไว้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัย หรือพฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกซ้ำ ๆ เพื่อตอบสนองและปรับตัวต่อสิ่งแวดล้อม และสังเกตได้จากความสามารถ ความสนใจ ลักษณะเด่น ค่านิยม ทัศนคติ ภาพพจน์ที่เกี่ยวกับตนและความประพฤติ

นวลละอ อสุภผล (2537) ได้สรุปไว้ว่า บุคลิกภาพ มีความหมายครอบคลุม 2 ประการ คือ

1. เป็นทักษะทางสังคม หรือความคล่องตัว เป็นความสามารถในการตอบสนองกับบุคคลต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันไป ซึ่งบุคลิกภาพสามารถฝึกฝนได้

2. เป็นลักษณะที่ติดตัวมาและแสดงออก หรือสร้างความประทับใจบุคคลอื่นที่สัมพันธ์ด้วย ซึ่งบุคคลที่สัมพันธ์ด้วยจะมีความคิดเห็นต่อบุคคลนั้นในลักษณะต่าง ๆ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า บุคลิกภาพ คือ ลักษณะของบุคคลที่แสดงออกทั้งด้านความรู้สึกและด้านความนึกคิด ทัศนคติ ค่านิยม ซึ่งรวมทั้งพฤติกรรมภายนอกและพฤติกรรมภายในที่แสดงออกมา

2.4.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพ

กาญจนา คำสุวรรณ (2524 : 194 – 195) กล่าวว่า ประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ทางสังคมที่ส่งผลต่อบุคลิกภาพนั้น มี 2 ลักษณะ คือ

1. ประสบการณ์ร่วมทางวัฒนธรรมเป็นประสบการณ์ที่มีผลให้บุคลิกภาพแตกต่างกันซึ่งเกิดจากความเชื่อ ค่านิยม ประเพณี และคำสอนทางสังคมนั้น ๆ

2. ประสบการณ์เฉพาะตัว เป็นอิทธิพลที่ได้รับจากการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา ผู้ปกครองที่ต่างกัน ส่งผลให้บุคคลมีบุคลิกภาพแตกต่างกัน

อิริคสัน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ 2530 : 42 ; อ้างอิงจาก Erikson, 1959) เชื่อว่าการพัฒนาบุคลิกภาพของมนุษย์นั้น มิได้หยุดยั้งแต่ในวัยเด็ก แต่จะมีการพัฒนาลักษณะต่าง ๆ ของบุคลิกภาพอย่างเป็นลำดับตลอดช่วงชีวิตของบุคคลแต่ละบุคคล

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 41 – 44) กล่าวว่า ปัจจัยที่มีความสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพนั้นประกอบด้วยพันธุกรรม สิ่งแวดล้อม และช่วงเวลาของชีวิตแห่งบุคคล คือ

1. พันธุกรรม สิ่งถ่ายทอดทางพันธุกรรม ส่วนมากนั้นเน้นลักษณะทางกายภาพ เช่น ความสูง ต่ำ ลักษณะเส้นผม ชนิดของโลหิต โรคภัยไข้เจ็บบางชนิด และข้อบกพร่องทางร่างกายบางชนิด เช่น ตาบอดสี ศีรษะล้าน นิ้วเกิน นิ้วติดกัน ฯลฯ ซึ่งลักษณะเหล่านี้เป็นอิทธิพลของพันธุกรรมที่มีต่อบุคลิกภาพของบุคคลทั้งสิ้น

2. สิ่งแวดล้อม สิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อการพัฒนาการของมนุษย์ ทั้งพัฒนาการทางกาย จิตใจ และบุคลิกภาพ สำหรับสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลมากที่สุดต่อการพัฒนาของมนุษย์ คือ บุคคลอื่น ๆ รอบ ๆ ตัวเรา ครอบครัว กลุ่มคน และวัฒนธรรม สิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์นั้นมีอิทธิพลอย่างมากต่อการพัฒนาการทางบุคลิกภาพ ทักษะคิดและพฤติกรรมทางสังคมของมนุษย์

3. ช่วงเวลาแห่งชีวิตของบุคคล ซึ่งแสดงถึงระดับพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจอันเกิดจากอิทธิพลร่วมระหว่างพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันของบุคคล

จากปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพที่กล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า วัฒนธรรมต่าง ๆ และการอบรมเลี้ยงดูส่งผลต่อบุคลิกภาพของบุคคลรวมถึงพัฒนาการทางร่างกายและจิตใจ

2.4.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพเอ - บี

รุช (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์, 2530 : 41 ; อ้างอิงจาก Ruch, 1953) กล่าวว่า บุคลิกภาพคือตัวเราทั้งตัว หรืออัตตะที่แสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ออกและพฤติกรรมต่าง ๆ ที่แสดงออกมานั้นเป็นกระจกเงาที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิดหรือทัศนคติของบุคคลนั้น ๆ

ฮิลการ์ดและแอทกินสัน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.2530 : 41 ; อ้างอิงจาก Hilgard ;& Atkinson. 1967) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะรวมของบุคคล และวิธีการแสดงออกของพฤติกรรมของเขา

อนาสตาซี (จรรยา เกษศรีสังข์.2537 : 11 – 15 ; อ้างอิงจาก Anastasi. 1968) กล่าวว่า บุคลิกภาพของบุคคลเกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม พันธุกรรมเดียวกันแต่อยู่ในสิ่งแวดล้อมต่างกันอาจก่อให้เกิดบุคลิกภาพต่างกันได้อีก หรือแม้แตสภาพแวดล้อมและพันธุกรรมเดียวกัน

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า บุคลิกภาพเป็นการแสดงออกทั้งด้านการกระทำและความคิด ซึ่งเป็นผลมาจากพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อมรวมทั้งประสบการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับจึงกลายเป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล

2.4.4 ประเภทของบุคลิกภาพ

ฟรีดแมนและโรสแมน (จรรยา เกษศรีสังข์.2537 : 14 ; อ้างอิงจาก Friedman ;& Roseman. 1947) สรุปลักษณะของบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ได้ดังนี้

บุคลิกภาพแบบ เอ (Type A Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคคลที่มีบุคลิกภาพรีบร้อน ชอบแข่งขัน และก้าวร้าว ชอบทำงานให้ได้มาก ๆ ในเวลาน้อย ๆ ที่ความรู้สึกว่าเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความมานะพยายามในการทำงาน ชอบฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อประสบความสำเร็จ ชอบทำงานด้วยความรวดเร็วทนไม่ได้อีกกับงานที่ล่าช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่นและถูกกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกโกรธและก้าวร้าวได้ง่าย

บุคลิกภาพแบบ บี (Type B Behavior Pattern Personality) หมายถึง บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่มีความผ่อนคลาย ไม่รีบร้อน และไม่ก้าวร้าว มีลักษณะเรื่อย ๆ หนึ่ง ๆ ชอบการพักผ่อนดำเนินชีวิตแบบง่าย ๆ และไม่ชอบฝ่าฟันอุปสรรคในการทำงาน

ฟรีดแมน และโรเซนแมน (Farmer and others. 1984 : 34 ; citing Friedman and Rosenmen.1974) ได้แบ่งบุคลิกภาพของคนตามลักษณะพฤติกรรมที่แสดงออก โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ บุคลิกภาพแบบเอและบุคลิกภาพแบบบี รายละเอียดของบุคลิกภาพทั้ง 2 มีดังนี้

1. บุคลิกภาพแบบ เอ (Type A Personality) เป็นบุคลิกภาพของบุคคลที่มีพฤติกรรมดังต่อไปนี้ (Organ ;& Hamner.1982 : 272 – 273 ; Farmer ;and others.

1.1 มีความทะเยอทะยาน (Intense Ambition) เป็นบุคลิกภาพที่มีความปรารถนาอย่างแรงกล้าที่อยากจะประสบความสำเร็จ

1.2 ชอบแข่งขัน (Competitive Drive) เป็นบุคคลที่ชอบต่อสู้แข่งขันกับผู้อื่น เพื่อให้ตนเองได้ดีกว่าผู้อื่น

1.3 แข่งขันกับเวลา (Time Urgency) เป็นบุคคลที่กระทำสิ่งต่างๆ อย่างเร่งด่วนใช้เวลาให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ทำงานตามแผนเวลา

1.4 สร้างศัตรู (Hostility) เป็นบุคคลที่ยึดตนเองเป็นที่ตั้ง ชอบแสดงออกนอกทางข่มขู่ผู้อื่น อาฆาตแค้น และขาดความเห็นใจผู้อื่น

1.5 อดทนต่ำ (Impatient) เป็นบุคคลที่มีความอดทนต่ำต่อการรอคอยและอดทนต่ำต่อสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ทนไม่ได้กับความเฉื่อย

1.6 มีความก้าวร้าว (Aggressiveness) เป็นบุคคลที่นิยมใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาความคับข้องใจ แบ่งเป็นความก้าวร้าวทางวาจา และความก้าวร้าวทางร่างกาย

2. บุคลิกภาพแบบ บี (Type B Personality) เป็นบุคลิกภาพที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับบุคลิกภาพแบบเอ ซึ่งเป็นบุคลิกภาพที่ไม่ทะเยอทะยาน ไม่มุ่งชนะ มีความสงบเสถียร ทำงานไปพักผ่อนไป ไม่รีบร้อน (Greene and others.1985 : 165)

การพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะที่แสดงออกทางกายภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่ง ลักษณะเค้าโครงหรือโครงสร้างต่าง ๆ ของร่างกายและบุคลิกภาพ เป็นความเชื่อว่ามีลักษณะทางสรีระเป็นแบบแบบไป แต่ละแบบอาจเกี่ยวข้องกับสัมพันธ์กับบุคลิกภาพแต่ละอย่าง (Luthan. 1980 : 160) ดังนั้น จึงมีผู้แบ่งบุคลิกภาพของคนออกเป็นหลายประเภท เช่น ความคิดของจุง (Hergentharn.1990 : 58 – 85 ; chting Jung.N.d.) ได้พิจารณาบุคลิกภาพของคนโดยยึดถือสังคมเป็นหลัก เขาได้แบ่งบุคลิกภาพของคนออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. บุคลิกภาพที่ชอบเก็บตัว (Introvert) เป็นคนที่ไม่ชอบยุ่งเกี่ยวกับผู้อื่น เคร่งครัดต่อระเบียบแบบแผน มีมาตรฐานและกฎเกณฑ์ที่แน่นอนในการควบคุมอุปนิสัยของตนเอง เชื่อตนเอง และการกระทำทุกอย่างมักจะขึ้นอยู่กับตัวเองเป็นใหญ่ บุคคลประเภทนี้จะผูกพันกับตนเองมากกว่าที่จะผูกพันกับสังคม หรือบุคคลอื่น

2. บุคลิกภาพที่ชอบแสดงตัว (Extrovert) เป็นคนเปิดเผย คุยเก่ง ร่าเริง ปรับตัวได้ดี ในสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ มีความเชื่อมั่นในตนเองบนรากฐานของเหตุผลและความจริง

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าบุคลิกภาพเป็นการแสดงออกทั้งด้านการกระทำและความคิด ซึ่งเป็นผลมาจากพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อมรวมทั้งประสบการณ์ต่างๆ ที่บุคคลได้รับจึงกลายเป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล

2.4.5 การวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบ บี

บุคลิกภาพแบบ เอ และ บี แบบวัดที่ใช้ในปัจจุบันมี 3 แบบ (จรรยา เกษศรีสังข์. 2537 : 15 ; อ้างอิงจาก Friedman ;& Roseman .1974) คือ

แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview : SI) ประกอบด้วยข้อคำถาม 25 ข้อ เป็นการถามโดยให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองในสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้คนที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ ไม่สามารถทน เช่น สถานการณ์ที่ทำให้เกิดความโกรธ สถานการณ์ที่มีการแข่งขันอย่างมาก แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการวัดการแสดงออกทางด้านกายภาพ

มาตรวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ ของเฟรมมิงแฮม (Framingham Type A Scale : FTAS) เป็นแบบวัดรายงานตนเองเช่นเดียวกับแบบที่หนึ่ง ประกอบด้วยข้อคำถาม 10 ข้อวัดทางด้านแรงขับ มุ่งสัมฤทธิ์ การมีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว และการรับรู้ที่มีความกดดันในการทำงาน

แบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของ เจนกินส์ (Jenkins Activity Survey : JAS) เป็นแบบสอบถามที่ประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ บุคคลที่ได้คะแนนจากแบบวัดนี้สูงเป็นบุคคลที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ โดยกลุ่มบุคคลนี้รายงานว่า มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว ทำงานด้วยความรีบเร่ง ไม่ลดละต่อความอ่อนล้าหรือการทำงานที่ประสบความล้มเหลว นอกจากนี้ยังรายงานว่าตนเองทำงานหนักและมีความต้องการผลสัมฤทธิ์มากกว่า โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในวัยผู้ใหญ่ รายงานว่า มีความต้องการความก้าวหน้าในอาชีพ มีความตั้งใจเพิ่มสถานภาพอาชีพให้สูงขึ้น รับรู้ว่าได้รับแรงเสริมจากการทำงานสูงกว่าอีกครั้งทั้งยังระดับการศึกษาสูงกว่า

นอกจากนี้ สตรูบ และคนอื่น ๆ (Strube and others.1987) ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแบบสำรวจกิจกรรมของเจนกินส์ว่า เป็นแบบวัดบุคลิกภาพแบบ เอ โดยให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองว่ามีการแสดงออกอย่างไร และได้ศึกษาพบว่า คนที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มีความเชื่อมั่นในความสำเร็จของงานมากกว่าความล้มเหลว มีแรงขับในการแข่งขันสูง มุ่งสัมฤทธิ์ และมีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า บุคลิกภาพเป็นการแสดงออกทั้งด้านการกระทำและความคิด ซึ่งเป็นผลมาจากพันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งประสบการณ์ต่าง ๆ ที่บุคคลได้รับจึงกลายเป็นลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล

2.4.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพเอ - บี

2.4.5.1 งานวิจัยต่างประเทศ

บลูเมนทอลล์ (ชมพูท พงษ์ศิริ.2538 : 28 ; อ้างอิงจาก Blumenthal.1978) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบุคลิกภาพแบบ เอ และแบบ บี ของนักเรียนชายและหญิง ผลการศึกษาพบว่า เด็กที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะเป็นบุคลิกภาพที่มีความเครียดสูงกว่าเด็กที่มีบุคลิกภาพแบบ บี

ไควร์เวอร์ และไวน์เดอร์ (วรารณ แดงเจริญ.2544 : 44 ; อ้างอิงจาก Kleiwer ;& weidner.1978) ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และความปรารถนาความสำเร็จโดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเด็กนักเรียนหญิงจำนวน 41 คน เป็นเด็กชายจำนวน 32 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นเด็กที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ และแบบ บี ผลการวิจัยพบว่า เด็กทั้ง 2 กลุ่มตั้งเป้าหมายความสำเร็จแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทางด้านพฤติกรรมพบว่า เด็กที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มักจะทำงานสำเร็จมากกว่า และมีความเพียรพยายามเพื่อให้ประสบผลสำเร็จมากกว่าบุคลิกภาพแบบ บี

สตรูปและโบลันด์ (อัจรา วงศ์วัฒนามงคล .2533 : 19 – 20 ; อ้างอิงจาก Strube ;& Boland .1986) ทำการวิจัยเชิงทดลองเพื่อศึกษาการรับรู้สาเหตุของการกระทำและความเพียรในการทำงานของบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ และแบบ บี ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ มีความเชื่อถือในความสำเร็จของงานมากกว่าความล้มเหลว ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างการวิจัยความยากของงานกับความเพียรในการทำงานนั้น พบว่ามีความสัมพันธ์ทางลบ กล่าวคือ ถ้างานมีความยากมากขึ้น บุคคลมีความเพียรพยายามในการทำงานลดลง แต่มีความเพียรพยายามในงานที่มีความยากปานกลาง แต่บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบบีนั้น ความเชื่อมั่นในความสำเร็จและความล้มเหลวไม่ต่างกัน และความยากของงานและความเพียรพยายามมีความสัมพันธ์กันทางบวก

2.4.5.2 งานวิจัยในประเทศ

อัจรา วงศ์วัฒนามงคล (2533 : 126 – 127) ได้ศึกษาตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อระดับบัณฑิตศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมศึกษาต่อจำนวน 120 คน และไม่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจำนวน 120 คน ตัวแปรที่ศึกษา คือ จิตลักษณะพื้นฐานของบุคคลและสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ โดยศึกษาจากบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ และบุคลิกภาพแบบ บี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจะมีบุคลิกภาพแบบ เอ มากกว่าผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ บี โดยเฉพาะในกลุ่มคนโสด ส่วนกลุ่มคนที่มีครอบครัวและมีบุคลิกภาพแบบ เอ จะมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาต่อมากกว่าคนที่มีบุคลิกภาพแบบ บี

ชมพูนุท พงษ์ศิริ (2535 : 73 – 74) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล พบว่า นักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยสูงกว่าแบบ บี

ศิริลักษณ์ ตันชัยสวัสดิ์ (2535 : 62 -63) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความเครียดของพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า พยาบาลส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบ บี มีระดับความเครียดอยู่ในระดับปานกลาง และพยาบาลที่มีบุคลิกภาพต่างกันมีความเครียดต่างกัน โดยพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีความเครียดสูงกว่าพยาบาลที่มีบุคลิกภาพแบบ บี ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ และประสบการณ์การทำงานมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียด ด้านสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นในการปฏิบัติงานและด้านโครงสร้างและบรรยากาศองค์กรมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเครียดบุคลิกภาพ และกลยุทธ์การเผชิญปัญหาไม่มีความสัมพันธ์กับความเครียด

จรรยา เกษศรีสังข์ (2537 : 103 – 107) ได้ศึกษาวิธีเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ พบว่า นักเรียนนายร้อยที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีวิธีการเผชิญปัญหาแบบสู้ปัญหายกเว้นวิธีการเผชิญหน้าปัญหาด้านการเรียนภาคปฏิบัติ ส่วนนักเรียนนายร้อยตำรวจที่มีบุคลิกภาพแบบ บี มีวิธีการเผชิญปัญหาต่าง ๆ แบบบรอมชอม

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่าบุคลิกภาพเป็นลักษณะเฉพาะที่รวมอยู่ในตัวบุคคลที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมการแสดงออกเพื่อตอบสนองสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ผู้วิจัยคาดว่าบุคลิกภาพน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

2.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน

2.5.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน

คำว่า “นิสัย” คือ แนวโน้มของบุคคลในการแสดงพฤติกรรมจนเป็นนิสัย และเป็นไปโดยอัตโนมัติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อได้รับการฝึกฝนหรือประสบการณ์ (Eysenck, Arnold ;& Meili 1972 : 40)

แมดดอกซ์ (พระมหาสุพจน์ สมเพชร.2547 : 24 อ้างอิงจาก Maddox.1963) กล่าวว่า นิสัยขึ้นอยู่กับโอกาสที่บุคคลจะประสบความสำเร็จหรือบังเกิดความพึงพอใจ กล่าวคือ พฤติกรรมใดที่ทำให้บุคคลเกิดความพึงพอใจพฤติกรรมนั้นๆ ก็จะถูกกระทำซ้ำแล้วซ้ำเล่า จนกระทั่งกลายเป็นนิสัยติดตัวบุคคลนั้นไป นิสัยในการเรียนจึงเป็นพฤติกรรมทางด้านการเรียนที่บุคคลพึงพอใจ และปฏิบัติเป็นประจำ โดยที่พฤติกรรมนั้นอาจมาจากทักษะในการเรียน และเทคนิคในการเรียน

โฮล์ทซ์แมน (พระมหาสุพจน์ สมเพชร.2547 : 24 อ้างอิงจาก Holtzman.1965) ได้กล่าวเกี่ยวกับนิสัยทางการเรียนว่า หมายถึง พฤติกรรมการเรียนที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอเกี่ยวกับ

1. การใช้เวลาเรียน ได้แก่ การรู้จักใช้เวลาได้อย่างเหมาะสมในการเรียนและการทำงาน รู้จักแบ่งเวลาว่าควรทำเรื่องใดก่อนหลัง ไม่ผัดผ่อน หลีกเลียง รอเวลา ทำในเวลากระชั้นชิด ไม่เสียเวลากับเรื่องที่ไม่เป็นสาระจนเกินควร ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายทันต่อเวลา

2. วิธีการเรียน ได้แก่ การรู้จักใช้วิธีการเรียนอย่างถูกต้อง มีการวางแผน เตรียมงานก่อนลงมือทำ รู้จักแหล่งข้อมูลที่ต้องการทราบ ทำงานด้วยความมีระเบียบ

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2530 : 1) กล่าวว่า นิสัยในการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจ และมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ประกอบด้วยความตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียน การวางแผนการเรียนและจัดระบบการเรียน ความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อยๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่ม ขยัน อดทน รับผิดชอบ ฟังตนเอง และมีความภาคภูมิใจในผลการเรียนของตน

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า นิสัยทางการเรียน คือ พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพอใจในการเรียนในทางปฏิบัติ เป็นวิธีในการเรียนที่กระทำซ้ำ ๆ จนกระทั่งกลายเป็นนิสัยติดตัวบุคคลนั้นไปผู้วิจัยคาดว่าบุคลิกภาพน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน

2.5.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

โพแพม และมัวร์ (พระมหาสุพจน์ สมเพชร.2547 : 25 ; อ้างอิงจาก Popham ;& Moore.1960) ศึกษาพบว่า นิสัยในการเรียน ทักษะคิดในการเรียน และการปรับตัวทางด้านการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยศึกษานิสิตระดับปริญญาตรี จำนวน 287 คน ให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสำรวจนิสัยทางการเรียนและทัศนคติทางการเรียน

คอยโว (Koivo.1983 : 2534 A) ศึกษาความสัมพันธ์ด้านการรับรู้ของนักเรียนในเรื่องนิสัยและทัศนคติต่อการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนผลการศึกษา พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีนิสัยและทัศนคติต่อการเรียนดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

2.5.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ชเนติ สวัสดิ์ฤกษ์ (2527 : 68 – 76) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจ ภูมิหลังทางสังคมและนิสัยทางการเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ โดยใช้แบบสำรวจแรงจูงใจ แบบสำรวจภูมิหลังทางสังคม แบบสำรวจนิสัยในการเรียน และแบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,100 คน พบว่าแรงจูงใจเชิงบูรณาการ และแรงจูงใจ ภูมิหลังทางสังคมและนิสัยทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาอังกฤษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

อัจฉรา วงศ์โสธร และคนอื่น ๆ (2529 : 95 – 98) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการเรียนรู้และความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษของผู้เริ่มเรียน โดยศึกษาองค์ประกอบต่างๆ ได้แก่ ความถนัดทางการเรียน ทักษะคิด แรงจูงใจ และนิสัยในการเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนที่เริ่มเรียนภาษาอังกฤษจากโรงเรียนสามเสนวิทยาลัย จำนวน 97 คน พบว่า ทักษะคิด แรงจูงใจ นิสัยในการเรียนมีความสัมพันธ์กับความสำเร็จในการเรียนภาษาอังกฤษตามความสามารถของแต่ละบุคคล

อำไพวรรณ พุ่มศรีสวัสดิ์ (2529 : 13) พบว่านักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการแบ่งเวลาเรียน ขาดทักษะในการดูหนังสือ ไม่มีสมาธิในการเรียน และขาดทักษะในการจดคำบรรยายและกล่าวว่าการที่นักศึกษาส่วนมากมีปัญหาที่เกิดจากการเรียนในมหาวิทยาลัยนั้น ไม่มีการสอนหรือบอกให้นักศึกษารู้ว่าควรควรทำอะไร ปัญหาการเรียนที่เกิดจากนิสัยการเรียนด้านเทคนิคในการเรียนและทักษะในการเรียนนี้อาจก่อให้เกิดการสูญเปล่าทางการศึกษาได้ เนื่องจากนักศึกษาลาออกกลางคันในขณะที่ศึกษาดังที่ เบญจามา สุทธะพินทุ (2536 : 66) ได้ศึกษาเรื่องสาเหตุของการสูญเปล่าทางการศึกษาพบว่าการสูญเปล่าทางการศึกษาเกิดจากการที่นักศึกษาปรับตัวเข้ากับสภาพการเรียนไม่ได้ ขาดการวางแผนการเรียนที่ดี ไม่มีวิธีแก้ไขข้อบกพร่องทางด้านการเรียนของตนเอง

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้นกล่าวได้ว่า นิสัยทางการเรียนของนักเรียนมีความเกี่ยวข้องกับการปรับตัวของนักเรียน นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนที่ไม่เหมาะสม จะไม่รู้จักรับแบ่งเวลา ขาดการวางแผนทางการเรียน ขาดทักษะในการฟังคำบรรยาย น่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

2.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.6.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.6.1.1 ความหมายของแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

นักจิตวิทยาและนักการศึกษา ได้ให้ความหมายของคำว่า “แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์” ไว้แตกต่างกัน ดังนี้

เฮร์แมน (Herman 1970 : 354) ได้รวบรวมลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ 10 ประการ ดังนี้

- (1) มีระดับความทะเยอทะยานสูง (Aspiration Level)
- (2) มีความหวังอย่างมากว่า ตนจะประสบความสำเร็จถึงแม้การกระทำนั้นจะขึ้นอยู่กับโอกาส (Risk – Talking Behavior)
- (3) มีความพยายามไปสู่สถานะที่สูงขึ้น (Upward Mobility)
- (4) อดทนทำงานที่ยากได้เป็นเวลานาน (Persistence)
- (5) เมื่องานที่กำลังทำถูกขัดจังหวะหรือถูกรบกวนจะพยายามทำต่อไปให้สำเร็จ (Task Tention)
- (6) รู้สึกว่าเวลาเป็นสิ่งที่ไม่หยุดนิ่งและสิ่งต่าง ๆ เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว (Time Perception)
- (7) คำนึงถึงเหตุการณ์ในอนาคตมาก (Partner Perspective)
- (8) เลือกเพื่อนร่วมงานที่มีความสามารถมากเป็นอันดับแรก (Partner Choice)
- (9) ต้องการให้เป็นที่รู้จักแก่ผู้อื่นโดยพยายามทำงานของตนให้ดีขึ้น (Recognition Behavior)
- (10) พยายามปฏิบัติสิ่งต่าง ๆ ของตนเองให้ดีเสมอ (Achievement Behavior)

ไวเนอร์ (Weiner, 1972 : 203 – 215) ได้สรุปลักษณะเด่นของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงเปรียบเทียบกับผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำไว้ดังนี้

- (1) ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ตั้งใจทำงานดีกว่า อดทนต่อความล้มเหลว ชอบเลือกงานสลับซับซ้อนมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ
- (2) ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ชอบริเริ่มกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความคิดของตนเองมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

ซูชีพ อ่อนโคกสูง (2522 : 47 – 48) ได้กล่าวถึงพฤติกรรมที่แสดงว่า มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงดังนี้

- (1) ทำสิ่งที่ยาก มีความมานะพยายาม สนุกสนานและชอบที่จะทำกิจกรรมนั้น ๆ
- (2) ชอบการแข่งขันต้องการชัยชนะ
- (3) มีความทะเยอทะยาน
- (4) ต้องปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นเสมอ
- (5) มีจุดประสงค์ในการทำกิจกรรมที่แน่นอนและเด่นชัด
- (6) พฤติกรรมที่แสดงออกมีลักษณะเป็นของตัวเอง

สุชาดา สุธรรมรักษ์ (2531 : 186 – 187) ได้กล่าวว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หรือ ความมุ่งหวังที่จะประสบผลสำเร็จ ความพยายามฟันฝ่าอุปสรรคในการกระทำให้สิ่งหนึ่ง เอาชนะคนอื่นหรือความต้องการที่จะเพิ่มศักดิ์ศรีของตนเอง ซึ่งความต้องการเหล่านี้เป็นแรงจูงใจให้เกิดการกระทำและนำมาซึ่งสัมฤทธิ์ผล

พระเทพเวที (2533 : 48 – 50) ได้กล่าวถึงแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ว่ามี 2 แบบ คือ

แบบที่ 1 เป็นการใฝ่ความเป็นเลิศที่สนับสนุนระบบการแข่งขัน

แบบที่ 2 คือ การใฝ่ความเป็นเลิศแท้ซึ่งประกอบด้วยลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ

ประการแรก ถ้าหากทำให้ดีเลิศให้ได้ดีที่สุดเต็มที่แล้วงานนั้น

ประการที่สอง ความเป็นเลิศเพราะดีที่สุดเต็มที่แล้วความสามารถ

ของเราเอง

ประการสุดท้าย คือ สิ่งนั้นมีความเป็นเลิศโดยสิ่งที่ดีที่สุดเกื้อกูลที่สุด เป็นประโยชน์แก่ชีวิตและสังคม

พรณี ชุทัย เจนจิต (2538 : 312) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงและผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำไว้ดังนี้

(1) ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง

(1.1) เป็นคนมีความบากบั่น พยายามที่จะเอาชนะความล้มเหลวต่าง พยายามที่จะไปให้ถึงจุดหมายปลายทาง

(1.2) เป็นผู้ทำงานมีแผน

(1.3) เป็นผู้ที่ตั้งระดับความคาดหวังสูง

(2) ลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

(2.1) เป็นผู้ทำงานแบบไม่มีเป้าหมาย

(2.2) ตั้งเป้าหมายในวิถีทางที่จะหลีกเลี่ยงความล้มเหลว อาจตั้งเป้าหมายที่ยากหรือง่ายเกินไป

แมคเคลแลนด์ (สมจิตร หอไตรรงค์.2539 : 13 ; อ้างอิงจาก McClland.1961) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ไว้ดังนี้

1. กล้าเสี่ยงอย่างเหมาะสม (Moderate Risk – Taking) ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะมีการตัดสินใจที่เด็ดเดี่ยวไม่ชอบงานที่ต้องอาศัยโชคกลางไม่พอใจทำสิ่งง่าย ๆ ซึ่งไม่ต้องใช้ความสามารถหากแต่จะเลือกทำสิ่งที่ยากเหมาะสมกับตน และการกระทำสิ่งที่ยากให้สำเร็จนั้นทำให้ตนเองพอใจ ส่วนผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำมักไม่กล้าเสี่ยงเพราะกลัวไม่สำเร็จ

2. ความกระตือรือร้น (Energetic) หรือความขยันขันแข็ง ในการกระทำสิ่งแปลก ๆ ใหม่ ๆ แต่ไม่ได้ขยันไปทุกกรณีจะเอาใจใส่มานะพากเพียรต่อสิ่งที่ท้าทาย ยั่วความสามารถของตน เป็นงานที่ต้องใช้สมองขบคิด และขจัดทำให้ตนเองเกิดความรู้สึกว่าได้ทำงานลุล่วงไป

3. ความรับผิดชอบตนเอง (Indeividual Responsibility) ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะพยายามทำงานให้สำเร็จเพื่อความพึงพอใจของตนเอง ไม่หวังการยกย่องชมเชยจากผู้อื่น ต้องการปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นมีอิสระในการคิดและทำ

4. ต้องการทราบผลของการตัดสินใจ (Knowledge of Result Decision) ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะติดตามผลการตัดสินใจของตนเองว่าเป็นอย่างไรไม่เพียงแต่ทราบแล้วไม่กระทำ แต่ปรับปรุงการกระทำของตนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ดีกว่าเดิม

5. คาดการณ์ล่วงหน้า (Anticipation of Future Possibilities) ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงเป็นผู้ที่มีแผนการระยะยาวเพราะเล็งเห็นการณ์ไกลกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

6. มีทักษะในการจัดระบบงาน (Organezation Skill) ให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานอย่างเป็นระบบ

2.6.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

2.6.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

เลียว (Liu.1975 : 1411-A1412-A) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ช่วยสอนในการสอนโดยการจัดตั้งโครงการขึ้นเพื่อพัฒนาความต่อเนื่องของบทเรียนที่ใช้กับคอมพิวเตอร์เพื่อสอนวิชาความรู้เบื้องต้นในวิชาฟิสิกส์ ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

(1) คอมพิวเตอร์ช่วยสอนสามารถช่วยผู้เรียนได้ดังนี้

- (1.1) ช่วยให้มีความสามารถในการแก้ปัญหาดีขึ้น ด้วยวิธีปฏิบัติ
- (1.2) ช่วยให้ผู้เรียนสามารถทบทวนบทเรียนที่ได้เรียนในห้องเรียนไปแล้ว
- (1.3) ทำให้เกิดความแม่นยำในวิชาที่เรียนอ่อน โดยปรับปรุงวิธีการเรียน
- (1.4) ผู้เรียนสามารถสร้างความสำเร็จในการเรียน
- (1.5) ทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อวิชาฟิสิกส์

2.6.2.2 งานวิจัยในประเทศ

บุญชม ศรีสะอาด (2524 : 186) ศึกษารูปแบบผลการเรียนในโรงเรียนพบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีอิทธิพลต่อผลการเรียนในลักษณะสาเหตุทางอ้อมต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้านสติปัญญา ทศนคติต่อวิชาสังคมศึกษา

จินตนา อินทรไทย (2525 : 48 – 49) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพเศรษฐกิจและสังคมและแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานครจำนวน 300 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมแตกต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกัน

ประกายทิพย์ พิชัย (2539 : 55 – 58) ได้ศึกษาถึงตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพในครอบครัว บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แสดงให้เห็นว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์มีความสัมพันธ์ต่อความไม่ตั้งใจ และไม่เอาใจใส่ทางการเรียน ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่าแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์น่าจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่เป็นปัจจัยส่งผลต่อสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

2.7 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว

2.7.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว

วาสนา พิทักษ์สาธิต (2527 : 6) ได้จำแนกสภาพแวดล้อมทางบ้านออกเป็น 3 องค์ประกอบด้วยกัน คือ

1. องค์ประกอบด้านความสัมพันธ์ในครอบครัว ได้แก่ ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา หรือผู้ปกครองกับเด็ก ความสัมพันธ์ระหว่างบิดาและมารดาเอง ความสัมพันธ์ระหว่างญาติผู้ใหญ่กับเด็ก ระหว่างพี่น้องกับเด็ก และสภาพทั่วไปของครอบครัว

2. องค์ประกอบด้านฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว ได้แก่ รายรับ รายจ่ายของครอบครัว สถานภาพครอบครัว การเงินของนักเรียนที่จะใช้จ่ายเรื่องการศึกษาและส่วนตัว และความจำเป็นที่ต้องขอความช่วยเหลือทางการเงินจากผู้อื่น

3. องค์ประกอบด้านที่อยู่อาศัย ได้แก่ สภาพของบ้าน ที่ตั้งของบ้าน สิ่งแวดล้อมในบริเวณบ้าน ตลอดจนอาชีพขนบธรรมเนียมประเพณีและความเป็นอยู่ของสังคมละแวกนั้น เมื่อพิจารณาถึงสิ่งที่กล่าวมาแล้วข้างต้น จะเห็นได้ว่าความสัมพันธ์ของบุคคลในครอบครัว ด้านเศรษฐกิจ

และสังคม และด้านสภาพที่ตั้งของบ้าน จะอำนวยความสะดวกช่วยเสริมการเรียนรู้ให้ประสบความสำเร็จในการเรียนยิ่งขึ้น

ชบาภรณ์ ชีอรุ่งโรจน์ (2529 : 122 – 132) ได้กล่าวถึง ผลกระทบของการที่ครอบครัวแตกแยกไว้ดังนี้

1. มีผลกระทบต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็ก
 2. การปรับตัวและพฤติกรรมทางเพศของเด็กมักมีปัญหาและขาดรูปแบบที่จะเลียนแบบ
 3. เด็กเกิดปมด้อยเมื่อต้องไปติดต่อกับสังคมภายนอก
 4. เด็กที่มาจากครอบครัวแตกแยก เมื่อแต่งงานมีแนวโน้มที่มีครอบครัวแตกแยกด้วย
- นอกจากนี้ ชบาภรณ์ ชีอรุ่งโรจน์ (2529 : 31 – 34) ได้กล่าวถึงปัญหาครอบครัวแตกแยกว่ามีอิทธิพลต่อการพัฒนาพฤติกรรมของเด็กไว้ ดังนี้

1. ครอบครัวที่พ่อแม่หย่าร้างกัน การหย่าร้างกันของพ่อแม่ นับว่าเป็นผลร้ายต่อการพัฒนาทางด้านจิตใจของเด็กมาก เด็กจะเกิดความรู้สึกว่าเหว่ ไม่มีความมั่นใจในตนเอง ไม่อยากอยู่บ้าน ชอบไปเล่นกับเพื่อนมากกว่า บางคนก็อาจเก็บตัว ซึมเศร้า บางรายอาจจะกลายเป็นเด็กก้าวร้าวชอบรุกรานผู้อื่นก็มี นอกจากนี้ เด็กจะเป็นคนที่ไม่มั่นคง ไม่รักใคร่จริง และไม่คิดว่าใครจะรักเขาจริงทั้งนี้ เพราะไม่เคยเห็นใครเป็นแบบอย่างที่ดีมาตั้งแต่เล็กนั่นเอง

2. ครอบครัวที่พ่อแม่ทะเลาะวิวาทกัน จะทำให้เด็กมีความวิตกกังวลสูง เด็กจะไม่เข้าใจว่าพ่อแม่ทะเลาะกันก็อาจจะดีกันได้ อาจจะพูดคุยกันเหมือนปกติ ในความเข้าใจของเด็ก โดยเฉพาะเด็กเล็กนั้น มักจะคิดว่านี่คือภาวะที่สที่สุดจะทนทานได้ บ่อยครั้งที่เด็วเด็กเล็กมักจะคิดว่าตนเองเป็นสาเหตุของการทะเลาะวิวาทของผู้ใหญ่ เพราะเด็ก ๆ ไม่อาจจะทำตัวเป็นคนกลาง ในการทะเลาะเบาะแว้งของพ่อแม่ เพราะในใจของเด็กจะเข้าข้างฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ผลของความรู้สึกอันนี้จะเป็อันตรายต่อการพัฒนานิสัยเป็นคนที่ชอบหาเรื่องผู้อื่น ชอบทางทางเล่นงานคู่สมรส ยกตนข่มท่าน ทำทุกวิถีทางเพื่อเอาชนะคู่ต่อสู้ ไม่มีความรับผิดชอบ ไม่มีความซื่อสัตย์ และมีแนวโน้มที่จะเป็นโรคประสาทได้

3. ครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่คนเดียว มีผลทำให้เด็กเจริญเติบโตขึ้นมาโดยไม่ได้รับความอบอุ่นเท่าที่ควร ความเศร้าโศกเสียใจของสามีภรรยา ความเดือดร้อนทางเศรษฐกิจ ล้วนแล้วแต่มีผลต่อการที่จะต้องปรับตัวของคู่สมรส และส่งผลกระทบมาถึงเด็กได้ทั้งสิ้น

ปัญหาครอบครัวแตกแยกหรือการหย่าร้างกันถือว่าเป็นปัญหาที่ทำร้ายจิตใจเด็กอย่างรุนแรง เด็กที่อยู่ในครอบครัวเช่นนี้เพราะเด็กไม่มีส่วนรู้เห็นหรือเป็นต้นเหตุของปัญหาทะเลาะวิวาทแต่อย่างใด แต่กลับเป็นผู้ที่รับกรรมจากเหตุนี้มากที่สุด เด็กจะต้องมีความว่าเหว่ มีปมด้อยและรู้สึก

ว่าตัวไร้ค่า เมื่อเติบโตขึ้นอย่างเข้าสู่วัยรุ่นเด็กเริ่มรู้จักกาย เด็กจะไม่อยากตอบคำถามใด ๆ เมื่อถูกถามถึงพ่อแม่ว่าอยู่ที่ไหน ทำงานอะไร อาจจะเป็นอีกสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กเริ่มโกหก สร้างคำกล่าวเท็จโดยใช้การเพ้อฝันเป็นสิ่งที่ช่วยกลบเกลื่อนอารมณ์ที่ขาดความรัก ความอบอุ่นที่แท้จริงของครอบครัว นอกจากนี้ยังมีผลกระทบกระเทือนถึงการเล่าเรียนตลอดถึงบุคลิกภาพของเด็กด้วย บางคนอาจจะกลายเป็นคนเงิบขรึม ไม่ชอบสมาคมกับใคร บางคนอาจกลายเป็นคนชอบแสดงตัวเอะอะก้าวร้าวมากเกินไป ทั้งนี้ก็เพื่อชดเชยความกดดันที่ตนได้รับจากที่บ้าน นอกจากนี้ ยังอาจกลายเป็นเด็กที่เป็นปัญหาของสังคม ในเมืองใหญ่ ๆ เด็กจะไปอยู่ตามโรงภาพยนตร์ ชอบเล่นการพนัน ช่างสูมกันทำสิ่งที่ผิด อาจเป็นแก๊งรวมกันปล้นจี้ ซึ่งเด็กเหล่านี้เมื่อมีการสอบประวัติแล้วมักจะมาจากครอบครัวแตกแยกเป็นส่วนใหญ่ ส่วนเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่รักใคร่ปรองดองกันมีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ย่อมนับว่าเป็นโชคดีของเด็กผู้นั้น เด็กจะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีอารมณ์มั่นคง มีสุขภาพจิตและสุขภาพกายดี เป็นผู้ที่กล้าเผชิญปัญหาต่าง ๆ ยอมรับสภาพที่แท้จริงของตนเอง เป็นผู้ที่มีอารมณ์แจ่มใส มองโลกในแง่ดี ในทางตรงกันข้าม ถ้าเด็กคนใดโชคร้ายตกอยู่ในลักษณะครอบครัวที่มีลักษณะแตกแยก หรือพ่อแม่ไม่ลงรอยกันอยู่เสมอ ก็จะต้องตกอยู่ในสภาพที่น่าสงสาร และน่าเห็นใจเป็นยิ่ง (ยุวดี เทียรชประสิทธิ์ .2536 : 20-22)

สภาพครอบครัวแตกแยก ไม่ว่าครอบครัวที่มีเฉพาะบิดาหรือมารดาเพียงคนเดียว หรือไม่มีทั้งมารดาและบิดา ก็ก่อให้เกิดความเจ็บปวดและปัญหาตามมา คือ เด็กจะมีความเจ็บปวดทางอารมณ์ยาวนาน เด็กจะมีอารมณ์อ่อนไหวมากกว่าคนอื่น เมื่อต้องเผชิญกับความกดดันที่เท่ากัน (Maves E. 1978 : 881) ยังมีผลกระทบต่อสุขภาพกายและปัญหาอื่น ๆ เช่น ปัญหาด้านการเรียน ความประพฤติ เป็นต้น

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สภาพครอบครัวที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันเด็กจะได้รับ ความอบอุ่น ปลอดภัย เมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่จะเป็นผู้ใหญ่ที่มีอารมณ์มั่นคงมีสุขภาพจิตดี และเด็กที่มาจากสภาพครอบครัวที่แตกแยกอยู่กับบิดา หรือมารดาเพียงคนเดียว เด็กที่เติบโตมาเป็นผู้ใหญ่ที่มีปัญหาด้านการปรับตัว ด้านสุขภาพ เพราะช่วงวัยเด็กมีการเจ็บป่วยทางอารมณ์และต้องเผชิญความกดดันที่สะสมมาจะส่งผลต่อด้านการเรียนและพฤติกรรม

2.7.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพครอบครัว

2.7.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

ออซูเบล (เปรมสุริย์ เชื่อมทอง.2526 :45 ;อ้างอิงจาก Ausubel.n.d.) ศึกษาประวัติเด็กที่ทำผิดและเป็นอาชญากร พบว่า ส่วนมากมาจากครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ พ่อแม่แยกทางกัน พ่อหรือแม่ตาย หรือทะเลาะเบาะแว้งไม่ลงรอยกัน ทำให้เด็กไม่ได้รับความรักความอบอุ่นเพียงพอก่อให้เกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมรอบๆ ตัวได้ยาก จึงมีโอกากระทำความผิดได้หรือบุคลิกภาพแปรปรวนไปจนกระทั่งเป็นโรคประสาทได้

อมาโต้ (เสาวภา เอกอดิศักดิ์ .2540 : 52 ; อ้างอิงจาก Amato.1988) ได้สำรวจเจตคติต่อครอบครัวโดยใช้กลุ่มตัวอย่างชาวออสเตรเลียที่มีอายุระหว่าง 13 – 18 ปีที่ประสบการณ์ครอบครัวหย่าร้างเมื่ออยู่ในวัยเด็ก หรือพ่อแม่เสียชีวิตขณะที่ยังเด็กอยู่ โดยเปรียบเทียบกับคนที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่ครบ โดยการใช้แบบวัดเจตคติที่มีต่อการแต่งงาน และชีวิตครอบครัว ผลการศึกษาพบว่า คนที่มาจากครอบครัวที่หย่าร้างมีเจตคติต่อครอบครัวทางลบ

2.7.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ประเทิน มหาพันธ์ (2524 : 65) ได้ศึกษาการกระทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชน ผลการศึกษาพบว่า สภาพครอบครัวมีส่วนเกี่ยวข้องกับการทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชนอย่างใกล้ชิด และสามารถส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็กอย่างใหญ่หลวง คือ เมื่อเด็กขาดบิดามารดา เด็กจะถูกทอดทิ้งให้อยู่ในสภาพที่ด้วยเศรษฐกิจเกิดความคับข้องใจมีปัญหาการปรับตัวเมื่ออยู่ในสังคม เด็กที่ขาดทั้งบิดาและมารดาจะรู้สึกว่ตนขาดความรักความอบอุ่นในชีวิต

ปิยฉัตร เนนเลิศ (2524 : 55) ศึกษาปัญหาทางสังคมของผู้ที่พยายามกระทำอัตวินิบาตกรรม พบว่าส่วนใหญ่ร้อยละ 30 เกิดความรู้สึกว่า ครอบครัวไม่มีความสุข ร้อยละ 32 เกิดความรู้สึกว่าครอบครัวมีความสุขน้อย ส่วนด้านความสนิทสนม พบว่า คนเหล่านี้ไม่มีความสนิทสนมกันเลยระหว่างพี่น้อง

วิชา มหาคุณ (2538 : 20) ได้ศึกษาพบว่า ลักษณะของวัยรุ่นที่ถูกทอดทิ้งให้โดดเดี่ยวต้องใช้ชีวิตตามลำพังเนื่องจากบิดามารดาหย่าร้างกันแยกกันอยู่หรือวัยรุ่นต้องดิ้นรนหางาน ทำให้ถูกชักจูงให้กระทำผิดได้ง่าย รวมทั้งการมั่วสุมทางเพศโดยขาดความยับยั้งชั่งใจ

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้นแสดงให้เห็นว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่แตกแยก ครอบครัวที่ขาดพ่อแม่หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ส่งผลให้เด็กปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมได้ยาก มีอารมณ์เศร้า รู้สึกอ้างว้าง มีปมด้อยในตนเอง ทำให้เกิดปัญหาทางสุขภาพจิต ดังนั้นสภาพครอบครัวน่าจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียนของเด็กนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

2.8 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.8.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

คีย์ (ดวงเดือน พันธุนาวินและเพ็ญแข ประจวบจันท์ 2520 : 19 อ้างอิงจาก Key.1975) ได้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งเกี่ยวกับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว โดยเห็นว่า ฐานะทางเศรษฐกิจจะเป็นตัวเพิ่มหรือลดความเร็วของการพัฒนาทางบุคลิกภาพทางจริยธรรมของบุคคลได้ และนักสังคมวิทยาพบว่า บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำและปานกลางมีค่านิยมเกี่ยวกับความซื่อสัตย์แตกต่างกัน เช่น การเก็บของตกได้แล้วคืนให้เจ้าของเป็นความดีควรสรรเสริญในสังคมของบุคคลฐานะปานกลางและสูง แต่เป็นสิ่งโง่เขลาและไม่ควรทำอย่างยิ่งในสังคมของคนระดับต่ำ

โสภา ชูพิชัยกุล (2529 : 18) กล่าวว่า สาเหตุที่ฐานะทางเศรษฐกิจมีส่วนเกี่ยวข้องกับสุขภาพจิตนี้ อาจเป็นเพราะฐานะทางเศรษฐกิจย่อหมายถึง การมีความรู้สึกมั่นคงในตัวเอง จึงทำให้ความกดดันน้อย บุคคลไม่ต้องทนทุกข์อยู่กับภาวะตึงเครียด หรือมีข้อขัดแย้งในใจมากมายนัก

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจ มีผลต่อความตึงเครียด และความมั่นใจในตนเอง และเป็นตัวเพิ่มหรือลดพัฒนาการทางบุคลิกภาพทางจริยธรรมของบุคคลได้

2.8.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

2.8.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

สปริงเกอร์ (พระมหาพะเต็ด ชุ่มเพ็งพันธ์.2548 : 26 ; อ้างอิงจาก Springer.1958) ได้ศึกษาความมั่นคงทางอารมณ์ของเด็กที่มาจากสภาพครอบครัวทางสังคมแตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่าความมั่นคงทางอารมณ์ของเด็ก มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับฐานะความเป็นอยู่ของบิดามารดา กล่าวคือ เด็กที่มาจากครอบครัวที่ยากจน มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ และสังคมต่ำจะเป็นคนที่ปรับตัวไม่ดีและอารมณ์ไม่มั่นคง มีปริมาณมากกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมปานกลาง

ฮาร์ทชอร์น และเมย์ (วรพรรณ ศรีอุบล .2535 : 30 ; อ้างอิงจาก Hartshorne ;& May.n.d.) ได้วิจัยพบว่า เด็กที่พ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงจะโง่งน้อยกว่าเด็กที่มีพ่อแม่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ และคนที่อายุมากจะโง่งน้อยกว่าคนที่อายุน้อย ถึงแม้ว่าจะให้ค่านิยมของความซื่อสัตย์สุจริตไว้เหมือนกัน

2.8.2.1 งานวิจัยในประเทศ

จินตนา อินทรไชย (2525 : 48 – 49) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคม และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่สถานภาพทางเศรษฐกิจ และสังคมแตกต่างกันมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำที่สุด ส่วนนักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมระดับกลาง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงที่สุด

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2531 : 160) ได้ศึกษาค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษาที่ 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 1,500 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีบิดามารดาที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความอิสระ และด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่กล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวที่แตกต่างกันมีความสัมพันธ์กับลักษณะบางประการได้แก่ เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงมีแนวโน้มมีลักษณะเป็นผู้มีความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบหรือมีความมั่นคงทางอารมณ์สูงกว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ ดังนั้น ฐานะทางเศรษฐกิจน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

2.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียน

2.9.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียน

ครอนบาค (Cronbach,1970 : 112 – 115) มีแนวคิดว่าคุณลักษณะทางจิตวิทยาในครอบครัว ประกอบด้วยบรรยากาศทางปัญญาและบรรยากาศทางอารมณ์ สำหรับบรรยากาศทางอารมณ์นั้น เป็นคุณลักษณะหนึ่งของสภาพแวดล้อมภายในครอบครัวที่บิดามารดาสร้างขึ้นเด็กที่ประสบความสำเร็จในชีวิต ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่บิดามารดามีเจตคติที่ดีต่อลูกและมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด ถ้าบิดามารดาให้ความเข้าใจ ให้ความรัก ความอบอุ่น และช่วยเหลือในเวลาที่ต้องการ เด็กย่อมมีสุขภาพจิตดี ทำให้เด็กเรียนได้เต็มที่และประสบความสำเร็จในการเรียน

เกจ และเบอร์ลิน (สมพร พรหมจรรย์.2540 : 35 ;อ้างอิงจาก Gage ;& Berliner.1979) ได้กล่าวถึงอิทธิพลของสภาพแวดล้อมในครอบครัวที่มีผลต่อความสามารถของนักเรียน ว่าเด็กสามารถเรียนรู้ได้โดยตรงจากประสบการณ์ในครอบครัวและจากการเลียนแบบผู้ใหญ่ในครอบครัวเด็กจะมีบุคลิกลักษณะและการใช้ความสามารถของตน โดยได้รับอิทธิพลมาจากการพิจารณาและเจตคติของพ่อแม่

จรรยา สุวรรณทัตและคณะ (2523 : 54 – 56) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวไว้ดังนี้

(1) สถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัว กล่าวคือ ครอบครัวใดมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจไม่ขัดสนย่อมนำมาซึ่งความสงบสุขของครอบครัวเกิดความกลมเกลียวสมัคสมานกันในครอบครัว

(2) การรู้จักบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัวตลอดจนสามารถปฏิบัติให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ตลอดจนถึงตัวเด็กเอง

(3) การรู้จักลักษณะธรรมชาติและความต้องการมูลฐานของเด็กพ่อแม่ที่พยายามเข้าใจในลักษณะธรรมชาติของการเจริญเติบโตและความพร้อมที่จะช่วยเหลือเด็กเมื่อเกิดปัญหาย่อมมีส่วนช่วยสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดี

(4) ความคงเส้นคงวาของพ่อแม่ในการวางระเบียบวินัย ปัจจัยนี้มีอิทธิพลมากต่อบรรยากาศความสัมพันธ์ในครอบครัวโดยเฉพาะวัยรุ่นที่มีความอดทนต่อความไม่คงเส้นคงวาของพ่อแม่ น้อย เป็นเหตุก่อให้เกิดความคลอนแคลนในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่กับเด็ก

อัสรา อาวรณ์ (2540 : 45) กล่าวว่า สัมพันธภาพในครอบครัว หมายถึง การที่บุคคลรู้สึกได้รับความรัก การดูแลอย่างดีในครอบครัว มีความรู้สึกอบอุ่นปลอดภัยมั่นใจในตนเองถึงความสัมพันธ์กับผู้อื่นในบ้าน ดังนั้นสัมพันธภาพในครอบครัวจึงมีอิทธิพลอย่างสำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม ถ้าครอบครัวสมบูรณ์ด้วยระเบียบและคุณธรรมอันดีทุกประการแล้ว สมาชิกทุกคนก็จะเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม สัมพันธภาพที่ดีของสมาชิกในครอบครัวขึ้นอยู่กับความร่วมมือ ร่วมใจของสมาชิกแต่ละคน เพราะความสัมพันธ์ที่แน่นแฟ้นในครอบครัวจะช่วยให้ความเป็นอยู่ในครอบครัวราบรื่น และทุกคนมีความสุขกายสบายใจ และมีสุขภาพจิตดี ซึ่งสอดคล้องกับ อัญมณี สมตัว (2544 : 28) กล่าวว่า สัมพันธภาพที่ดีในครอบครัวเป็นความสัมพันธ์ที่ราบรื่นระหว่างบุคคลในครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นระหว่าง พ่อ แม่ ลูก หรือผู้ปกครอง ซึ่งจะต้องมีความเชื่อใจกัน รักใคร่ผูกพันกัน มีเวลาให้กัน ทำกิจกรรมร่วมกัน ตลอดจนทั้งการอบรมสั่งสอนขัดเกลาลูกหลานให้เรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และประพฤติตนเป็นคนดี

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมและสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นสิ่งที่กำหนดการเรียนรู้ได้โดยตรงจากประสบการณ์ในครอบครัวและจากการเลียนแบบผู้ปกครองและคนในครอบครัว เด็กจะมีบุคลิกลักษณะและการใช้ความสามารถของตนโดยได้รับอิทธิพลมาจากครอบครัวตลอดถึงการอบรมสั่งสอนจากบิดามารดา

2.9.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียน

2.9.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

เมเยอร์แบงค์ (Marjoribank, 1972 : 103 – 109) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความเอาใจใส่ของผู้ปกครอง ความคาดหวังของผู้ปกครอง สภาพแวดล้อม และระดับฐานะทางเศรษฐกิจ กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนอายุ 11 ขวบ จำนวน 185 คน โดยใช้แบบทดสอบ Primary Mental Ability จากแบบทดสอบถามพบว่านักเรียนที่ผู้ปกครองให้การส่งเสริมการเล่าเรียน จะมีคะแนนจากแบบทดสอบ Primary Mental Ability สูง ซึ่งคะแนนจากแบบทดสอบ Primary Mental Ability ยังมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงด้วย

ไซมอนด์ (พระมหาสุพจน์ สมเพชร. 2547: 38 อ้างอิงจาก Symond, 1973 :) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของพ่อแม่ที่แสดงถึงการยอมรับบุตร เปรียบเทียบกับการปฏิเสธบุตร พบว่า บุตรที่พ่อแม่ยอมรับจะเป็นผู้ที่เพื่อนฝูงยอมรับเป็นอย่างดี ชอบเข้าสังคม สนใจการทำงาน มองโลกในแง่ดี มีความมั่นคงในอารมณ์ มีมโนคติเกี่ยวกับตนเองสูง คือ รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีความอบอุ่นและปลอดภัย

2.9.2.2 งานวิจัยในประเทศ

บำเพ็ญ วังเงิน (2541 : 121 – 128) ศึกษาถึงอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนสาเหตุหนึ่งมีผลมาจากอิทธิพลของครอบครัว เช่น สภาพความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันทางวัฒนธรรม และสัมพันธภาพของบุคคลในครอบครัว

สมทรง สุวรรณเลิศ (2541 : 7 -9) ศึกษาปัญหาการเรียนของนักเรียนที่เรียนไม่ดีหรือเรียนต่ำกว่าความสามารถในเกณฑ์เฉลี่ยและในเด็กที่ฉลาดมากแต่เรียนไม่ดีเท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากปัญหาทางอารมณ์ ซึ่งมีสาเหตุหลายอย่าง เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัว พ่อแม่ไม่ลงรอยกัน ทำให้เด็กเกิดความวิตกกังวล ไม่มีความสุข หรือบางทีพ่อแม่ไม่เข้าใจและไม่สนใจเด็ก ทำให้เด็กรู้สึกว่าการเรียนไม่มีประโยชน์และขาดกำลังใจในการเรียน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียนที่กล่าวมาข้างต้น เด็กที่มีสัมพันธภาพไม่ดีกับผู้ปกครองจะมีแนวโน้มต่อความไม่รับผิดชอบ ไม่มั่นคงในอารมณ์ ความไม่ตั้งใจ และไม่เอาใจใส่ด้านการเรียน ดังนั้น ผู้วิจัยคาดว่า สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียนน่าจะเป็นตัวแปรที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการเรียนของนักเรียน

ช่วงชั้นที่ 3

2.10 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

2.10.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

โรไมน์ (Romine.1974 : 139 – 143) ได้กล่าวถึงสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับการสอนที่จะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ขึ้นได้ดังนี้

1. ด้านบุคลิกภาพของผู้สอน เช่น ผู้สอนเป็นคนกระฉับกระเฉง มีอารมณ์ขัน สนใจในวิชาที่สอน ให้ความจริงใจและเป็นกันเองกับนักเรียน
2. ด้านการเรียนการสอน มีการเตรียมการสอนเป็นอย่างดี ชี้แจงให้ผู้เรียนเข้าใจวัตถุประสงค์ในวิชาเรียน รวมทั้งแนะนำหนังสือที่อ้างอิงที่เกี่ยวกับวิชาที่เรียน
3. ด้านผลการสอนที่ผู้เรียนได้รับ เช่น ผู้เรียนได้รับประโยชน์สมควรตั้งใจตามวิชาที่เรียนเลือก ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนไม่ใช่เป็นผู้ฟังอย่างเดียว
4. ด้านการเสนอเนื้อหา เช่น พูดอธิบายชัดเจน ใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนคิด สามารถใช้วิธีสอนต่าง ๆ ที่จะทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหา
5. ด้านการประเมินผล การนำข้อมูลย้อนกลับและเสริมแรงทางการเรียน เช่น มีการทำรายงานหรือสอบ เมื่อตรวจงานแล้วผู้สอนต้องรีบแจ้งให้ผู้เรียนทราบทันที
6. ผู้สอนยอมรับฟังความคิดเห็นตลอดจนผลงานของผู้เรียนอย่างมีเหตุผล

เฟลแมนและนิวคอมบ์ (Feldman ;& Newcomb.1976 : 325 – 330) กล่าวว่า การศึกษาทำให้ผู้เรียนมีการพัฒนาและเกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งในด้านความรู้ทัศนคติ ค่านิยม ความพึงพอใจ เป้าหมายในชีวิตและบุคลิกภาพ

ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์ (2523 : 45 – 46) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของการมีสภาพแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะในโรงเรียน สรุปได้ว่า สภาพแวดล้อมและโครงการต่าง ๆ ภายในโรงเรียนมีผลโดยตรงต่อชีวิตและสุขภาพของนักเรียนในแง่ต่าง ๆ กันในแง่บวก คือ การให้นักเรียนมีความสุขสบาย ร่างกายมีความสุข รักสวยงาม หรือในแง่ป้องกันไม่ให้เกิดโรคและป้องกันภัยอันตรายจากการบาดเจ็บต่าง ๆ และในแง่การช่วยให้นักเรียนพัฒนาทางการศึกษา กล่าวโดยสรุป สภาพแวดล้อมที่สุลักษณะในโรงเรียนจะช่วยให้เกิดผลทั้ง 3 ด้าน คือ

1. ผลทางบวก สภาพแวดล้อมที่สุลักษณะในโรงเรียนจะทำให้โรงเรียนเป็นสถานที่เรียนที่น่าไปเรียน การระบายอากาศที่ดีและการจัดแสงสว่างให้เหมาะสม จะช่วยให้ห้องเรียนน่าอยู่เรียนได้สบายยิ่งขึ้น อาคารเรียนที่สะอาดเรียบร้อยจะทำให้ครูและนักเรียนอยากเข้าไปอยู่มากกว่าอาคารเรียนที่สกปรก การมีน้ำดื่มอย่างเพียงพอ การจัดที่นั่งให้สบายและโรงอาหารที่เรียบร้อยก็เป็นสิ่งที่ทุกคนต้องการ สัมพันธภาพอันดีระหว่างครูกับนักเรียนจะช่วยส่งเสริมสุขภาพจิตของทั้งสองฝ่าย การใช้วิธีสอนที่ดีจะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประสบความสำเร็จบ่อยครั้ง และช่วงส่งเสริมให้นักเรียนคิดกิจกรรมที่สร้างสรรค์ จะช่วยให้นักเรียนมีความสนใจในงานของตนได้นานทำให้นักเรียนอยากตอบสนองด้วยการร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนทำให้นักเรียนมีความสุขด้วย

2. การป้องกันโรคภัย หรืออันตรายต่าง ๆ โดยการร่วมมือกับแพทย์ หรือเจ้าหน้าที่สาธารณสุขจะช่วยป้องกันการแพร่ระบาดของโรคต่าง ๆ

3. พัฒนาด้านการเรียน สภาพแวดล้อมที่ถูกสุลักษณะในโรงเรียนมีอิทธิพลต่อความสามารถทางการเรียน กระบวนการทางด้านจิตวิทยาอันสลับซับซ้อนของการเรียนรู้เป็นผลมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสภาพแวดล้อม และบุคคลได้รับอิทธิพลมาจากองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งทางกายและทางจิตใจ

ไพฑูรย์ สินลารัตน์ (2524 : 49 – 86) ได้กล่าวว่า วิธีสอน บทบาทของอาจารย์ และบรรยากาศในการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษาว่า การสอนของอาจารย์ควรเน้นการสร้างเสริมให้นักศึกษามีความสามารถในการเรียนรู้เป็นสำคัญ และบทบาทที่สำคัญของอาจารย์ คือ เป็นผู้คอยชี้แนะแนวทาง และผู้เรียนประสบความสำเร็จ ซึ่งบทบาทและวิธีสอนของอาจารย์จะมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความพร้อมตัวของอาจารย์ อาจารย์ควรมีความเข้าใจบทบาทของตนเองและได้ปฏิบัติตามลักษณะอาจารย์ที่ดี งานที่อาจารย์ปฏิบัตินั้นมี 2 ลักษณะ คือ ลักษณะทางด้านความรู้หรือสติปัญญากับทางมนุษยสัมพันธ์ หมายความว่า อาจารย์จะต้องรู้เนื้อหาที่ตนสอนและจะต้องมีทักษะทางสัมพันธภาพที่ดีด้วยจึงจะช่วยให้ประสบผลสำเร็จในการสอนนอกจากนี้อาจารย์ควรสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนหรือการเรียนรู้ให้สอดคล้องกันระหว่างผู้สอนและผู้เรียน จะช่วยให้บรรยากาศการเรียนรู้ดีขึ้น

เชอซิล (วิจิตร วรุตบางกูร.2524 : 151 ; อ้างอิงจาก Churchill.n.d.) กล่าวไว้ว่า เราเป็นผู้กำหนดรูปแบบของอาคารและอาคารเป็นก็กำหนดพฤติกรรมเราเหมือนกัน อาคารสถานที่จัดเป็นสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ ห้องสมุด ห้องโสตทัศนูปกรณ์ ห้องสารบรรณ โรงอาหาร สนามกีฬา สถานที่พักผ่อนหย่อนใจและบริเวณทั้งหมดของสถาบันในปัจจุบันนี้ สถาบันการศึกษาได้ตระหนักถึงความสำคัญทางจิตใจมากขึ้นจึงหันมาสนใจในการจัดสภาพแวดล้อมเพื่อสนองความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ทั้งทางด้านความสุขสบายทางร่างกาย

และยกระดับจิตใจของผู้ใช้อาคารมากขึ้นแต่ก่อน
ทางตรงและทางอ้อม

สิ่งแวดล้อมยังมีผลต่อความรู้สึกของมนุษย์ทั้ง

ประพัฒน์ จำปาไทย (2524 : 52 – 53) กล่าวว่า อาคารเรียนจัดเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญ
อย่างหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างด้านวิชาการเสริมสร้างด้านทัศนคติและพฤติกรรมของผู้เรียน เพราะ
ประสบการณ์ในห้องเรียนเป็นองค์ประกอบในการรับรู้ของผู้เรียนต่อสถาบันและผู้เกี่ยวข้อง

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2528 : 83 – 87) ได้กล่าวถึงพื้นฐานที่จะช่วยเสริมสร้างบรรยากาศใน
การเรียนการสอน ได้แก่

1. การยอมรับผู้เรียนในฐานะบุคคล (Respect as a person) คือ การยอมรับความ
แตกต่างระหว่างบุคคล ความจริงใจระหว่างครูและศิษย์ เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งความไว้วางใจถ้า
บรรยากาศในห้องเรียนมีความก้าวร้าว การแข่งขัน ความกดดัน อคติ เอารัดเอาเปรียบ ย่อมไม่
ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาไปในทิศทางที่พึงประสงค์

2. การสื่อสารแบบเปิด (Open communication) การสื่อสารแบบเปิดที่อยู่ในบรรยากาศ
ของการยอมรับเกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของแต่ละบุคคล อารมณ์ ความรู้สึก ค่านิยม และพฤติกรรม
แนวคิดของแต่ละบุคคลที่มีภูมิหลังต่างกันรวมทั้งการฟังอย่างมีประสิทธิภาพ บรรยากาศการเรียนการ
สอนในชั้นเรียนที่ตอบสนอง การปฏิบัติทางด้านความรู้สึก คุณลักษณะ ค่านิยม การเสาะแสวงหา
ความเป็นตัวของตัวเองอาจจะเกิดขึ้นจากเนื้อหา กระบวนการเรียนการสอนที่ส่งผลให้เกิดความรู้สึก
ว่าตนเองมีคุณค่า สามารถพัฒนาช่วยเหลือตนเองได้และพร้อมที่จะช่วยเหลือผู้อื่น

พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 297 – 298) อธิบายว่า อาคารสถานที่ของสถาบันการศึกษานี้
รวมความตั้งแต่ตัวอาคาร สนาม ตลอดจนสิ่งก่อสร้างต่าง ๆ สถาบันการศึกษาจะต้องบำรุงรักษาให้
อยู่ในสภาพที่ดีใช้งานได้เสมอ นอกจากนี้ต้องวางแผนในการใช้อาคารสถานที่ต่าง ๆ ให้ได้ประโยชน์
สูงสุด การตกแต่งบรรยากาศให้สวยงามกลมกลืนกันก็จะสร้างบรรยากาศที่ดี ทำให้จิตใจและอารมณ์
ของประชาชนในสถานที่นั้นสดชื่นยิ่งขึ้น สิ่งที่จะขาดเสียไม่ได้สำหรับสถานศึกษา คือ ต้องมีสถานที่
พักผ่อนหย่อนใจด้วย

นงเยาว์ พงษ์ประดิษฐ์ (2534 : 8) ได้แบ่งสภาพแวดล้อมในวิทยาลัยครูพิบูลสงคราม
ซึ่งปัจจุบันเรียกชื่อว่า สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของนักศึกษา ออกเป็น
5 ด้านคือ

1. สภาพแวดล้อมด้านบรรยากาศการเรียนการสอน
2. สภาพแวดล้อมด้านความสัมพันธ์ในกลุ่มเพื่อน
3. สภาพแวดล้อมด้านกิจกรรม
4. สภาพแวดล้อมด้านการบริหาร

5. สภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่และสิ่งอำนวยความสะดวก

วันชัย ช้องดารากุล (2538 : 11) กล่าวว่า อาคารสถานที่ของสถานศึกษานับว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้การจัดการศึกษาบรรลุตามจุดประสงค์ เพราะถ้ามีอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมที่ดีแล้ว ย่อมทำให้เกิดบรรยากาศและแรงจูงใจในการเรียน ตลอดจนดำเนินกิจกรรมด้านต่าง ๆ ที่ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ที่ดี

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนการสอนมีส่วนช่วยในการพัฒนาความสามารถของนักเรียน และเป็นปัจจัยหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับสมาธิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

2.10.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพด้านการเรียน

2.10.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

เลย์แมน (Layman.1975 : 721) ได้ศึกษาทัศนคติของนักศึกษาใหม่ที่มีต่อสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยแห่งรัฐโอภาโฮมา ผลการศึกษาพบว่า ความเป็นเลิศทางวิชาการและการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีมีความสัมพันธ์กับนักศึกษาที่ตั้งใจเรียนมากกว่านักเรียนที่ไม่ตั้งใจเรียนและการจัดสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัยจะส่งผลต่อบุคลิกภาพของนักศึกษา ทั้งด้านความเป็นเลิศทางวิชาการและความมีระเบียบวินัย

โอโรวิทซ์ และออกตโต้ (สมบัติ วัจนสาริกุล.2525 : 25 อ้างอิงจาก Hirowitz ;& Otto.1973) ได้ศึกษาการเปรียบเทียบผลการเรียนของนักศึกษาสองกลุ่ม คือ กลุ่มที่นักศึกษาในห้องที่จัดแบบเดิมกับกลุ่มนักศึกษาที่เรียนในห้องเรียนแบบใหม่ ที่นั่งนุ่มสบายและเคลื่อนย้ายได้ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน แต่มีพฤติกรรมในห้องเรียนแตกต่างกัน นักศึกษาในห้องเรียนแบบใหม่มาเข้าเรียนเข้าพบอาจารย์ผู้สอนและมีการรวมกลุ่มในหมู่นักศึกษามากกว่านักศึกษาในห้องเรียนแบบเก่า

สมิธ (Smith.1978 : 611) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศในโรงเรียนและห้องเรียนปรากฏว่าโรงเรียนที่มีผลต่อการพัฒนาการสร้างสรรค์ของนักเรียนมาก ห้องเรียนที่นักเรียนสามารถแสดงความคิดเห็นใหม่ ๆ แปลก ๆ ของตนเองโดยเฉพาะได้เต็มที่ย่อมเป็นห้องเรียนที่สนับสนุนความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน

วูร์น (Voom.1990 : 125) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะขนาดเล็กกับสภาพแวดล้อมในมหาวิทยาลัย โดยสำรวจความคิดเห็นและสัมภาษณ์ผู้บริหารที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจาก 119 วิทยาลัยใน 5 รัฐ ของเขตตะวันตกของประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า ศิลปะขนาดเล็กจะเชื่อมโยงสิ่งต่าง ๆ เข้าด้วยกันเมื่อมีลักษณะทางกายภาพที่เหมาะสม

2.10.2.2 งานวิจัยในประเทศ

สุริตา หงษาชาติ (2539 : 84 – 85) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในสถาบันบุคลิกภาพ และพฤติกรรมการรับข่าวสารกับความรู้ และการตอบสนองต่อภาวะวิกฤติทางสังคมและสภาพแวดล้อมของนักศึกษาพยาบาล ผลการศึกษาพบว่า บุคลิกภาพด้านมโนธรรม การเข้าสังคม การควบคุมอารมณ์ สถานการณ์ด้านการสื่อสารและสภาพแวดล้อมในสถาบัน การมีส่วนร่วมในกิจกรรมนักศึกษา มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ทางสังคมและการเมืองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บุญชม ศรีสะอาด (2544 : 179) ได้ทำการวิจัยเรื่องรูปแบบของผลการเรียนในโรงเรียน โดยใช้ผลการเรียนวิชาสังคมศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เป็นเกณฑ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน 1,415 คน ครู 30 คน จากโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาในเขตการศึกษา 10 ปรากฏว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียน ได้แก่ ความรู้พื้นฐานเดิม ความถนัดความสนใจ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มโนภาพเกี่ยวกับตนเอง เวลาที่ใช้ในการเรียน อาชีพของบิดามารดา คุณภาพของการสอน บรรยากาศในชั้นเรียน

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าวข้างต้น จะเห็นได้ว่า ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน คือความพร้อมในเรื่องสถานที่และอุปกรณ์ซึ่งจัดเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งที่มีส่วนทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ทำให้บุคลิกของผู้เรียนบางประการสูง ได้แก่ การรู้จักควบคุมตนเอง การมีความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่าลักษณะทางกายภาพทางการเรียนน่าจะส่งผลต่อสมาธิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

2.11 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.11.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

พรณี ชูทัย เชนจิต (2532 : 316) กล่าวว่า การที่ครูมีความเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจนักเรียน สนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความยุติธรรม ไม่มีความลำเอียง หรือเลือกที่รักมักที่ชังตลอดจนมีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน ทำให้นักเรียนรักที่จะเรียน และทำให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนด้วย

ธเนศ ขำเกิด (2533 : 7) กล่าวถึง ความผูกพันและการเป็นกันเองระหว่างครูกับนักเรียนว่า ครูควรแสดงพฤติกรรมทั้งในด้านการพูด กริยา ท่าทาง สีหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส ให้ความรักความเมตตาอย่างจริงใจ และมีเหตุผลด้วยความสม่ำเสมอ นักเรียนจะรู้และเข้าใจดีว่า ครูมีความรักและความจริงใจต่อเขาเพียงใด สิ่งเหล่านี้จะเป็นแม่แบบของนักเรียน และมีผลทางด้านจิตใจต่อการแสดงความรัก ความศรัทธาในครูของเขาด้วยความจริงใจ หากครูสามารถครองหัวใจของนักเรียนได้

แล้ว ความรู้สึกที่ดีต่อกันจะสร้างสรรค์บรรยากาศในการเรียนการสอนที่สดชื่น มีความรัก ความผูกพัน เอื้ออาทร และให้อภัยต่อกัน

ประทีป แสงเปี่ยมสุข (2533 : 2) ได้กล่าวถึงความสำคัญของสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนว่า ความสำเร็จในการสอน ส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับสัมพันธภาพที่ดีของครูกับนักเรียนภายใต้บรรยากาศปราศจากการข่มขู่เด็ก นักเรียนต้องเรียนอยู่ในโรงเรียนเด็กจึงมีชีวิตผูกพันอยู่กับครู การแสดงออก นิสัยใจคอ และทุกสิ่งทุกอย่างที่ครูปฏิบัติต่อนักเรียน ย่อมมีอิทธิพลต่อผลการเรียนและสภาพจิตใจของเด็ก

พรเพ็ญ สุวรรณเดชา (2533 : 15) กล่าวว่า ถ้ามีการเสริมสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในทางที่ดีแล้วจะช่วยให้เด็กนักเรียนมีพฤติกรรมและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นไปตามจุดมุ่งหมาย ซึ่งการจัดการเรียนการสอนในปัจจุบันได้มุ่งเน้นให้นักเรียนแสดงออกในทางที่ถูกต้องและสามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ ดังนั้นการให้ความสำคัญต่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน จึงมีแนวทางในการจัดสภาพการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมกับสภาพการศึกษาในปัจจุบันมากที่สุด

นารี โนภระ (2536 : 9) กล่าวว่า สัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียนถือว่าสำคัญที่สุด นอกจากด้านการเรียนการสอน และการให้การอบรมแก่นักเรียนแล้ว ครูยังต้องมีสัมพันธภาพที่ดีกับนักเรียน ส่งเสริมให้กำลังใจ ให้คำแนะนำ มีความเมตตากรุณา มีเหตุผล มีบุคลิกภาพดี ให้ความรัก ความอบอุ่น เพื่อช่วยให้เด็กปรับตัวได้ดี และเสริมสร้างความสมบูรณ์ทางจิตใจให้เด็ก

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า สัมพันธภาพที่ดีระหว่างครูกับนักเรียน โดยครูให้ความรักความเอาใจใส่ต่อนักเรียน ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนและให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหา ทำให้นักเรียนมีทัศนคติทางบวกต่อครูตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน และมีความรับผิดชอบด้านการเรียน

2.11.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

2.11.2.1 งานวิจัยต่างประเทศ

โคแกน (สุวรี ปิ่นเจริญ.2549 : 48 ; อ้างอิงจาก Cogan. 1975) ศึกษาพบว่า ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างครูกับนักเรียนจะทำให้ผลการเรียนดีขึ้นยิ่งครูและนักเรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันมากเท่าใด นักเรียนจะพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ให้สูงถึงขีดสุดได้มากเพียงนั้น และลักษณะความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนจะมีอิทธิพลต่อความสนใจในวิชาเรียน นักเรียนที่มีความศรัทธาในตัวครูจะทำให้ นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน การมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนจะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น

สโตนีย์ แอนด์ดอร์ซี่ (วิลเลียม ทองขาว.2527 : 17 ; อ้างอิงจาก Stiles and Dorsey.1950) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการสอนแบบประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา และปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในการเรียนการสอนดังนี้

(1) การเรียนการสอนแบบอัตตาธิปไตยนั้น ปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนเป็นแบบสั่ง และเชื่อฟังโดยไม่มีข้อโต้แย้งนักเรียนจะสนใจบทเรียนเพื่อคะแนนของตนโดยไม่คำนึงถึงปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนกับผู้อื่น ส่วนครูไม่มีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนานักเรียน ให้มีความเจริญในด้านต่าง ๆ เท่าที่ควร เพียงแต่ต้องการให้นักเรียนสนใจบทเรียนที่ตนกำลังสอนเท่านั้นครูใช้กฎเกณฑ์ตามที่ตนพอใจ บังคับให้นักเรียนปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัดโดยไม่คำนึงถึงธรรมชาติจิตใจหรือความแตกต่างระหว่างบุคคล การเรียนการสอนแบบนี้ นักเรียนจะมีบุคลิกภาพแบบตัวใครตัวมันไม่มีทักษะการอยู่ร่วมกันเป็นกลุ่ม

(2) การเรียนการสอนแบบประชาธิปไตยนั้น ครูจะเป็นผู้สร้างสถานการณ์ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจเกี่ยวกับการเรียนการสอน ครูยอมรับในเรื่องความแตกต่างของนักเรียนทั้งด้านความสนใจ ความสามารถ ทักษะคิด ส่วนนักเรียนต้องการได้รับความรู้มากกว่าคะแนนสูง ๆ และครูเป็นเพียงที่ปรึกษาของนักเรียนเท่านั้น การเรียนการสอนแบบอัตตาธิปไตย จึงเป็นการสอนที่สร้างบรรยากาศให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน ซึ่งบรรยากาศแบบนี้ช่วยให้นักเรียนมีความคิดสร้างสรรค์

2.11.2.2 งานวิจัยในประเทศ

พรรณิ ชูทัย เชนจิต (2532 : 361) ได้กล่าวว่า การที่ครูมีความเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจนักเรียน สนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความยุติธรรม ตลอดจนมีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน ทำให้นักเรียนรักที่จะเรียน และส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนด้วย

ศิริระพร จันทโนทก (2538 : 36) ได้ศึกษาตัวประกอบที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษาสาขาสังคมศาสตร์ ผลการศึกษาพบว่า ตัวประกอบที่เกี่ยวข้องกับประสิทธิภาพการสอนระดับอุดมศึกษา สาขาสังคมศาสตร์คือ ความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์ต่อวิชาที่สอน

นลินี ธรรมอำนวยสุข (2540 : 52) ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา โรงเรียนกัลยาณีจันทบุรี สังกัดกรมพลศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่านักเรียนกลุ่มที่ไม่มีแผนการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเครียดในการเรียนของนักเรียน

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูที่ดี มีความเป็นกันเอง หรือเป็นแบบประชาธิปไตยมีผลต่อความเอาใจใส่ทางการเรียนของนักเรียน ได้แก่ การพัฒนาบุคลิกภาพ ด้านความรับผิดชอบ ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครูน่าจะส่งผลต่อสมรรถนะในการเรียนของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3

2.12 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

สุปัญญา กิตติสาร (2533:3) กล่าวว่า การที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนต้องให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้โดยครูจะต้องให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นและแสดงความสามารถมากที่สุด มีความสัมพันธ์และไว้วางใจกันและกัน ระหว่างเพื่อนและครูโดยสามารถเรียนรู้จากการทำกิจกรรมร่วมกันมีบรรยากาศแห่งการยอมรับซึ่งกันและกัน

ณรงค์ เส็งประชา (2538 : 166) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนจะช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ที่อาจไม่ได้รับจากครอบครัว หรือผู้ใหญ่ เช่น เพศศึกษา ความเสมอภาค ความเป็นผู้นำในกลุ่มเพื่อน เด็กจะเป็นตัวของตนเองมากขึ้น เด็กจะเลือกคบเพื่อนที่ถูกต้อง และอาจนำเอาพฤติกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนมาใช้เป็นแนวปฏิบัติของตน

ศุภาวดี บุญวงศ์ (2539 : 19) กล่าวว่า กลุ่มเพื่อนเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการใช้ชีวิตในมหาวิทยาลัยของนิสิต ถ้านิสิตสามารถปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ ได้รับการยอมรับนับถือจากเพื่อน นิสิตจะสามารถเรียนเรียนรู้บทบาทของตนเกี่ยวกับการปฏิบัติตนเมื่ออยู่ในกลุ่มเพื่อน ช่วยให้เกิดความอบอุ่นใจ มีความมั่นคง เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง มีสุขภาพจิตที่ดีสามารถศึกษาเล่าเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ชนนุช บุญสิทธิ์ (2541 : 24) ได้สรุปการปฏิบัติตนของวัยรุ่นกับเพื่อนสัมพันธ์ภาพที่ดีไว้ดังนี้ แสดงกิริยายิ้มแย้ม แจ่มใส แสดงความสนใจกับบุคคลอื่น ตั้งใจฟังผู้อื่นพูด แสดงกิริยารับฟังข้อคิดเห็น ทำตนให้เป็นคนมองโลกในแง่ดี อย่าจับผิดผู้อื่น มีความเกรงใจต่อบุคคลอื่น รู้จักรับอารมณ์ วางตัวอย่างเหมาะสม ไม่โอ้อวด รู้จักปฏิเสธคำขอร้องที่ไม่มีเหตุผลและจดจำข้อมูลเล็ก ๆ น้อย ๆ ของเพื่อนไว้เพื่อแสดงความยินดีในวาระสำคัญ

จากเอกสารดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า สัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึง การแสดงพฤติกรรมโต้ตอบของบุคคลกับเพื่อน ในลักษณะที่ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีต่อกัน รู้จักและเข้าใจตนเอง ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล เคารพในสิทธิของเพื่อน รู้จักการให้และการยอมรับให้ความช่วยเหลือเมื่อเพื่อนต้องการความช่วยเหลือ

2.12.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

2.12.1.1 งานวิจัยต่างประเทศ

เดอโคสเตอร์ (Decoster.1981 : 5789 – A) ศึกษาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อนของนักเรียนโรงเรียนมัธยม พบว่า นักเรียนที่มีความพึงพอใจในการสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนมีแนวโน้มของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่มีความพอใจในความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนในชั้นเรียนต่ำ

เฟอร์แมน (ศรีเรือน แก้วกังวาน.2530 : 64 ; อ้างอิงจาก Fuhrmann.1990) ได้ศึกษารายงานการวิจัยเกี่ยวกับอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนที่มีต่อวัยรุ่น พบว่า อิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีมากกว่าอิทธิพลของครอบครัว เด็กวัยรุ่นจะเข้าหาเพื่อนของตนมากกว่าพ่อแม่ มีการศึกษาที่ชี้ให้เห็นว่าเพื่อนสนิทของคนเรามักจะเป็นเพื่อนในช่วงวัยรุ่น

แพนสินี (Pansini .1997 : 3683) ได้ศึกษาคุณภาพของรูปแบบสัมพันธภาพในสังคมของวัยรุ่น โดยการทดลองเชิงสำรวจเกี่ยวกับสัมพันธภาพกับเพื่อน ด้วยการสัมภาษณ์ เป็นผู้ชายจำนวน 5 คน และเป็นผู้หญิง 5 คน กับนักศึกษาชั้นปีที่ 2 สัมพันธภาพเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มส่งผลต่อสัมพันธภาพกับเพื่อนของวัยรุ่น ผลการศึกษาพบว่า เพศชายและเพศหญิงมีสัมพันธภาพที่คล้ายกัน จึงพบว่า เพศชายมีการเปิดเผยเรื่องของสัมพันธภาพกับเพื่อนทั้งด้านภาษาและอารมณ์มากกว่าเพศหญิง และเพศหญิงจะร่วมกิจกรรมมากกว่าเพศชาย แต่อย่างไรก็ตามผลที่ได้มีลักษณะที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่สังคมยอมรับในเรื่องการพูด ความรู้สึกไว้วางใจกัน

2.12.1.2 งานวิจัยในประเทศ

บุญศรี จิงธนาเจริญเลิศ (2530 : 46) ได้ศึกษาผลจากการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวต่อเพื่อน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมกลุ่ม มีการปรับตัวกับเพื่อนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์ (2537 : 58) ได้ศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่มีต่อการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธรรมศาสตร์ คลองหลวงวิทยาคม จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกมีการปฏิบัติตนกับเพื่อนต่างเพศดีขึ้นหลังจากเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

วิมล หนองพงษ์ (2538 : 49) ศึกษาผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนครักษ์ อำเภอนครักษ์ จังหวัดนครนายก พบว่า นักเรียนมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลดีขึ้นหลังจากได้เข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธระหว่างนักเรียนกับเพื่อนที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนที่ดีมีผลทำให้มีการพัฒนาบุคลิกภาพในหลายด้าน ได้แก่ ด้านความรับผิดชอบ ความมั่นคงในตนเอง การเข้าสังคม เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยคาดว่า ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับเพื่อนน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนช่วง

ชั้นที่ 3

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ปีการศึกษา 2549 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,353 คน เป็นนักเรียนชาย 631 คน และเป็นนักเรียนหญิง 722 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 453 คน เป็นนักเรียนชาย 215 คน และเป็นนักเรียนหญิง 238 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 467 คน เป็นนักเรียนชาย 212 คน และเป็นนักเรียนหญิง 255 คนและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 433 คน เป็นนักเรียนชาย 204 คน และเป็นนักเรียนหญิง 229 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้างนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ปีการศึกษา 2549 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวน 337 คน แบ่งเป็นนักเรียนชายจำนวน 157 คน นักเรียนหญิง จำนวน 180 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 (Yamane.1967 : 886 – 887) โดยใช้ระดับชั้นปีและเพศเป็นชั้น (Strata) โดยมีขั้นตอนการสุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ผู้วิจัยจำแนกประชากร ออกเป็น 3 ระดับชั้น คือ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีนักเรียนจำนวน 453 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีนักเรียน จำนวน 467 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีนักเรียนจำนวน 433 คน

2. ผู้วิจัยจำแนกประชากรแต่ละระดับชั้นในข้อ 1 ตามเพศ ดังนี้ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 453 คน เป็นนักเรียนชาย 215 คน และนักเรียนหญิง 238 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 467 คน เป็นนักเรียนชาย 212 คน และนักเรียนหญิง 255 คน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 433 คน เป็นนักเรียนชาย 204 คน และนักเรียนหญิง 229 คน

3. ผู้วิจัยประมาณขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยด้วยความเชื่อมั่นร้อยละ 95 จากตารางของยามาเน่ (Yamane.1967 : : 886 – 887) พบว่า ต้องใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 337 คน ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สัดส่วนประชากร : กลุ่มตัวอย่าง = 4 : 1 ผู้วิจัยจึงสุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 113 คน เป็นนักเรียนชาย 54 คน และนักเรียนหญิง 59 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 116 คน เป็นนักเรียนชาย 53 คน และนักเรียนหญิง 63 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 108 คน เป็นนักเรียนชาย 51 คน และนักเรียนหญิง 57 คน

ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นและเพศ

ระดับชั้น	เพศ				รวม	
	ชาย		หญิง			
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ชั้น ม.1	215	54	238	59	453	113
ชั้น ม.2	212	53	255	63	467	116
ชั้น ม.3	204	51	229	57	433	108
รวม	631	158	722	179	1353	337

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการเรียน ซึ่งแบ่งออกเป็น 9 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสภาพครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

ตอนที่ 4 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียน

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของการเรียน

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตอนที่ 9 แบบสอบถามสมาธิในการเรียน

วิธีการสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () และเติมข้อความลงในช่อง ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. ระดับชั้น

() มัธยมศึกษาปีที่ 1

() มัธยมศึกษาปีที่ 2

() มัธยมศึกษาปีที่ 3

3. คะแนนเฉลี่ยสะสม (G.P.A.)

4. ผู้ปกครองของนักเรียนมีรายได้รวม บาท/เดือน

5. สภาพครอบครัว

() บิดามารดาอยู่ด้วยกัน

() บิดามารดาหย่าร้างกัน

() บิดามารดาถึงแก่กรรม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

2.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพ แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามบุคลิกภาพของ อัจฉรา วงษ์พัฒนามงคล.(2533:32)

2.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามบุคลิกลักษณะ โดยใช้ความรู้จากข้อ 2.1 และข้อ 2.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามบุคลิกลักษณะ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะ และความรู้สึกนึกคิดทั่วไปเกี่ยวกับตัวนักเรียน ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความนั้นแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	เมื่อข้าพเจ้าได้รับมอบหมายงาน ข้าพเจ้าจะรีบทำให้เสร็จตามเวลาที่กำหนด					
00	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจเมื่อเจออุปสรรคในการทำงาน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
(คะแนน)		(คะแนน)	
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมายบุคลิกภาพ

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของอัจฉรา วงศ์วัฒนมงคล (2533 : 57-58) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

บุคลิกภาพแบบเอ	หมายถึง	ผู้ที่ได้คะแนน	28-55
บุคลิกภาพแบบบี	หมายถึง	ผู้ที่ได้คะแนน	11-27

ตอนที่ 3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

3.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับนิสัยทางการเรียน แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามนิสัยทางการเรียนของเบส (พระมหาสุพจน์ สมเพชร.2547:52 ; อ้างอิงจาก Bese.1981)

3.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน โดยใช้ความรู้จากข้อ 3.1 และข้อ 3.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์การเลือกดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้าวางแผนการเรียนเป็นประจำ					
00	ข้าพเจ้าไม่เคยทบทวนบทเรียนหลังจากกลับจากโรงเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

ข้อความที่มีความหมายทางบวก

ข้อความที่มีความหมายทางลบ

	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายนัยทางการเรียนตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	นัยทางการเรียนดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	นัยทางการเรียนดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	นัยทางการเรียนไม่ดี

ตอนที่ 4 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

4.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ของพระมหาทิตย์ บุญเสริม . (2548 : 59)

4.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ โดยใช้ความรู้จากข้อ 4.1 และข้อ 4.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์การเลือกดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้าตั้งใจทำงานตามที่วางไว้ทุกครั้ง					
00	แม้ว่างานที่ข้าพเจ้าทำจะยากเพียงใด ข้าพเจ้าก็พยายามทำงานนั้นอย่างเต็ม ความสามารถ					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายการสนับสนุนด้านการเรียนของผู้ปกครองตามแนวคิดของ
วิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนน้อย

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียน

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

5.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียน แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

5.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียนของสุรวิ ปิ่นเจริญ (2549:59)

5.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียน โดยใช้ความรู้จากข้อ 5.1 และข้อ 5.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียน ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์การเลือกดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	การปฏิบัติตนต่อนักเรียนของผู้ปกครอง บิดามารดาสนใจการเข้าร่วมกิจกรรมที่ ข้าพเจ้าปฏิบัติที่โรงเรียน					
00	การปฏิบัติตนต่อผู้ปกครองของนักเรียน ข้าพเจ้าปรึกษาปัญหาทุกอย่างกับบิดา มารดา					

เกณฑ์การให้คะแนน

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายการสนับสนุนด้านการเรียนของผู้ปกครองตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวด้านการเรียนดี

คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง มีสัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวด้านการเรียนดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง มีสัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียนกับสมาชิกในครอบครัวด้านการเรียนไม่ดี

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

6.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพทางการเรียนแล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

6.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน ของพระมหาพิทย บัญ เสริม (2548:64- 65)

6.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามบุคลิกภาพ โดยใช้ความรู้จากข้อ 6.1 และข้อ 6.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์การเลือกดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	<u>สถานที่เรียน</u> ขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสมกับจำนวนของนักเรียน					
00	<u>สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน</u> โรงเรียนมีอุปกรณ์การเรียนไม่เพียงพอกับจำนวนของนักเรียน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายลักษณะทางกายภาพทางการเรียนตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	ลักษณะทางกายภาพทางการเรียนไม่ดี

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

7.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูแล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

7.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูของ พระมหาทิตย บัญเสริม (2548 : 66 – 67)

7.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู โดยใช้ความรู้จากข้อ 7.1 และข้อ 7.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	<u>การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู</u> ข้าพเจ้าซักถามครูทุกครั้งเมื่อเกิดข้อสงสัยเกี่ยวกับการเรียน					
00	<u>การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน</u> เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา ครูให้คำปรึกษาด้วยความเต็มใจ					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูไม่ดี

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

8.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนแล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

8.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนของ ภัทรสิริณี เสวตไวยาราม (2549:53 - 54)

8.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน โดยใช้ความรู้จากข้อ 8.1 และข้อ 8.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้าทำงานร่วมกับเพื่อนไม่ได้					
00	เมื่อเพื่อนไม่เข้าใจบทเรียน ข้าพเจ้าจะช่วยอธิบายให้ฟัง					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้		
ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ
	(คะแนน)	(คะแนน)
จริงที่สุด	5	1
จริง	4	2
จริงบ้าง	3	3
จริงน้อย	2	4
จริงน้อยที่สุด	1	5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนตามแนวคิดของ วิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9) ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	3.67 – 5.00	หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34 – 3.66	หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00 – 2.33	หมายถึง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี

ตอนที่ 9 แบบสอบถามการมีสมาธิในการเรียน

ผู้วิจัยมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

9.1 ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมาธิในการเรียน แล้วนำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

9.2 ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามจิตตะด้านการเรียนของ พระมหาทิตย์ บุญเสริม(2548:129 – 131)

9.3 ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามสมาธิในการเรียน โดยใช้ความรู้จากข้อ 9.1 และข้อ 9.2 ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลีเคอร์ท (Likert Scale Type) ได้แก่ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสมาธิในการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสมาธิในการเรียน ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์การเลือกดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้าชอบหยอกล้อเพื่อนในเวลาเรียน					
00	ข้าพเจ้าชอบนั่งเหม่อลอยขณะเรียนหนังสือ					
000	ข้าพเจ้าแบ่งเวลาให้กับการเรียนมากกว่าทำอย่างอื่นในแต่ละวัน					

เกณฑ์การให้คะแนน

ผู้วิจัยตรวจและให้คะแนนตามความหมายของคำถามในแต่ละข้อดังนี้

ข้อความที่มีความหมายทางบวก		ข้อความที่มีความหมายทางลบ	
	(คะแนน)		(คะแนน)
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลความหมาย

ใช้เกณฑ์การประเมินค่าความหมายตามแนวคิดของวิเชียร เกตุสิงห์ (2538 : 9)

ในการวิจัยครั้งนี้แปลผลได้ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.67 – 5.00 หมายถึง	มีสมาธิในการเรียนมาก
คะแนนเฉลี่ย 2.34 – 3.66 หมายถึง	มีสมาธิในการเรียนปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 2.33 หมายถึง	มีสมาธิในการเรียนน้อย

การหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ และจุดมุ่งหมายแล้วนำไปหาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 คน ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรหมธิดา แสนคำเครือ อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา และอาจารย์ นันทวิทย์ เปี่ยมหานาคะ ตรวจสอบหาความเหมาะสมทั้งทางด้านเนื้อหา ข้อคำถาม และภาษาที่ใช้ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปทดลองใช้

2. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว นำไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2549 จำนวน 100 คน ที่มีใช้กลุ่มตัวอย่าง

2.1 นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้แล้วนำมาตรวจสอบให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (Item Discrimination) โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย t – test จากนั้นคัดเลือกเฉพาะข้อที่ค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ขึ้นไป มาใช้เป็นแบบสอบถามในการวิจัย ซึ่งได้ผลดังนี้

2.1.1 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.167-6.771

2.1.2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 4.720-9.709

2.1.3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 9 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.292-8.777

2.1.4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 13 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.913-7.661

2.1.5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพด้านการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.264-8.034

2.1.6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.922-7.986

2.1.7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.391-8.787

2.1.8 แบบสอบถามสมาธิในการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคอร์ท (Likert Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.441-8.861

2.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อที่ 2.1 มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามที่คัดเลือกไว้ เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) แล้วนำมาใช้ในการวิจัย ซึ่งได้ผลดังนี้

2.2.1 แบบสอบถามบุคลิกภาพ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .7608

2.2.2 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9269

2.2.3 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .6357

2.2.4 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8833

2.2.5 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพด้านการเรียนมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9070

2.2.6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8464

2.2.7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8448

2.2.8 แบบสอบถามสมาธิในการเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8982

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตริวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียน ไปเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตริวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา

ด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 2 – 14 ธันวาคม 2549 จำนวน 337 ฉบับ ได้รับคืนมาครบทุกฉบับ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่นักเรียนตอบมาคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คือตอบคำถามครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน กับสมาธิในการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร
3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางด้านการเรียน ที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียนของ นักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่
 - 4.1 สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - 4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ ได้แก่
 - 4.2.1 การหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง – กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบด้วย $t - test$
 - 4.2.2 การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ($\alpha - Coefficient$) ของครอนบาค (Cronbach)
 - 4.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์สมมุติฐาน ได้แก่
 - 4.3.1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมกับสมาธิในการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้น ที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient) เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 1
 - 4.3.2 วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมุติฐานข้อที่ 2

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์และแปลผลข้อมูล

ในการวิเคราะห์และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการแปลความหมายดังนี้

N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่าง
S.D.	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F – distribution
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของคะแนนเบี่ยงเบนยกกำลังสอง (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนนแต่ละค่า (Mean Squares)
r_{xy}	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย
$\hat{Y}$	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าในรูปคะแนนดิบ
Z	แทน	ค่าสมการพยากรณ์ที่แทนค่าในรูปคะแนนมาตรฐาน
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของการพยากรณ์
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของสัมประสิทธิ์ตัวพยากรณ์
SE_{est}	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
X_1	แทน	เพศ : นักเรียนชาย
X_2	แทน	เพศ : นักเรียนหญิง
X_3	แทน	ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 1
X_4	แทน	ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 2
X_5	แทน	ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 3
X_6	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
X_7	แทน	ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

X_8	แทน	สภาพครอบครัว : บิดามารดาอยู่ด้วยกัน
X_9	แทน	สภาพครอบครัว : บิดามารดาหย่าร้างกัน
X_{10}	แทน	สภาพครอบครัว : บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม
X_{11}	แทน	บุคลิกภาพ
X_{12}	แทน	นิสัยทางการเรียน
X_{13}	แทน	แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน
X_{14}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
X_{15}	แทน	ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน
X_{16}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
X_{17}	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
Y	แทน	สมาธิในการเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการคำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนกับสมาธิในการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร
3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 เสนอผลการวิเคราะห์จำนวนและร้อยละ ข้อมูลทั่วไปของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับชั้น และสภาพของครอบครัว

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยด้านส่วนตัว ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว นิสัยทางการเรียน บุคลิกภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียน

กับเพื่อน และสมาธิในการเรียน ของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนกับสมาธิในการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 4 เสนอผลวิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 1 เสนอผลวิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงจำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ ระดับชั้น และสภาพครอบครัว

ปัจจัย	ระดับของปัจจัย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	154	45.70
	หญิง	183	54.30
	รวม	337	100.00
ระดับชั้น	มัธยมศึกษาปีที่ 1	118	35.00
	มัธยมศึกษาปีที่ 2	112	33.20
	มัธยมศึกษาปีที่ 3	107	31.80
	รวม	337	100.00
สภาพครอบครัว	บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	294	87.20
	บิดามารดาหย่ากัน	33	9.80
	บิดามารดาถึงแก่กรรม	10	3.00
	รวม	337	100.00

จากตาราง 2 พบว่า นักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 337 คน เมื่อจำแนกตามเพศ พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 54.30 รองลงมาเป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 45.70

จำแนกตามระดับชั้น พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 คิดเป็นร้อยละ 35.00 รองลงมา เป็นเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 คิดเป็นร้อยละ 33.20 และเป็นเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 31.80

จำแนกตามสภาพครอบครัว พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกันคิดเป็นร้อยละ 87.20 รองลงมาบิดามารดาหย่าร้างกัน คิดเป็นร้อยละ 3.00 และบิดามารดาถึงแก่กรรม คิดเป็นร้อยละ 11.67

ตอนที่ 2 เสนอผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว นิสยทางการเรียน บุคลิกภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียน ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนและสมาธิในการเรียน ของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว นิสยทางการเรียน บุคลิกภาพ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียน ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนและสมาธิทางการเรียนของนักเรียนระดับ ช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล กรุงเทพมหานคร

องค์ประกอบ	$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.99	.650	ปานกลาง
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	15,265.58	6043.86	ปานกลาง
นิสยทางการเรียน	3.19	.642	ดีพอใช้
บุคลิกภาพ	2.91	.442	แบบเอ
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน	3.58	.577	ปานกลาง
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียน	4.05	.548	ดี
ลักษณะทางกายภาพทางด้านการเรียน	3.57	.588	ดีพอใช้
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	3.67	.543	ดี
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	2.53	.383	ดีพอใช้
สมาธิในการเรียน	3.45	.505	ปานกลาง

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวปานกลาง นิสัยทางการเรียนอยู่ในระดับดีพอใช้ บุคลิกภาพ มีลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง อยู่ในระดับดี ลักษณะทางกายภาพด้านการเรียน อยู่ในระดับดีพอใช้ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู อยู่ในระดับดี สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนอยู่ในระดับดีพอใช้ และมีสมาธิในการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง

ตอนที่ 3 เสนอผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนกับสมาธิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียนกับสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3
โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

องค์ประกอบ	X1	X2	X3	X4	X5	X6	X7	X8	X9	X10	X11	X12	X13	X14	X15	X16	X17	Y
X1	1	-1.000**	.013	-.040	.027	-.245**	-.049	.065	-.102	.050	.100	-.080	-.200**	-.242**	.086	-.011	-.216**	-.110*
X2		1	-.013	.040	-.027	.245**	.049	-.065	.102	-.050	-.100	.080	.200**	.242**	-.086	.011	.216**	.110*
X3			1	-.518**	-.501**	.290**	-.010	-.204**	.177**	.092	.003	.162**	.104	.073	.207**	.096	-.026	.130*
X4				1	-.481**	-.152**	.068	.062	-.084	.025	-.025	-.134(*)	-.112*	-.088	-.093	-.095	-.064	-.151**
X5					1	-.143**	-.059	.146**	-.096	-.119*	.021	-.031	.007	.014	-.118*	-.003	.091	.020
X6						1	.273**	-.055	.073	-.018	.104	.193**	.302**	.236**	.013	.165**	.217**	.277**
X7							1	.129*	-.113*	-.055	-.006	.039	.060	.094	-.005	.081	.050	.010
X8								1	-.862**	-.457**	.075	-.035	.014	-.012	-.094	-.011	.043	.023
X9									1	-.058	-.105	.011	-.008	.017	.100	-.007	-.061	-.033
X10										1	.037	.050	-.014	-.005	.008	.034	.023	.012
X11											1	.376**	.262**	.133*	.066	.167**	.194**	.433**
X12												1	.615**	.332**	.236**	.349**	.320**	.644**
X13													1	.463**	.125*	.354**	.458**	.654**
X14														1	.167**	.316**	.464**	.441**
X15															1	.476**	.205**	.238**
X16																1	.467**	.461**
X17																	1	.437**
Y																		1.000

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

จากตาราง 4 พบว่า ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมาธิในการเรียน
ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ เพศ : นักเรียนหญิง (X_2) และระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 1
(X_3) และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมาธิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมิน
ทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 8 ปัจจัย ได้แก่
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_6) บุคลิกภาพ (X_{11}) นิสัยทางการเรียน (X_{12}) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
ทางการเรียน (X_{13}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียน (X_{14}) ลักษณะทาง
กายภาพทางการเรียน (X_{15}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{16}) และสัมพันธภาพระหว่าง
นักเรียนกับเพื่อน (X_{17})

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับสมาธิในการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่
3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ เพศ : นักเรียนชาย (X_1) และปัจจัยที่มี
ความสัมพันธ์ทางลบกับสมาธิในการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินู
ทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 2 (X_4)

ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับสมาธิในการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรง
เรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร มี 5 ปัจจัย
ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 3 (X_5) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_7) สภาพครอบครัว :
บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (X_8) สภาพครอบครัว : บิดามารดาหย่าร้างกัน (X_9) และสภาพครอบครัว :
บิดามารดาถึงแก่กรรม (X_{10})

ตอนที่ 4 เสนอผลวิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อม
ทางการเรียนที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ
สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสมการในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
Regression	5	51.826	10.365	101.516**
Residual	331	33.796	.102	
Total	336	85.622		

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่ามี 5 ปัจจัยที่สามารถพยากรณ์สมการในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับปัจจัยทั้ง 5 ปัจจัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ดังรายละเอียดในตาราง 6

ตาราง 6 แสดงผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมการในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

องค์ประกอบ	b	SEb	β	R	R ²	F
X_{13}	.274	.043	.313	.654	.428	250.359**
$X_{13} X_{12}$	.231	.041	.271	.723	.522	182.407**
$X_{13} X_{12} X_{16}$	.214	.037	.202	.748	.560	141.146**
$X_{13} X_{12} X_{16} X_{11}$	.171	.036	.184	.771	.594	121.512**
$X_{13} X_{12} X_{16} X_{11} X_{14}$	.112	.035	.121	.778	.605	101.516**
a = .032						
R = .778						
R ² = .605						
SE _{est} = .3195						

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 6 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถิในการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัยโดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุดไปหาปัจจัยที่มีส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน(X_{13}) นิสยทางการเรียน (X_{12}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{16}) บุคลิกภาพ (X_{11}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง(X_{14}) โดยทั้ง 5 ปัจจัยนี้สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนสมรรถิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา ได้ร้อยละ 60.50 จึงนำค่าสัมประสิทธิ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์สมรรถิในการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = .032 + .274 X_{13} + .231 X_{12} + .214 X_{16} + .171 X_{11} + .112 X_{14}$$

สมการพยากรณ์สมรรถิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .313 X_{13} + .271 X_{12} + .202 X_{16} + .184 X_{11} + .121 X_{14}$$

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

บทย่อ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนกับสมรรถนะในการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการเรียน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร
3. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ สมรรถนะในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน มีความสัมพันธ์กับสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร
2. ปัจจัยด้านส่วนตัว ปัจจัยด้านครอบครัว และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการเรียน ส่งผลต่อสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ปีการศึกษา 2549 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 1,353 คน เป็นนักเรียนชาย 631 คน และเป็นนักเรียนหญิง 722 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 453 คน เป็นนักเรียนชาย 215 คน และเป็นนักเรียนหญิง 238 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 467 คน เป็นนักเรียนชาย 212 คน และเป็นนักเรียนหญิง 255 คนและนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 433 คน เป็นนักเรียนชาย 204 คน และเป็นนักเรียนหญิง 229 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ปีการศึกษา 2549 ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร จำนวนทั้งสิ้น 337 คน แบ่งเป็นนักเรียนชาย 157 คน และเป็นนักเรียนหญิง 180 คน เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 113 คน เป็นนักเรียนชาย 53 คน และเป็นนักเรียนหญิง 59 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 116 คน เป็นนักเรียนชาย 53 คน และเป็นนักเรียนหญิง 63 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 108 คน เป็นนักเรียนชาย 51 คน และเป็นนักเรียนหญิง 57 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จากประชากรที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ของยามาเน่ (Yamane.1967 : 886 – 887) โดยใช้ ระดับชั้นและเพศเป็นชั้น (Strata)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานครแบ่งออกเป็น 9 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับชั้น ผลการเรียนเฉลี่ยสะสมของภาคเรียนที่ผ่านมา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสภาพครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.167– 6.771 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .7608

ตอนที่ 3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 4.720– 9.749 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9269

ตอนที่ 4 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 9 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.292 – 8.777 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .6357

ตอนที่ 5 แบบสอบถามการสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 13 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.045 – 7.661 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8833

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพด้านการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 12 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 3.264 – 8.034 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9070

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 11 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.922 – 7.986 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8464

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.391 – 8.787 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8448

ตอนที่ 9 แบบสอบถามสมาธิในการเรียน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 16 ข้อ มีค่า t อยู่ระหว่าง 2.441 – 8.861 มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8982

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาวิเคราะห์ ผู้วิจัยดำเนินการเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ไปขออนุญาตผู้อำนวยการโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร เพื่อขออนุญาตและขอความอนุเคราะห์ ในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียนไปเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ด้วยตนเอง ในระหว่างวันที่ 2 – 14 ธันวาคม 2549 จำนวน 337 ฉบับ ได้รับคืนมาครบทุกฉบับ
3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่นักเรียนตอบมาคัดเลือกเฉพาะแบบสอบถามที่สมบูรณ์ คือ ตอบคำถามครบทุกข้อ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ จากนั้นจึงนำมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนด และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมทางการเรียน กับสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (The Pearson Product Moment Correlation Coefficient)
3. วิเคราะห์ปัจจัยด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมด้านการเรียนที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการเรียน ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร มีดังนี้
 - 1.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ เพศ : นักเรียนหญิง (X_2) และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 (X_3)
 - 1.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 8 ปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_6) บุคลิกภาพ (X_{11}) นิสัยทางการเรียน (X_{12}) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_{13}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียน (X_{14}) ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน (X_{15}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{16}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{17})
2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร มีดังนี้
 - 2.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ เพศ : นักเรียนชาย (X_1)

2.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับสมาธิในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 2 (X_4)

3. ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับสมาธิในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานครมี 5 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 3 (X_5) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว(X_7) สภาพครอบครัว : บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (X_8)สภาพครอบครัว : บิดามารดาหย่าร้างกัน (X_9) และสภาพครอบครัว : บิดามารดาถึงแก่กรรม (X_{10})

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัยโดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด ไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน(X_{13}) นิสัยทางการเรียน (X_{12}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{16}) บุคลิกภาพ (X_{11}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง(X_{14}) โดยทั้ง 5 ปัจจัยนี้ สามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนสมาธิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา ได้ร้อยละ 60.50

5. สมการพยากรณ์สมาธิในการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

5.1 สมการพยากรณ์สมาธิในการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบ ได้แก่

$$\hat{Y} = .032 + .274 X_{13} + .231 X_{12} + .214 X_{16} + .171 X_{11} + .112 X_{14}$$

5.2 สมการพยากรณ์สมาธิในการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน ได้แก่

$$Z = .313 X_{13} + .271 X_{12} + .202 X_{16} + .184 X_{11} + .121 X_{14}$$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ อภิปรายผลได้ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมาธิในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

1.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมาธิในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 2 ปัจจัย ได้แก่ เพศ : นักเรียนหญิง (X_2) และระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 1 (X_3) ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

1.1.1 เพศ : นักเรียนหญิงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมาธิในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนหญิงมีสมาธิในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนหญิงมีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย เป็นเพศที่ละเอียดอ่อน ทำงานเป็นระเบียบรอบคอบ ชอบค้นคว้าหาความรู้ในสิ่งที่ตนไม่เข้าใจ สนใจในเรื่องการเรียนและการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เนอร์มี (พระมหาทิพย์ บุญเสริม.2548:อ้างอิงจาก Nurmi.1991)ได้ศึกษาเกี่ยวกับอนาคตของวัยรุ่นชาวฟินแลนด์จำนวน 209 คนที่มีอายุระหว่าง 17 – 18 ปี ผลการศึกษพบว่า เด็กชายสนใจในเรื่องอนาคตยาวไกลกว่าเด็กหญิง และเด็กหญิงสนใจในเรื่องการเรียนและการประกอบอาชีพมากกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับเด็กชาย

1.1.2 ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 1 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมาธิในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่า นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีสมาธิทางการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนเพิ่งเข้าเรียนในระดับมัธยมศึกษาเพิ่งเปลี่ยนลักษณะการเรียนจากประถมมาเป็นมัธยมศึกษาทำให้มีความพร้อมและตั้งใจในการเรียน จึงมีสมาธิด้านการเรียนมีความตั้งใจ ตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียน ขยันอ่านหนังสือ ส่งงานตรงตามกำหนดเวลา และพยายามศึกษาเพิ่มเติมเพื่อที่จะทำใหตนเองมีความก้าวหน้าและพัฒนาไปสู่การเรียนรูที่ดีขึ้น

1.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมาธิในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 8 ปัจจัย ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_6) บุคลิกภาพ (X_{11}) นิสัยทางการเรียน (X_{12}) แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน (X_{13}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียน (X_{14}) ลักษณะทางกายภาพทางการเรียน (X_{15}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู(X_{16}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{17}) ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

1.2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมาธิในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีสมาธิในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีลักษณะตั้งใจเรียน ต้องการ

พัฒนาตนเองให้ดีขึ้น โดยมีการตั้งใจเอาใจใส่ในการเรียน ดังที่บลูม (Bloom.1982:166-175) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน พบว่า พฤติกรรมทางด้านความรู้ ความคิดของนักเรียนและลักษณะ จิตพิสัยของนักเรียน ซึ่งได้แก่ ความสนใจ ความมานะตั้งใจ ความขยัน รวมทั้งเจตคติต่อรายวิชา กิจกรรมการเรียนการสอน มีอิทธิพลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนถึงร้อยละ 65

1.2.2 บุคลิกภาพ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมาธิในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีสมาธิในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีลักษณะ คือ ความมานะพยายามในการทำงาน ชอบฝ่าฟันอุปสรรคต่างๆ เพื่อประสบความสำเร็จ ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว จึงพยายามมีสมาธิในการเรียนมาก เพื่อให้ประสบความสำเร็จในการเรียน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ไควร์เวอร์ และไวน์เดอร์ (วรภรณ์ แดงเจริญ.2544 : 44; อ้างอิงจาก Kleiwer ;& Weidner.1978) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ และความปรารถนาความสำเร็จ ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มักจะทำงานสำเร็จมากกว่า และมีความเพียรพยายามเพื่อให้ประสบความสำเร็จมากกว่า

1.2.3 นิสัยทางการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมาธิในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี มีสมาธิในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ นิสัยทางการเรียนคือ พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอ เป็นพฤติกรรมที่แสดงความพอใจในการเรียน และตั้งใจมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้เพื่อให้บรรลุความสำเร็จในด้านการศึกษาและเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะนำไปสู่ความก้าวหน้าในการศึกษาในลำดับต่อไป ถ้านักเรียนคนใดมีนิสัยทางการเรียนดี ไม่ขาดเรียน เวลาเรียนก็ตั้งใจเรียน มีความสม่ำเสมอในการเรียน ทำให้เกิดความคิดริเริ่ม มีความขยัน และความอดทน รับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งลักษณะดังกล่าวจึงต้องทำให้นักเรียนพยายามมีสมาธิในการเรียนมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ คอยโว (Koivo.1983 : 2524 – A) ศึกษาความสัมพันธ์ด้านการรับรู้ของนักเรียนในเรื่องนิสัยและทัศนคติต่อการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีนิสัยทางการเรียนและทัศนคติต่อการเรียนทางบวกมากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังนั้น นิสัยทางการเรียนทำให้นักเรียนคนนั้นมีสมาธิในการเรียนมากไปด้วย

1.2.4 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมาธิในการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมาก มีสมาธิในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมาก มีความตั้งใจเรียนสูง อดทนต่อความล้มเหลว มีความทะเยอทะยานสูง ทำงานที่ยากได้เป็นเวลานาน ต้องการที่จะได้รับผลสำเร็จจากการกระทำในสิ่งที่ยาก โดยกระทำให้ล้าช้าอย่างรวดเร็วและมีความเป็นอิสระ ต้องการเอาชนะอุปสรรคและบรรลุถึงเป้าหมายที่วางเอาไว้ ซึ่งลักษณะดังกล่าวจึงต้องทำให้นักเรียนพยายามมีสมาธิในการเรียนมาก ดังที่ สุชาดา สุธรรมมารักษ์ (2531 : 186-187)

ได้กล่าวไว้ว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หรือความมุ่งหวังที่จะประสบผลสำเร็จ ความพยายามฟันฝ่าอุปสรรคในการกระทำให้สิ่งใดสิ่งหนึ่ง เอาชนะคนอื่นหรือความต้องการที่จะเพิ่มศักดิ์ศรีของตนเอง ซึ่งความต้องการเหล่านี้เป็นแรงจูงใจให้เกิดการกระทำและนำมาซึ่งสัมฤทธิ์ผล

1.2.5 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ สมာธิในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพดีกับผู้ปกครอง มีสมาธิในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะการที่นักเรียนมีสัมพันธภาพในครอบครัวที่ดีเกิดจากบุคคลในครอบครัวให้ความรัก ความห่วงใย และความเข้าใจซึ่งกันและกัน เมื่อประสบปัญหาที่หันหน้าเข้าปรึกษากัน บิดามารดาเป็นบุคคลที่สำคัญที่สุดที่เด็กรักและเชื่อฟัง ดังนั้นถ้าผู้ปกครองได้อุทิศเวลาในการอบรมขัดเกลานิสัยเด็ก ให้ความรักความอบอุ่นอย่างเพียงพอ ก็จะประพตในทางที่ดี เป็นสมาชิกใหม่ในสมบูรณของครอบครัว ดังที่ คานโด (Kando 1971:178) กล่าวว่า การปฏิสัมพันธ์ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ที่จะสวมบทบาทของบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด เริ่มด้วยการรวมบทบาทของบิดา มารดา โดยเด็กจะยอมเอาเอกลักษณ์ของบิดามารดา ยึดถือเป็นโลกของตัวเอง ขณะเดียวกันก็จะเรียนรู้บทบาทของตัวเองด้วยการสวมบทบาทที่บิดามารดากำหนดให้ บิดามารดาจึงเป็นบุคคลที่ฝึกให้เด็กรู้จักประพตและปฏิบัติเหมาะสมกับบทบาทของตัวเองในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ จรรยา สุวรรณทัต (2523:57) ที่กล่าวว่า ประพตการณ์ที่เด็กได้รับจากทางบ้านเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาด้านบุคลิกภาพและการปรับตัวของเด็ก บรรยากาศความสัมพันธ์ของบ้านจึงเป็นส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการ หากเด็กมาจากบ้านที่มีความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัวจะมีความรู้สึกดีและนักเรียนคนนั้นมีสมาธิในการเรียนมากไปด้วย

1.2.6 ลักษณะทางกายภาพด้านการเรียน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมาธิในการเรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่ได้รับลักษณะทางกายภาพด้านการเรียนดี มีสมาธิในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะลักษณะทางกายภาพทางด้านการเรียน ประกอบด้วย สถานที่เรียน ได้แก่ สภาพห้องเรียน มีขนาดห้องเรียนเพียงพอกับจำนวนนักเรียน มีความสะอาด มีความเป็นระเบียบของห้องเรียน มีการถ่ายเทอากาศ มีแสงสว่าง ปราศจากเสียงและกลิ่นรบกวน และมีสื่อและอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ มีความพร้อมของสื่อและอุปกรณ์การเรียน มีความทันสมัยและมีคุณภาพการใช้งาน ทำให้นักเรียนสนุกกับการเรียน จึงทำให้เกิดสมาธิในการเรียนดีไปด้วย ดังที่ โลเรนซ์ (Lowrence.1976:418) ที่กล่าวว่าบรรยากาศในการเรียนการสอนเป็นสภาพแวดล้อมทางจิตวิทยาที่มีผลต่อสภาพจิต อารมณ์ ความรู้สึกที่จะทำให้ผู้เรียนสนใจในการเรียนและสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ทศพร อันสงคราม (2545:74) ที่ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผลการศึกษาพบว่า สภาพแวดล้อมภายในสถานศึกษา บรรยากาศในการเรียน การใช้สื่อและนวัตกรรม การวัดและการประเมินผลมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2.7 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมาธิในการเรียน
ของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่มี
สัมพันธภาพดีกับครู มีสมาธิในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะการที่ครูกับนักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน
โดยที่ นักเรียนปฏิบัติต่อครู ได้แก่ ความเคารพนับถือ เชื่อฟังครูผู้สอน ตั้งใจ และสนใจกระทำ
ในสิ่งที่ครูอบรมสั่งสอน และซักถามครูเมื่อมีข้อสงสัยทั้งในด้านการเรียน และด้านส่วนตัว และการ
ครูปฏิบัติต่อนักเรียน ได้แก่ ความสนใจต่อนักเรียน การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีที่ทำให้
นักเรียนเกิดความรู้สึกเป็นกันเอง และให้ความรักความเอาใจใส่ ให้คำปรึกษา และข้อชี้แนะ
แก่นักเรียนในด้านการเรียน และด้านส่วนตัว ก็ย่อมส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปได้ดี
เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ และการปรับตัวของนักเรียน ลดความกดดัน ความตึงเครียดที่จะเกิดขึ้น
ในห้องเรียน ลดความเป็นอคติของครูที่มีต่อนักเรียน และครูให้ความสนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ
ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง สิ่งเหล่านี้จะมีส่วนช่วยให้นักเรียนมีความตั้งใจ สนใจเรียน และมีสมาธิในการ
เรียนได้ดี และการสอนก็จะเป็นไปอย่างราบรื่น ดังที่ พรณี ชูชัย เชนจิต (2532:361) กล่าวว่า
การที่ครูมีความเมตตากรุณาเห็นอกเห็นใจนักเรียนสนใจนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีความยุติธรรม
ตลอดจนมีความสัมพันธ์อันดีกับนักเรียน ทำให้นักเรียนรักที่จะเรียน และส่งผลให้นักเรียนประสบความสำเร็จ
ในการเรียนด้วย

1.2.8 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสมาธิในการ
เรียนของนักเรียนในระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวี
วัฒนา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพ
ดีกับเพื่อน มีสมาธิในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะการปฏิบัติตนของนักเรียนและเพื่อนที่มีต่อกันทั้ง
ในและนอกห้องเรียนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ได้แก่ การช่วยเหลือพึ่งพาซึ่งกันและกันด้าน
การเรียน การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกันทางการเรียน ความห่วงใยใกล้ชิดสนิทสนมซึ่งกันและกัน
 การทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกันในกลุ่มเพื่อนเพื่อให้เกิดความสำเร็จด้านการเรียน ก็ย่อมส่งผลให้
นักเรียนมีความสุข ความสามัคคี ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลกันตามความสามารถ และโอกาส
สามารถที่จะปรึกษาปัญหาต่าง ๆ กับเพื่อนได้ เป็นการเสริมสร้างมิตรภาพให้เกิดขึ้นในหมู่คณะ
ซึ่งจะส่งผลให้มีสมาธิในการเรียนมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สู่ใจ ตั้งทรงธรรม (2532:75)
ที่ศึกษาการคบเพื่อนผู้ให้ความช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อเพิ่มความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 5 ผลการวิจัยพบว่า หลังจากการทดลองนักเรียนที่ได้รับการช่วยเหลือในกลุ่มมีความ
ภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้นกว่าก่อนรับการช่วยเหลือ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนที่
ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนที่
ไม่ได้รับการช่วยเหลือจากเพื่อนผู้ให้ความช่วยเหลือในกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติดังนั้น
สัมพันธภาพที่ดีระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ทำให้นักเรียนเกิดสมาธิในการเรียนที่ดีด้านการเรียน

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับสมาธิในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร มีดังนี้

2.1 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับสมาธิในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ เพศ : นักเรียนชาย (X_1) ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

เพศ : นักเรียนชายมีความสัมพันธ์ทางลบกับสมาธิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่านักเรียนชาย มีสมาธิในการเรียนน้อยทั้งนี้ เพราะนักเรียนเพศชายมีธรรมชาติที่ซุกซน มีจิตใจที่สอດส่ายไปมา ขาดความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ไม่ค่อยสนใจในการเรียนและการประกอบอาชีพในอนาคต พุดคุยในเวลาเรียน นั่งเหม่อลอย ปล่อยจิตใจฟุ้งซ่าน ไม่มีสมาธิในการเรียนซึ่งเป็นสาเหตุทำให้ไม่เข้าใจบทเรียนและเบื่อหน่ายการเรียน จึงทำให้นักเรียนชายมีสมาธิในการเรียนน้อย สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนอร์มี (พระมหาทิพย์ บุญเสริม.2548 : 19 ; อ้างอิงจาก Nurmi.1991) ได้ศึกษาการมองอนาคตของนักศึกษาชาวดัตช์ จำนวน 1,424 คน มีอายุระหว่าง 14 – 21 ปี ผลการศึกษาพบว่า วัยรุ่นมีความสนใจในเรื่องการเรียน การประกอบอาชีพ และอนาคตของครอบครัวที่อาศัยอยู่มาก โดยเด็กชายสนใจเรื่องการเรียนและการประกอบอาชีพมากกว่าเพศหญิง และเด็กชายยังมีความสนใจเกี่ยวกับนโยบายและความเปลี่ยนแปลงทางสังคมด้วย โดยเด็กหญิงสนใจเกี่ยวกับอนาคตของครอบครัวและการแต่งงานมากกว่าเด็กชาย

2.2 ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับสมาธิในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานครอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 1 ปัจจัย ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 2 (X_4) ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 2 มีความสัมพันธ์ทางลบกับสมาธิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีสมาธิในการเรียนน้อยทั้งนี้เพราะนักเรียนไม่สามารถปรับตัวได้แม้จะเรียนในระดับที่สูงขึ้น ประกอบกับนักเรียนไม่สนใจศึกษาหาความรู้ ไม่ให้ความร่วมมือในการเรียนการสอน มีเพื่อนมากขึ้น กำลังอยู่ในวัยดีดดีง อยากลองดี สนใจการเล่นสนุกสนาน ขาดความอดทนต่ออุปสรรคในการเรียน ทำให้นักเรียนไม่มีสมาธิในการเรียนตามไปด้วย

3.ปัจจัยที่ไม่มีความสัมพันธ์กับสมาธิในการเรียนของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานครมี 5 ปัจจัย ได้แก่ ได้แก่ ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 3 (X_5) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว(X_7) สภาพครอบครัว : บิดามารดาอยู่ด้วยกัน (X_8) สภาพครอบครัว : บิดามารดาหย่าร้างกัน (X_9) และสภาพครอบครัว : บิดามารดาถึงแก่กรรม (X_{10}) ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

3.1 ระดับชั้น : มัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่มีความสัมพันธ์กับสมาธิในการเรียน แสดงว่า นักเรียนที่เรียนอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 บางคนมีสมาธิในการเรียนมากทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคนมีเป้าหมายที่จะเรียนต่อในระดับที่สูงขึ้น มีความมุ่งมั่นที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ทำให้นักเรียนบางคนเห็นความสำคัญของการเรียน เอาใจใส่ต่อการเรียน วางแผนในการเรียน รู้จักแบ่งเวลาในการเรียน มีความรับผิดชอบและอดทนต่ออุปสรรคเพื่อที่จะประสบความสำเร็จ นักเรียนจึงมีสมาธิในการเรียนมาก

นักเรียนที่เรียนอยู่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 บางคนมีสมาธิในการเรียนน้อยทั้งนี้เพราะ นักเรียนบางคนอยู่ในช่วงวัยรุ่นซึ่งเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อต้องการอิสระ สนใจตนเองและสิ่งแวดลอมมากกว่าการเรียน ไม่ตั้งใจเรียน พุดคุยในเวลาเรียน นั่งเหม่อลอย ปล่อยจิตใจฟุ้งซ่าน ไม่มีสมาธิในการเรียน นักเรียนจึงมีสมาธิในการเรียนน้อย

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ สุวรรณประเสริฐ (2541 : 118) ที่ศึกษาเรื่องตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดกรมสามัญศึกษาจังหวัดปราจีนบุรี พบว่า ระดับชั้น ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนเพราะนักเรียนในวัยนี้มีความสนใจตนเองและสิ่งแวดลอมมากกว่าสนใจในการเรียน

3.2 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับสมาธิในการเรียน แสดงว่า นักเรียนบางคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มีสมาธิในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างดี จากผู้ปกครองและญาติพี่น้องโดยให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เหมาะสมพอดีกับฐานะของตนเอง สอนให้เอาใจใส่ต่อการเรียน ให้การสนับสนุนทางการเรียนอย่างเต็มที่ ให้ความรักความอบอุ่น และให้คำปรึกษากับนักเรียน นักเรียนจึงมีสมาธิในการเรียนมาก

นักเรียนบางคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มีสมาธิในการเรียนน้อยทั้งนี้เพราะนักเรียนบางคนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจสูงอาจมีปัญหาทางด้านการปรับตัว มีความเครียด วิตกกังวล แม้ว่าบิดามารดาจะสามารถสนับสนุนค่าใช้จ่ายได้อย่างเต็มที่แต่อาจไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดูบุตรทำให้เด็กขาดความรักความเข้าใจ ส่งผลต่อปัญหาด้านการเรียนและปัญหาด้านการปรับตัว ทำให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียนน้อย ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุภาพร เลาสถิต(2525:62) ที่ศึกษาการวิเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวกับทัศนคติต่อโรงเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิจัยพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติต่อการเรียนและโรงเรียน

3.3 สภาพครอบครัว : บิดามารดาอยู่ด้วยกัน ไม่มีความสัมพันธ์กับสมาธิในการเรียน แสดงว่า นักเรียนบางคนที่มีสภาพครอบครัว : บิดามารดาอยู่ด้วยกัน มีสมาธิในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนได้รับการเอาใจใส่จากบิดาและมารดา บิดาและมารดาเป็นแบบอย่างที่ดี ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน ทำให้นักเรียนมีความกระตือรือร้น และเอาใจใส่ต่อการเรียน ดังที่ ยุติ เตียรฆประสิทธิ์ (2536 : 22) ได้กล่าวไว้ว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่รักใคร่

ปรองดองกัน มีความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ยอมรับว่าเป็นโชคดีของเด็กผู้นั้น เด็กจะเจริญเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีอารมณ์มั่นคง มีสุขภาพจิตและสุขภาพกายดี เป็นผู้ที่กล้าเผชิญปัญหาต่าง ๆ ยอมรับสภาพที่แท้จริงของตนเอง เป็นผู้มีอารมณ์แจ่มใส มองโลกในแง่ดี

นักเรียนบางคนมีสภาพครอบครัว : บิดามารดาอยู่ด้วยกัน มีสมาธิในการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนขาดความเอาใจใส่จากบิดามารดา ขาดการส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีภายในครอบครัวทำให้เด็กมีความบกพร่องทั้งทางสุขภาพจิตและสุขภาพกาย ทำให้นักเรียนไม่มีความกระตือรือร้น และไม่เอาใจใส่ต่อการเรียน จึงมีสมาธิในการเรียนน้อย

3.4 สภาพครอบครัว : บิดามารดาหย่าร้างกันไม่มีความสัมพันธ์กับสมาธิในการเรียน แสดงว่า นักเรียนบางคนที่มีสภาพครอบครัว : บิดามารดาหย่าร้างกัน มีสมาธิในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะได้รับการดูแลจากบิดาหรือมารดาที่สามารถทดแทนฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดได้ ให้ความรักความอบอุ่นแก่นักเรียนทำให้นักเรียนเกิดความมั่นใจและมีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้นในการเรียน

นักเรียนบางคนที่มีสภาพครอบครัว : บิดามารดาหย่าร้างกัน มีสมาธิในการเรียนน้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีสภาพครอบครัวบิดามารดาหย่าร้างกัน นักเรียนจะเกิดความรู้สึกว่าเหวต่อความรู้สึกของตนเอง ไม่มีความมั่นใจในตนเอง ไม่อยากอยู่บ้าน ชอบไปเล่นกับเพื่อนมากกว่า บางคนก็อาจเก็บตัว ซึมเศร้า บางรายอาจจะกลายเป็นเด็กก้าวร้าวชอบรุกรานผู้อื่นก็มี นอกจากนี้ เด็กจะเป็นคนที่ไม่มั่นคง ไม่รักใคร่จริง และไม่คิดว่าใครจะรักจริง ทั้งนี้ เพราะไม่เคยเห็นใครเป็นแบบอย่างที่ดีมาตั้งแต่เด็ก เช่นเดียวกับการเรียนทำให้เด็กไม่สนใจเรียน ดังที่ ยุวดี เทียมประสิทธิ์ (2536 : 20-22) ได้กล่าวว่า ปัญหาครอบครัวแตกแยกหรือการหย่าร้างกันถือว่าเป็นปัญหาที่ทำร้ายจิตใจเด็กอย่างรุนแรงของเด็กที่อยู่ในครอบครัวเช่นนี้ เพราะเด็กไม่มีส่วนรู้เห็นหรือเป็นต้นเหตุของปัญหาทะเลาะวิวาทแต่อย่างใด แต่กลับมาเป็นผู้ที่มารับกรรมจากเหตุนี้มากที่สุด เด็กจะมีความว่าเหว มีปมด้อย และรู้สึกว่าตัวไร้ค่า เมื่อโตขึ้นย่างเข้าสู่วัยรุ่นเด็กเริ่มรู้จักอาย เด็กจะไม่อยากตอบคำถามใครๆ เมื่อถูกถามถึงพ่อแม่ว่าอยู่ที่ไหน ทำงานอะไร อาจจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กเริ่มโกหก สร้างคำกล่าวเท็จโดยการเพ้อฝัน เป็นสิ่งช่วยกลบเกลื่อนอารมณ์ที่ขาดความรัก ความอบอุ่นที่แท้จริงของครอบครัว นอกจากนี้ยังมีผลกระทบกระเทือนถึงการเล่าเรียนตลอดถึงบุคลิกภาพของเด็กด้วย บางคนอาจจะกลายเป็นคนเงิบขี้อายไม่ชอบสมาคมกับใคร บางคนอาจกลายเป็นคนชอบแสดงตัว เอะอะ ก้าวร้าวมากเกินไป ทั้งนี้เพื่อจะชดเชยความกดดันที่ตนได้รับจากทางบ้าน นอกจากนี้ ยังอาจกลายเป็นเด็กที่มีปัญหาทางสังคม ในเมืองใหญ่ ๆ เด็กจะไปอยู่ตามโรงภาพยนตร์ ชอบเล่นการพนัน ช่างสูมกันทำสิ่งที่ผิด อาจจะเป็นแก๊งรวมกันปล้นจี้ ซึ่งเด็กเหล่านี้ เมื่อมีการสอบประวัติแล้วมักจะมาจากครอบครัวที่แตกแยกเป็นส่วนใหญ่ ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ออซูเบล (เปรมสุริย์ เชื่อมทอง.2526;อ้างอิงจาก Ausubel.n.d) ที่ได้ศึกษาประวัติเด็กที่ทำผิดและเป็นอาชญากร ผลการวิจัยพบว่า ส่วนมากเด็กมาจากครอบครัวที่ไม่สมบูรณ์ พ่อแม่แยกทางกัน พ่อหรือแม่

เสียชีวิต หรือทะเลาะเบาะแว้งไม่ลงรอยกัน ทำให้เด็กไม่ได้รับความอบอุ่นเพียงพอก่อให้เกิดความน้อยเนื้อต่ำใจ ปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมรอบ ๆ ตัวได้ยาก จึงมีโอกากระทำความผิดได้ หรือบุคลิกภาพแปรปรวนไปจนกระทั่งเป็นโรคประสาทได้

3.5 สภาพครอบครัว : บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม ไม่มีความสัมพันธ์กับสมาชิกในการเรียน แสดงว่า นักเรียนบางคนที่มีสภาพครอบครัว : บิดามารดาถึงแก่กรรม มีสมาธิในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนได้รับการดูแลอย่างดีจากบิดาหรือมารดาที่มีชีวิตอยู่หรือจากญาติพี่น้อง คือ ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา คอยปลุกฝังในสิ่งที่ดีงาม อบรมสั่งสอนให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีความอดทน และกระตือรือร้นในการเรียน จึงมีสมาธิในการเรียนมาก

นักเรียนบางคนมีสภาพครอบครัว : บิดามารดาถึงแก่กรรม มีสมาธิในการเรียนน้อยทั้งนี้เพราะนักเรียนไม่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ดีจากบิดามารดา มีปัญหาการปรับตัว ขาดความอบอุ่นจากพ่อหรือแม่ที่เสียชีวิต และไม่สามารถชดเชยบทบาทอีกฝ่ายหนึ่งได้ ทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความรับผิดชอบและความกระตือรือร้นในการเรียน จึงมีสมาธิในการเรียนน้อยไปด้วย

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประเทิน มหาพันธ์ (2524 : 65) ที่ได้ศึกษาการกระทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชน ผลการวิจัยพบว่า สภาพครอบครัวมีส่วนเกี่ยวพันกับการทำผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชนอย่างใกล้ชิด และสามารถส่งผลต่อพฤติกรรมของเด็กอย่างใหญ่หลวง คือ เมื่อเด็กขาดบิดามารดา เด็กจะถูกทอดทิ้งให้อยู่ในสภาพที่ด้อยเศรษฐกิจเกิดความคับข้องใจมีปัญหาการปรับตัวเมื่ออยู่ในสังคมเด็กที่ขาดทั้งบิดาและมารดา จะรู้ว่าตนขาดความรักความอบอุ่นในชีวิต

4. ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ปัจจัยโดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด ไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน(X_{13}) นิสัยทางการเรียน (X_{12}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู (X_{16}) บุคลิกภาพ (X_{11}) และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง(X_{14}) ซึ่งอภิปรายผลได้ดังนี้

4.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับแรก แสดงว่า นักเรียนที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนมากทำให้มีสมาธิในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนักเรียนมีความต้องการของบุคคลที่จะ พิน่ฝ่าอุปสรรคโดยไม่ย่อเยาะและไม่ท้อแท้ และพยายามทำงานให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์หรือความมุ่งหวังที่จะประสบผลสำเร็จในเป้าหมายที่ได้ตั้งเอาไว้ เพื่อเป็นเส้นชัยให้ตนเองก้าวไปถึงจุดหมาย และความพยายามที่จะฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเวลาทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่ง แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้นสามารถที่จะนำพาให้นักเรียนเอาชนะคนอื่นหรือเพื่อความต้องการที่จะเพิ่มศักดิ์ศรีของตนเอง ซึ่งความต้องการเหล่านี้เป็นแรงจูงใจที่ทำ

ให้เกิดการกระทำ ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียนมาก ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ประกายทิพย์ พิชัย (2539 : 55-58) ที่ได้ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพในครอบครัว บรรยากาศทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.2 นิสัยทางการเรียน เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สอง แสดงว่า นักเรียนที่มีนิสัยทางการเรียนดี ทำให้มีสมาธิในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะนิสัยทางการเรียนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเรียนรู้ นักเรียนที่แสดงพฤติกรรมที่แสดงความพึงพอใจต่อการเรียน และมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ มีความตั้งใจ และมุ่งมั่นที่จะศึกษา เอาใจใส่ต่อการเรียน มีการวางแผน มีการพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นไปเรื่อย ๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพอใจในการเรียนจนกลายเป็นอุปนิสัยติดตัวไป ดังที่ ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์ (2538 : 1) กล่าวว่านิสัยในการเรียน หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างสม่ำเสมอเป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงความพึงพอใจ และมุ่งมั่นที่จะศึกษาหาความรู้ให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งพฤติกรรมดังกล่าวนี้ประกอบด้วยความตั้งใจและเอาใจใส่ในการเรียน การวางแผนการเรียนและจัดระบบการเรียน ความมุ่งมั่นที่จะแสวงหาความรู้และพัฒนาการเรียนให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ โดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความคิดริเริ่ม ขยัน อดทน รับผิดชอบ พึ่งตนเอง และมีความภาคภูมิใจในผลการเรียนของตน ซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียนมากตามไปด้วย

4.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สาม แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับครูดีทำให้มีสมาธิในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะครูให้ความรัก ความเอาใจใส่นักเรียน ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน และให้คำปรึกษาหารือเมื่อนักเรียนมีปัญหา ทำให้นักเรียนมีทัศนคติทางบวกต่อครู จึงตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียน และมีความรับผิดชอบด้านการเรียน คือ ความสัมพันธ์ที่เป็นมิตรระหว่างครูกับนักเรียนจะทำให้ผลการเรียนดีขึ้น ยิ่งครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์กันดีมากเท่าใด นักเรียนจะมีการพัฒนาความสามารถในการเรียนรู้ถึงขีดสุดได้มากเพียงนั้น และลักษณะความสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนจะถือว่ามียุทธผลต่อความสนใจในวิชาที่เรียน นักเรียนที่มีศรัทธาในตัวครูจะทำให้นักเรียนมีทัศนคติทางบวกต่อการเรียน การมีทัศนคติทางบวกต่อการเรียนจะทำให้ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้นซึ่งส่งผลให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียนมากตามไปด้วย

4.4 บุคลิกภาพ เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่สี่ แสดงว่า นักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอทำให้มีสมาธิในการเรียนมาก เพราะนักเรียนที่มีบุคลิกภาพแบบเอ เป็นผู้รักความก้าวหน้า จึงทำให้ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค มีความมานะพยายาม และมีความกระตือรือร้น เพื่อให้ประสบความสำเร็จ ส่งผลให้มีความตั้งใจใน

การเรียนตามไปด้วย ทำให้นักเรียนมีสมาธิในการเรียนมาก ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของไควร์เวอร์ และไวน์เดอร์ (วราภรณ์ แดงเจริญ.2544 : 44 ; อ้างอิงจาก Kleiwer :& weidner.1978) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ และความปรารถนาความสำเร็จโดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นเด็กนักเรียนหญิงจำนวน 41 คน เป็นเด็กชายจำนวน 32 คน โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างออกเป็นเด็กที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ และแบบ บี ผลการวิจัยพบว่า เด็กทั้ง 2 กลุ่มตั้งเป้าหมายความสำเร็จแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ทางด้านพฤติกรรมพบว่า เด็กที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มักจะทำงานสำเร็จมากกว่า และมีความเพียรพยายามเพื่อให้ประสบผลสำเร็จมากกว่าบุคลิกภาพแบบบี

4.5 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นอันดับที่ห้าซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย แสดงว่า นักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับผู้ปกครองดี ทำให้มีสมาธิในการเรียนมาก ทั้งนี้เพราะ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองเป็นความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกัน การมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เข้าใจเห็นอกเห็นใจกันจะเป็นปัจจัยที่เกื้อหนุนให้นักเรียนตั้งใจเรียนและมีสมาธิในการเรียนมาก มีความกระตือรือร้นใฝ่รู้ใฝ่เรียน ทำงานที่ได้รับมอบหมายอย่างเต็มความสามารถและพร้อมที่จะทำงานอยู่เสมอ และเกิดความสุข ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของบำเพ็ญ วังเงิน (2541 : 121 – 128) ที่ศึกษาอิทธิพลของครอบครัวที่มีต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน กรณีศึกษาโรงเรียนกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผลการวิจัยพบว่าพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนสาเหตุหนึ่งมีผลมาจากอิทธิพลของครอบครัว เช่น สภาพความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันทางวัฒนธรรม และสัมพันธภาพของบุคคลในครอบครัว

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ สามารถใช้เป็นแนวทางให้ผู้บริหาร ครูผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์แนะแนว และผู้ปกครองได้ทราบข้อมูลเพื่อพิจารณา สามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบวางแผนพัฒนา หรือหาวิธีการในการส่งเสริมให้นักเรียนในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานครมีสมาธิในการเรียนโดยนำปัจจัยที่ส่งผลต่อสมาธิในการเรียนโดยเรียงลำดับจากปัจจัยที่ส่งผลมากที่สุด ไปหาปัจจัยที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน นิสัยทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู บุคลิกภาพและสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ดังนั้นผลจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง อาทิ เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอน ครูแนะแนว สามารถนำไปเป็นข้อมูลประกอบวางแผนพัฒนา หรือหาวิธีการในการส่งเสริมให้นักเรียนในโรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร มีสมาธิในการเรียน ได้ดังนี้

1.1 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถิในการเรียนเป็นอันดับแรก ดังนั้น ทั้งผู้ปกครอง ผู้บริหาร ครูผู้สอนตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ควรส่งเสริมให้นักเรียนมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ตั้งแต่เล็ก ๆ โดยการฝึกให้นักเรียน มีความพยายามต่อการเรียนให้ประสบความสำเร็จโดยไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค และความล้มเหลว รู้จักกำหนดเป้าหมายที่เหมาะสมกับความสามารถของตน รู้จักว่า ตนเองเด่น หรือด้อยในด้านไหน สามารถคิดแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการทำงานได้ด้วยตนเอง และให้เวลาส่วนมากแก่การเรียน เป็นต้น

1.2 นิสยทางการเรียนเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถิในการเรียนเป็นอันดับที่สอง ดังนั้น ทั้งผู้ปกครอง ผู้บริหาร ครูผู้สอนตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาให้นักเรียนมีนิสัยทางการเรียนดีขึ้น โดยมีครูและรุ่นพี่คอยอบรมสั่งสอนและกระทำตนเป็นตัวอย่างแก่นักเรียน

1.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถิในการเรียนเป็นอันดับที่สาม ดังนั้น ครูควรมีการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู โดยจัดกิจกรรมการเรียนทั้งใน และนอกห้องเรียนให้นักเรียนกับครูได้มีกิจกรรมร่วมกันเพื่อให้เกิดความรัก ความเอาใจใส่ ยอมรับความคิดเห็น และให้ความเป็นกันเองต่อนักเรียน การให้ความเคารพ เชื่อฟัง และปฏิบัติตามคำสั่งของครู ช่วยเหลืองานของครูที่สามารถทำได้ ขอคำแนะนำจากครูเมื่อประสบปัญหา ตั้งใจเรียน และสนใจบทเรียนที่ครูสอน ความเป็นกันเองระหว่างนักเรียนกับครูให้มากขึ้นเพื่อให้เกิดสัมพันธที่ดีต่อกันระหว่างนักเรียนกับครู เป็นต้น

1.4 บุคลิกภาพเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถิในการเรียนเป็นอันดับที่สี่ ดังนั้น ทั้งผู้ปกครอง ผู้บริหาร ครูผู้สอนตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมที่พัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียนให้มีความกระตือรือร้น ใฝ่รู้ใฝ่เรียน คิดแก้ปัญหาและฟันฝ่าอุปสรรคได้ด้วยตนเอง

1.5 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถิในการเรียนเป็นอันดับที่ห้า ดังนั้น ทั้งผู้ปกครอง ผู้บริหาร ครูผู้สอนตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองและนักเรียนมีโอกาสทำกิจกรรมร่วมกันเพื่อสร้างสายสัมพันธ์ที่ดีในครอบครัวทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถิในการเรียนของผู้เรียนในระดับอื่นๆ เช่น ช่วงชั้นที่ 2 และระดับอุดมศึกษา เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบสมรรถิในการเรียน โดยจำแนกตามปัจจัยในส่วนอื่นๆ เช่น การอบรมเลี้ยงดู ทักษะคิดต่อการเรียน ความสามารถในการฟันฝ่าอุปสรรค เป็นต้น

2.3 ควรพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถิในการเรียน ได้แก่ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน และสัมพันธภาพระหว่างครูและนักเรียน โดยนำไปทำการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้เทคนิคทางจิตวิทยา เช่น การปรับพฤติกรรม กลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรรณิการ์ รักชุมแก้ว.(2524). ผลของการฝึกสมาธิการเจริญภาวนาตามแนววิชาธรรมกายที่มีผลต่อ
ปฏิริยาตอบสนองแบบง่ายและเชิงซ้อน. วิทยานิพนธ์ ค.ม.กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร
- กาญจนา คำสุวรรณ (2524) จิตวิทยาเบื้องต้น.กรุงเทพฯ : ทวีการพิมพ์.
- กาญจน์กมล สุวิทยารัตน์ (2537). ผลของการฝึกพฤติกรรมการแสดงออกที่มีต่อการปฏิบัติตนกับ
เพื่อนต่างเพศของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนธรรมศาสตร์คลองหลวงวิทยาคม
อำเภอคลองหลวง จังหวัดปทุมธานี. ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ
: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.ถ่ายเอกสาร.
- กัญญ์ชลี บุญสอน.(2542) ผลการฝึกสมาธิที่มีต่อสุขภาพจิต .ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม.
(จิตวิทยาการให้คำปรึกษา)มหาสารคาม :บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
ถ่ายเอกสาร.
- กนต์กนิษฐ์ เกษมพงษ์ทองดี.(2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัย
บรมราชชนนี จังหวัดนนทบุรี.ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล (2530) วิธีแห่งพุทธะ.กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543) ปฏิรูปการเรียนรู้ผู้เรียนเป็นสำคัญที่สุด.กรุงเทพฯ :
คณะอนุกรรมการศึกษาแห่งชาติ.
- จินตนา อินทรไทย. (2525) ความสัมพันธ์ระหว่างเศรษฐกิจ สังคม และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการ
เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในเขตกรุงเทพมหานคร.วิทยานิพนธ์ ค.ม.(จิตวิทยาการศึกษา)
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร
- จิราภรณ์ สุทธิสานนท์ (2529). การรับรู้เกี่ยวกับยาเสพติดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใน
โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9 .ปรินุญานิพนธ์ กศ.ม.(สุศึกษา) กรุงเทพฯ
: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- จรรยา สุวรรณทัตและคณะ (2523). จิตวิทยาทั่วไป เล่ม 1 กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- จรรยา เกษศรีสังข์ (2537). วิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนนายร้อยตำรวจ.ปรินุญานิพนธ์
การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการแนะแนว) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

จำนง อติวัฒน์สิทธิ์.(2545) สังคมวิทยาตามแนวพุทธศาสตร์.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

เนก ณะสิริ (2533) สมานกับคุณภาพชีวิต.กรุงเทพฯ : แปลน พับลิชชิง.

ชาลี หวานน้ำ (2530) การทดลองฝึกสมาธิที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และระดับเหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการแนะแนว)กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

ชมพูนุท พงษ์ศิริ.(2545). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกุหลาบวิทยาลัยราชวชิรวิทยาคม กรุงเทพมหานคร.ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร

ชมภูช บุญสิทธิ์ (2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพกับเพื่อนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายโรงเรียนกุหลาบวิทยาลัยราชวชิรวิทยาคม กรุงเทพมหานคร.ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

ชูชีพ อ่อนโคกสูง (2522) จิตวิทยาการศึกษา.กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ชูศรี วงศ์รัตน์.(2537) เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย.กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ชำนาญ นิศารัตน์ (2526) หนังสือเรียนสังคมศึกษารายวิชา ส402 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

ดวงเดือน พันธมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิน.(2520) . รายงานการวิจัยเรื่องจริยธรรมของเยาวชนไทย,กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.ถ่ายเอกสาร.

ณรงค์ เส็งประชา (2538) มนุษย์กับสังคม.กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์

ณรงค์ชัย ปัญญานนทชัย (2540) การพัฒนาประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาโดยการฝึกสมาธิ.วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(จิตวิทยาอุตสาหกรรมและองค์การ) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.ถ่ายเอกสาร.

ทศพร อันสงคราม.(2545). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จังหวัดกาฬสินธุ์ ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.

(จิตวิทยาการศึกษา) มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.ถ่ายเอกสาร.

เทพเวที,พระ.(2532). การศึกษาที่สากลบนพื้นฐานแห่งภูมิปัญญาไทย.กรุงเทพฯ:อัมรินทร์พรินต์ติ้งกรุ๊ป.

ทิพย์ บุญเสริม,พระมหา.(2548) องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อจิตตาด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3.ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร

- ธรรมปิฎก,พระ. สัมมาสมาธิและสมาธิแบบพุทธ.กรุงเทพฯ.โรงพิมพ์ธรรมสภา.
- ธรรมปิฎก,พระ.(2542) พุทธวิธีในการสอน.กรุงเทพฯ.บริษัทสหธรรมมิก จำกัด.
- ธรรมปิฎก พระ, (2544). พุทธธรรม.กรุงเทพฯ.ดวงแก้ว.
- ธเนศ ขำเกิด.(2533) “การจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่ดีในโรงเรียน”วารสารมิตรครู.9(30):4
- นวลละออ สุภาผล.(2537). ผลสะท้อนแห่งโครงการนักเรียนนายร้อยตำรวจฝึกรับใช้ประชาชนใน
ชนบท.กรุงเทพฯ.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- นลินี ธรรมอำนวยสุข.(2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการเรียนของนักเรียนระดับชั้น
มัธยมศึกษา โรงเรียนกีฬาจังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดกรมพลศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี.ปริญญา
นิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา ภัทรแสงไทย.(2525) ยุทธวิธีการสอนสังคมศึกษา.กรุงเทพฯ.โรงพิมพ์พีระพัฒนา.
- นารี โนภิระ (2536) ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพของครูประจำชั้นกับนักเรียนและสุขภาพจิต
ของนักเรียนชาวเขาชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์เชียงใหม่และโรงเรียน
ประถมศึกษาสำนักงานประถมศึกษาเชียงใหม่. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว).
พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร.ถ่ายเอกสาร.
- นิภา นิธยาน.(2530). การปรับตัวและบุคลิกภาพ.กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- บุญศรี จันทนาเจริญเลิศ (2530) ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อการปรับตัวกับเพื่อนของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนนทรีวิทยา กรุงเทพมหานคร.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.ถ่ายเอกสาร.
- บำเพ็ญ วังเงิน.(2541). อิทธิพลของครอบครัวที่มีผลต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียน:
กรณีศึกษาโรงเรียนกันทรวิชัย อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม วิทยานิพนธ์ ศิลปะ
ศาสตรมหาบัณฑิต (วรรณคดีไทยศึกษา).มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.ถ่าย
เอกสาร
- บัวทอง สว่างโสภาคกุล.(2524). สุขภาพจิต.ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- บุญชม ศรีสะอาด (2524). รูปแบบผลการเรียนในโรงเรียน.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.กรุงเทพฯ: บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.ถ่ายเอกสาร.
- ปัญญา สมบูรณ์ศิลป์.(2523). หลักการจัดโครงการสุขภาพในโรงเรียนฉบับสมบูรณ์.กรุงเทพฯ :
อักษรเจริญทัศน์.

- ประเทิน มหาพันธ์ (2524) การศึกษาการทำผิดกฎหมายของเยาวชน.ปริญญาานิพนธ์ การศึกษา
มหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ปิยจันทร์ เนนเลิศ (2524) การศึกษาปัญหาสังคมและผู้พยายามกระทำอัตวินิบาตกรรมศึกษาเฉพาะ
กรณี.วิทยานิพนธ์ สส.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.ถ่ายเอกสาร
- ประกายทิพย์ พิชัย (2539) ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนดอนเมืองทหารอากาศบำรุง กรุงเทพมหานคร.ปริญญาานิพนธ์
กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.ถ่ายเอกสาร.
- ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้งและคณะ.(2544) สังคมและวัฒนธรรม.กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
- เปรมสุนีย์ เชื่อมทอง.(2526). การเปรียบเทียบปัญหาสุขภาพจิตของเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์กับ
เด็กวัยรุ่นในโรงเรียน.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.(2538). เอกสารประกอบการสอนนิวิชาทดสอบทางจิตวิทยา.กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. (2530) การปรับตัวพฤติกรรมเบื้องต้น.กรุงเทพฯ : โครงการส่งเสริมการแต่ง
ตำรา ทบวงมหาวิทยาลัย.
- ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์.(2531) การศึกษาค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา.กรุงเทพฯ : ภาควิชาแนะแนว
และจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พชร แก้วไชยเทียน (2539) ผลของเสียงดนตรีที่มีต่อการฝึกสมาธิของนักเรียนจากเทปเสียงฝึก
สมาธิซึ่งมีรูปแบบที่แตกต่างกัน.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(เทคโนโลยีทางการศึกษา) กรุงเทพฯ
: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- พนัส หันนาคินทร์.(2524). การมัธยมศึกษา.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์พิมพ์เนต.
- พรจิรา วงศ์ชนะภัย.(2545) ปัจจัยที่ส่งผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น.
ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- พรพิมล เจียมนครินทร์.(2539). พัฒนาการวัยรุ่น. กรุงเทพฯ: ต้นอ้อ แกรมมี.
- พรรณี ชูทัย เจนจิต (2532) จิตวิทยาการเรียนการสอนต่อจิตวิทยาการศึกษาสำหรับครูในชั้น
เรียน.กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์.
- พรรณี ชูชัย.(2532) จิตวิทยาการเรียน. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- เพ็ญแข ประจันปัจฉิม.(2527). "ลักษณะนิสัยมุ่งอนาคต,"เอกสารการสอนวิชาพัฒนาการวัยรุ่นและการอบรม หน่วยที่ 9-15. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พระคันธสารากวีวงศ์ (2549) มหาสติปัญญาฐานสูตรทางสู่พระนิพพาน.กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ไทยรายวันการพิมพ์.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.2544) กรุงเทพฯ: บริษัทพรักหวานกราฟฟิค จำกัด.
- พระราชวรสังวรญาณ (พุทธ ฐานิโย) (2541) "สัจจธรรมสากล" ใน อนุสรณ์งานพระราชทานเพลิงศพ ร้อยเอกถวิล แสงสว่าง.กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- พะเด็จ ชุ่มเพ็งพันธ์,พระมหา.(2548) องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพุทธจริตด้านการเรียนของนักเรียน ช่วงชั้นที่ 4.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- พิมผกา อัคระพุ. (2543). ผลการฝึกสมาธิแบบอานาปานสติควบคู่กับการควบคุมตนเองที่มีต่อความ มีวินัยในการใช้ห้องสมุดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรี นครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายประถม) ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูรย์ สินลารัตน์.(2524). การพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา.กรุงเทพฯ : ภาควิชา อุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรสิริณ เสวตไอยาราม. (2549). องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนที่เหมาะสมของ นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนพุลเจริญวิทยาคม อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม (จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหามกุฏราชวิทยาลัย (2522) วิสุทธิมรรคแปล ภาค 1 ตอน 2 .พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหามกุฏราชวิทยาลัย.
- เมธี โพธิพัฒน์. (2523). ความสัมพันธ์ระหว่างแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ แรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์และความ ซื่อสัตย์ของเด็กไทย. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- ยุวดี เทียรฆประสิทธิ์.(2536). พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน.กรุงเทพฯ.ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยา การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ราชบัณฑิตยสถาน (2525) พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน.กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- รัตนา ตั้งชลทิพย์ (2530) ผลของการฝึกสมาธิแบบชาวพุทธต่อสุขภาพจิตของเด็กวัยเรียน. วิทยานิพนธ์ วท.ม.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหิดล.ถ่ายเอกสาร.

วไลพร ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม (2527) จิตวิทยาพุทธศาสนา.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์.

วรศักดิ์ วรรณโม พระ,(2521) *ครูกับศีลธรรม*.กรุงเทพฯ : สมชายการพิมพ์,มหาวิทยาลัยวิทย์ วิศทเวทย์และเสถียรพงษ์ วรรณปก.(2533) *หนังสือเรียนสังคมศึกษารายวิชา ส402 สังคมศึกษา*.พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.

วิเชียร เกตุสิงห์.(2538). *ค่าเฉลี่ยกับการแปลความหมาย เรื่องง่าย ๆ ที่บางครั้งก็พลาดได้*.ข่าวสารการวิจัยศึกษา.กรุงเทพฯ.

_____. (2528) *หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย*.กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

วิมล หนองพงษ์. (2538) *ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีต่อสัมพันธภาพระหว่างบุคคลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนนครักษ์ อำเภอนครักษ์ จังหวัดนครนายก*.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

วิลาส ทองขาว. (2527) *บรรยากาศการเรียนการสอนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตามทัศนะของนักเรียนครูและผู้บริหาร เขตการศึกษา.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.ถ่ายเอกสาร.*

วิชัย วงษ์ใหญ่.(2528,กุมภาพันธ์ – มีนาคม). *ศิลปะการพัฒนาลักษณะบุคคล.ปีที่ 11 ฉบับที่ 109 สถาบันพัฒนาหลักสูตร.*

วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา.(2530).*บุคลาการนิสิตนักศึกษา.โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ. คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.*

วรพรรณ ศรีอุปบล.(2535). *ผลการจัดกิจกรรมแนะแนวโดยใช้สไลด์เทปเป็นเทคนิค"แม่แบบ"ที่มีต่อเจตคติเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 .ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว) มหาวิทยาลัยนเรศวร.ถ่ายเอกสาร.*

วิชา มหาคุณ (2538). *ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับชุมชนบำบัด*. สำนักงาน ป.ป.ส.

สมทรง สุวรรณเลิศ (2536,มกราคม-มิถุนายน). *T.A.กับงานป้องกันและส่งเสริมสุขภาพจิต.ปีที่ 24 ฉบับที่ 1 จิตวิทยาคลินิก.*

สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช (2536). *ศีล สมာธิ ปัญญาในพระพุทธศาสนา*.กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

สมเด็จพระญาณสังวร (2531) *ความเข้าใจเรื่องพระพุทธศาสนา*.กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชวนพิมพ์.

- สมพร พรหมจรรย์.(2540). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับแรงจูงใจในการเรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- สุพจน์ สมเพชร,พระมหา. (2547) ปัจจัยที่ส่งผลต่อโมหจริตด้านการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และช่วงชั้นที่ 4. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- สุธิตา หงษาชาติ (2539) ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในสถาบัน บุคลิกภาพและพฤติกรรม รับข่าวสารกับความรู้และการตอบสนองต่อภาวะวิกฤติทางสังคมและสิ่งแวดล้อมของนักศึกษาพยาบาล.วิทยานิพนธ์ ค.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ถ่ายเอกสาร.
- สุวีรี ปิ่นเจริญ.(2549) องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการไม่มีสมาธิในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิทย์ เจริญผล.(2547) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการปรับตัวทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสาคูสถาบันราชภัฏในเขตกรุงเทพมหานคร. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(การวัดผลการศึกษา) กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.
- สิริชัย ประทีปฉาย. (2533) การพัฒนาบุคลิกภาพและการปรับตัว.จันทบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- เสาวภา เอกอดิศักดิ์ (2540). สังกัปและทัศนคติเกี่ยวกับครอบครัวของคนไทยในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาพัฒนาการ).กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชาดา สุธรรมรักษ์ (2531). เอกสารประกอบการสอน วิชา จต.101 : จิตวิทยาเบื้องต้น.คณะศึกษาศาสตร์.มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- โสภา ชูพิชัยกุล (2529) ความรู้เบื้องต้นทางจิตวิทยา.ปริญญาานิพนธ์ ม.ป.ท.กรุงเทพฯ :คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศรีเรือน แก้วกังวาน.(2530) จิตวิทยาพัฒนาการ.พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ :สำนักพิมพ์ประกายพรึก.
- ศรีระพร จันทโนทก.(2538). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ กรุงเทพมหานคร.ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา) กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

- ศรีธรรม ธนภูมิ (2535) ผลของการทำสมาธิต่อความจำและบุคลิกภาพทางการเรียน.กรุงเทพฯ : คำบรรยายและบทคัดย่อการประชุมปูพื้นทางวิชาการ.ครั้งที่ 25 คณะแพทยศาสตร์ ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล
- อาจอง ชุมสาย ณ อยุธยา (2533) วิทยาศาสตร์ของการฝึกจิต.กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้ง.
- อัสรา อารณ์. (2540) ความสัมพันธ์ระหว่างสัมพันธภาพในครอบครัว การสนับสนุนทางสังคมและปัจจัยทางชีวสังคมกับความสามารถในการดูแลสุขภาพของตนเองของผู้สูงอายุในชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลสังกัด.ปริญญานิพนธ์ กศ.ม.(สุขศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.ถ่ายเอกสาร.
- อัจฉรา สุขารมณและอรพินทร์ ชูชม.(2530) การศึกษาเปรียบเทียบนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าระดับความสามารถกับนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปกติ.กรุงเทพฯ: รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร
- อารี พันธุ์มณี.(2544). จิตวิทยาการเรียนการสอน.พิมพ์ครั้งที่ 5 .กรุงเทพฯ: ดันอ้อ 1999.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2544). สร้างสมาธิให้ลูกคุณ.พิมพ์ครั้งที่ 2.กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาครอบครัว.
- อัจฉรา วงศ์พัฒนามงคล.(2533). ตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา.ปริญญานิพนธ์ วท.ม. การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.ถ่ายเอกสาร.

Abrams,Allen Tra.(1977,March)."The Effects of Meditation on Eiementary School",*Dissertation Abstracts Inernational*.37 : 5689-A.

Bernard. Haroll W. (1970). Mental Health in the Classroom. New York : McGraw-Hill.

Brown, J.M. ;& Champbell, E.A. (1990, Apirl). "Sources of Occupational Stress in the Police," *Work and Stress*. 4(4) : 309-318.

Cronbach, Lee J.(1970) *Mentoring-transcript systems for promoting student growth*.San Francisco : Jessey-bass.

David, Arthur Decoster. (1971, May). "Some Effects of Different Classroom Conditions upon Interpersonal Relationship Personal Adjustment and Achievement for College Freshman". *Dissertation Abstracts International*. 31 : 5789A.

Feldman, K.A. ;& Teodore M. Newcomb. (1976, May). The Impact of College on Student. Santransisce : Joss Ye-Brass.

- Frew,D.T. (1972).”Trancendental Medetation and Productivity”,Graduate School of Business Administration,Gannon College: 162.
- Friedman, M. and R.H. Roseman. (1974, January). “Behavior Pattern and Cornary Angiographic Pindning,” *Journal of the American Medical Association*. 204(1) : 164.
- Good, V.C (1973). Education Dictionary of Education.2and ed.New York:McGrawHill BookCompany.
- Herman,Herbert J.M.(1970).”A Questionnaire Measures of Achievement Motivation”,*Journal of Applied Psychology*.
- Hilgard, E.R. (1983). Introduction to Psychology. New York : Harcourt Brace and World, Inc.
- Jackson,Yvonne.(1977,Decimber) “Learning Disorders and The Transcendention Meditation ProGram : Retrospects and prospects (A Preliminary Study with Economically Deprived Addescents)”,*Dissertation Abstracts International*. 38:3351-A.
- Jones, Brenda Williams. (1990, January). “A study to Examine the Relationship Among Stress, Resources, Race, Family Structure and Parent, Involvement in a Group of Head Start, Parents,” *Dissertation Abstracts International*. 50(7) : 1872.
- Kelman, H.C. (1969). “The Role of Group in Introduction of Therapuetical Change”. *International Journal of Group Psychotherapy Effectiveness*. New York : McGraw-Hill Book.
- Kliewer, Wendy ;& Weidner, Gerdi. (1987). “Type A Behavior and Aspirtion : A Study of Parents and Children’s Goal Setting,” *Dovelopmental Psychology*. 23(2) : 204-209.
- Lavant, Bruce D. (1990, March). “Acomparative Study of Stress-Related Factors in the Work Environment of the Student Personnel Adminidtrator,” *Dissertation Abstracts International*. 50(9) : 2732.
- Lawrence,Frances.(1976,March).”Student Perception of the Classroom Learning Enveronment in Biology,Chemistry and Physics,”*Journal of Reseach in Science Teaching*.13 (5) : 315 – 323.

- Layman, Barbara Jean. (1975, May). "Perception of College Environment at Akalahoma State University by Incoming Freshman Student". *Dissertation Abstracts International*. 36(11): 721 0-A
- Liu, His-Chiu. (1975, March). "Computer-Assisted Instruction in Teaching College Physics". *Dissertation Abstracts International*. 42 : 1411-A, 1412-A.
- Locker, D., Burman, D. and Otcher, D. (1989, February). "Work Related Stress and 1st Predictors among Canadian dental Assistants," *Community Dentistry and Oral Epidimology*. 17(15) : 263 : 266.
- Mims, Fern H. (1970). *Student Evaluate Faculty*. *Nursing Outlook*. 18 : 53-55.
- Murry, Edward J. (1961). *Motivation and Emotion*. Englewood Cliffs, New Jersey : Prentice-Hill.
- Numi J.E. (1988). How Do Adolescents see Their Future ? A Review of the Development of Future orientation and Planning : *Development Review*.11:1-5.
- Pansini, Janet Mac Carty. (1997, February). *The Experience and Perception of Interpersonal Relationships with Peer and Groups in Middle Adolescence : A Qualitative Study*. New York : Dissertation Abstracts.
- Raggatt, Petter T.F. (1991, November). "Work Stress Among Long-distance Coach Drivers : ASurvey and Correlational Study," *Journal of Organization Behavior*. 12(12) : 565-575.
- Romine, Stephen. (1974, December). "Student and Faculty Perception of and Effective University Instruction Climates". *The Journal of Educational Research*. 68 : 139-143.
- Rose, Jerry F. (1971). *Introduction of Sociology*. U.S.A. : Rand Mc Nally & Company.
- Samuel, William. (1981). *Personality*. New York : McGraw-Hill.
- Scheibe, Karl E. (1970). *Belief and Values*. U.S.A. : Rinechart and Winston Inc.
- Slavin, R.E. (1997). *Educational Psychology : Theory and Practice* (5th ed). Boston : Allyn & Bacon.
- TJoa,A.S.(1972)."*The Effects of Trancendertal Meditation on Neurotien and Intelligence*".Valeriusplein.13.

Tuan, Hsiao-Lin. (2000). Students' Motivation toward Learning physical Science. *ERIC Accession*. NO ED440889.

Voorn, Randall Jay. (1990, December). "Environment Fit : The Relationship Between Small Liberal Arts Colleges and Their Environment (College Environment)". *Dissertation Abstracts International*. 52 : 125.

Wright,D.(1975).The *Psychology of Moral Behavior*.Middlessex,England:PenQuin Books Ltd.

ภาคผนวก ก

แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ
สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามมีทั้งหมด 9 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับชั้น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และสภาพครอบครัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

ตอนที่ 4 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียน

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตอนที่ 9 แบบสอบถามสมรรถนะในการเรียน

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อสมรรถนะในการเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนนวมินทราชินูทิศ สตรีวิทยา พุทธมณฑล เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร นักเรียนสามารถแสดงความรู้สึกหรือความคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำตอบของนักเรียนไม่มีข้อใดถูกหรือผิด และไม่มีผลกระทบกระเทือนต่อการเรียนของนักเรียนแต่อย่างใด ในการตอบแบบสอบถามนี้ นักเรียนไม่ต้องลงชื่อของนักเรียนไว้ คำตอบทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยให้ผู้อื่นทราบ

ขออนุโมทนาที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

พระธีรภิกษุ สारथมโม

พระนิสิตปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ตัวอย่างแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของนักเรียน เมื่อนักเรียนอ่านข้อความแล้ว โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () และเติมข้อความลงในช่อง ให้ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ

() ชาย

() หญิง

2. ระดับชั้น

() มัธยมศึกษาปีที่ 1

() มัธยมศึกษาปีที่ 2

() มัธยมศึกษาปีที่ 3

3. คะแนนเฉลี่ยสะสม (G.P.A.)

4. ผู้ปกครองของนักเรียนมีรายได้รวม.....บาท

5. สภาพครอบครัว

() บิดามารดาอยู่ด้วยกัน

() บิดามารดาหย่าร้างกัน

() บิดาหรือมารดาถึงแก่กรรม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะ และความรู้สึกนึกคิดทั่วไปเกี่ยวกับตัวนักเรียน ขอให้นักเรียนพิจารณาข้อความนั้นแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้ามีความกระตือรือร้นในการทำงาน					
2	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจเมื่อเจออุปสรรคในการทำงาน					
3	ข้าพเจ้าเป็นคนที่โกรธง่าย					
4	ข้าพเจ้าเป็นคนที่ทำกิจกรรมด้วยความรวดเร็ว ว่องไว					
5	ข้าพเจ้าเป็นคนที่เริ่มต้นทำสิ่งใดแล้วต้องทำให้เสร็จ					
6	เมื่อข้าพเจ้ามีนัด ข้าพเจ้าไปถึงที่นัดก่อนเวลา					
7	ข้าพเจ้ารู้สึกไม่สบายใจถ้างานของข้าพเจ้าดำเนินไปอย่างล่าช้า					
8	ข้าพเจ้าชอบทำงานที่รับผิดชอบให้เสร็จก่อนกำหนดเวลา					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
9	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าเป็นการเสียเวลาถ้าต้องไปรอซื้อของในร้านค้าที่มีลูกค้าแน่น					
10	ข้าพเจ้าไม่ชอบให้ใครหรืออะไรมาขัดจังหวะการทำงานของข้าพเจ้า					
11	เพื่อนส่วนใหญ่เห็นว่าข้าพเจ้าเป็นคนที่จริงจังกับการเรียน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้าวางแผนการเรียนเป็นประจำ					
2	ข้าพเจ้าแบ่งเวลาในแต่ละวันสำหรับอ่านหนังสือเรียน					
3	ข้าพเจ้าทบทวนบทเรียนหลังจากเลิกเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
4	ข้าพเจ้าเข้าชั้นเรียนตรงตามเวลา					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
5	ข้าพเจ้าทำกิจกรรมที่ครอบคลุมหมายทุก ครั้ง					
6	เวลาเข้าเรียนข้าพเจ้าตั้งใจฟังครูสอน					
7	ข้าพเจ้าเตรียมตัวให้พร้อมในการสอบ					
8	ข้าพเจ้าสรุปเนื้อหาที่เรียนเพื่อใช้ในการ สอบ					
9	ข้าพเจ้าหาความรู้เพิ่มเติมจากสื่อต่าง ๆ นอกจากตำราเรียน					
10	ข้าพเจ้าขอคำอธิบายเพิ่มเติมจากครู นอกเวลาเรียน					
11	ข้าพเจ้าเตรียมอ่านหนังสือล่วงหน้าก่อน เข้าเรียน					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้นักเรียน
อ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับ
ข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์การเลือกดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้าพยายามทำงานนั้นอย่างเต็มความสามารถแม้ว่างานที่ทำจะมีความยากเพียงใด					
2	ข้าพเจ้าส่งการบ้านตามที่ครูกำหนดทุกครั้ง					
3	เพื่อนยอมรับว่าข้าพเจ้าเป็นคนที่มีความรับผิดชอบ					
4	ข้าพเจ้าเห็นเพื่อนประสบความสำเร็จในเรื่องการเรียนข้าพเจ้าอยากเป็นเช่นนั้นบ้าง					
5	ข้าพเจ้าบอกให้พ่อแม่ทราบ เมื่อข้าพเจ้าประสบผลสำเร็จในการเรียน					
6	ข้าพเจ้าเรียนหนังสือในแต่ละวัน โดยไม่คาดหวังผลของการเรียน					
7	เมื่อมีงานกลุ่ม ข้าพเจ้าอาสารับหน้าที่ที่สำคัญ					
8	ก่อนสอบแต่ละครั้ง ข้าพเจ้าต้องทบทวนบทเรียนก่อนเสมอ					
9	ข้าพเจ้าไม่ลงมือทำงาน ถ้าไม่จนถึงเวลากำหนดส่ง					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองด้านการเรียน ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์การเลือกดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อผู้ปกครอง ข้าพเจ้าแสดงความเคารพผู้ปกครองก่อนไปและ กลับจากโรงเรียน					
2	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนตามความคาดหวังของ ผู้ปกครอง					
3	ข้าพเจ้าขออนุญาตผู้ปกครองทุกครั้งเมื่อออก นอกบ้าน					
4	ข้าพเจ้าทำอะไรโดยไม่สนใจผู้ปกครอง					
5	ข้าพเจ้าเล่าเรื่องราวที่ประสบมาให้ผู้ปกครองฟัง					
6	ข้าพเจ้ารักและภูมิใจในตัวผู้ปกครอง					
7	การปฏิบัติตนของผู้ปกครองต่อนักเรียน ผู้ปกครองสนใจการเข้าร่วมกิจกรรมที่ข้าพเจ้า ปฏิบัติที่โรงเรียน					
8	ผู้ปกครองยอมรับความคิดเห็นของข้าพเจ้า					
9	ผู้ปกครองไม่รู้เรื่องเกี่ยวกับเรื่องเรียนของ ข้าพเจ้า					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
10	ผู้ปกครองดีใจที่ข้าพเจ้าเรียนดี					
11	ผู้ปกครองมักพูดให้กำลังใจข้าพเจ้าเสมอ					
12	ผู้ปกครองส่งเสริมความสามารถพิเศษของข้าพเจ้า					
13	เมื่อข้าพเจ้าทำความผิดผู้ปกครองมักถามเหตุผลก่อน					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์การเลือกดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	<u>สถานที่เรียน</u> ขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสมกับจำนวนของนักเรียน					
2	ห้องเรียนมีกลิ่นเหม็นจากห้องน้ำและกลิ่นควันไฟ					
3	สภาพห้องเรียนมีอากาศถ่ายเทได้สะดวก					
4	บริเวณโรงเรียนมีการรักษาความปลอดภัย					

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริง น้อยที่สุด
5	ห้องเรียนมีความเป็นระเบียบเรียบร้อย					
6	โรงเรียนจัดแหล่งความรู้เพียงพอกับความ ต้องการ เช่น ห้องสมุดที่มีหนังสือ เพียงพอกับการค้นคว้าหาความรู้					
7	<u>สื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน</u> โรงเรียนมีอุปกรณ์การเรียนเพียงพอกับ จำนวนนักเรียน					
8	อุปกรณ์การสอนมีสภาพพร้อมใช้งาน					
9	อุปกรณ์การเรียน เช่น กระดาน โต๊ะ เก้าอี้ มีสภาพใช้งานได้ดี					
10	โรงเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ ทันสมัย					
11	โรงเรียนมีอุปกรณ์การเรียนการสอนที่จูง ใจให้เกิดการเรียนรู้					
12	โรงเรียนจัดบริการคอมพิวเตอร์และ เทคโนโลยีอื่นสำหรับส่งเสริมการเรียนรู้					

ตอนที่ 7 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	การปฏิบัติตนของนักเรียนต่อครู ข้าพเจ้าซักถามครูทุกครั้งเมื่อเกิดข้อสงสัยเกี่ยวกับการเรียน					
2	ข้าพเจ้าไม่มีโอกาสซักถามข้อสงสัย					
3	เมื่อพบครูข้าพเจ้าแสดงความเคารพอยู่เสมอ					
4	ข้าพเจ้าได้รับความเมตตาจากครูในโรงเรียน					
5	ข้าพเจ้ารู้สึกท้อใจในการเรียน เพราะครูสนใจแต่นักเรียนที่เรียนเก่ง					
6	การปฏิบัติตนของครูต่อนักเรียน เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา ครูให้คำปรึกษาด้วยความเต็มใจ					
7	ครูรับฟังเหตุผลของนักเรียน					
8	ครูสนใจนักเรียนทุกคนในห้องเรียน					
9	ครูชมเชยเมื่อข้าพเจ้าทำความดี					
10	เมื่อนักเรียนขอคำปรึกษาจากครูเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น ครูยินดีให้คำแนะนำแก่นักเรียน					
11	เมื่อนักเรียนเจ็บป่วย ครูให้ความดูแลอย่างใกล้ชิด					
12	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน					

ตอนที่ 8 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด ดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริง ที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริง น้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้าทำงานร่วมกับเพื่อนไม่ได้					
2	เมื่อเพื่อนไม่เข้าใจบทเรียน ข้าพเจ้าช่วยอธิบายให้ฟัง					
3	เมื่อท่านไม่เข้าใจบทเรียนเพื่อนช่วยอธิบายให้ฟัง					
4	ท่านและเพื่อนมักช่วยกันอธิบายการบ้าน เมื่อมีเพื่อนในกลุ่มไม่เข้าใจหรือทำไม่ได้					
5	เพื่อนให้ความช่วยเหลือ ฟังพาอาศัยซึ่งกันและกันด้านการเรียน					
6	ท่านสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนกับเพื่อนได้					
7	ท่านกับเพื่อนทำกิจกรรมในชั้นเรียนด้วยความสามัคคี					
8	ท่านไม่ใส่ใจช่วยเหลือเพื่อนเมื่อเพื่อนไม่สบาย					
9	เมื่อท่านไม่มาโรงเรียน เพื่อนมักถามถึงด้วยความห่วงใย					
10	เพื่อนชวนท่านเล่นกีฬาหรือทำกิจกรรมอื่น					

ตอนที่ 9 แบบสอบถามการมีสมาธิในการเรียน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสมาธิในการเรียน ให้นักเรียนอ่านข้อความแล้ว
โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องทางขวามือช่องใดช่องหนึ่งใน 5 ช่อง ที่ตรงกับข้อเท็จจริงของ
นักเรียนมากที่สุด โดยใช้เกณฑ์การเลือกดังนี้

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้าง ไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	เมื่อข้าพเจ้าสนใจเรื่องใดพยายามเรียนรู้สิ่งนั้นอย่างตั้งใจ					
2	ข้าพเจ้าชอบนั่งเหม่อลอยขณะเรียนหนังสือ					
3	ข้าพเจ้ามีความผูกพันอยู่กับการเรียน					
4	ข้าพเจ้ามีความเอาใจใส่ในการเรียน					
5	เมื่อเรียนอยู่ข้าพเจ้าไม่ปล่อยจิตให้ฟุ้งซ่านไปเรื่องอื่นจนเสียการเรียน					
6	ข้าพเจ้ามีความตั้งใจจริงต่อการเรียน					
7	ข้าพเจ้ามีความพร้อมอยู่เสมอเมื่อครูมอบหมายงาน					
8	ข้าพเจ้าไม่หลงลืมต่องานที่ครูมอบหมาย					
9	ข้าพเจ้าชอบคุยในเวลาเรียน					
10	ข้าพเจ้ามีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตน					
11	ข้าพเจ้าไม่มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน					
12	ข้าพเจ้าทำงานแบบจัดจตทั้ง ๆ ขว้าง ๆ					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
13	ข้าพเจ้าตั้งใจเรียนอย่างสม่ำเสมอทุกวิชา					
14	ข้าพเจ้ามักง่วงนอนในเวลาเรียน					
15	ข้าพเจ้ามักจดหัวข้อสำคัญ ในขณะที่เรียนทุกครั้ง					
16	ข้าพเจ้าเป็นคนที่คิดก่อนทำ					

ภาค ผนวก ข
การหาคุณภาพเครื่องมือ

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	6.771
2.	2.584
3.	3.523
4.	4.199
5.	5.306
6.	5.058
7.	2.183
8.	5.178
9.	4.601
10.	2.167
11.	3.854

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .7608

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามนิสัยทางการเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	5.373
2.	7.100
3.	8.596
4.	9.749
5.	4.895
6.	7.513
7.	7.084
8.	7.110
9.	7.127
10.	4.720
11.	5.709
12.	8.772

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .9269

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ทางการเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	6.324
2.	6.513
3.	6.177
4.	4.550
5.	5.771
6.	3.292
7.	6.601
8.	8.777
9.	4.714

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .6357

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	5.850
2.	3.045
3.	5.010
4.	3.913
5.	4.419
6.	5.099
7.	5.995
8.	7.661
9.	5.677
10.	5.073

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8833

ตาราง 11 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพทางการเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	6.237
2.	3.264
3.	7.411
4.	7.000
5.	5.035
6.	4.765
7.	8.034
8.	6.298
9.	6.557
10.	5.883
11.	6.422
12.	4.865

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .9070

ตาราง 12 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	5.594
2.	5.622
3.	4.328
4.	3.634
5.	2.922
6.	6.616
7.	7.986
8.	5.543
9.	6.318
10.	6.482
11.	7.245

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8464

ตาราง 13 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน
กับเพื่อน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	4.114
2.	6.127
3.	7.492
4.	7.394
5.	7.217
6.	8.787
7.	6.293
8.	2.391
9.	6.197
10.	3.743

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ .8448

ตาราง 14 แสดงค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t) ของแบบสอบถามสมมติในการเรียน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1.	5.883
2.	2.661
3.	7.003
4.	8.640
5.	5.936
6.	8.861
7.	6.139
8.	6.722
9.	2.441
10.	8.051
11.	6.424
12.	2.858
13.	6.099
14.	2.803
15.	5.126
16.	5.259

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8982

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	พระธีรารักษ์ สारธมโม
วันเดือนปีเกิด	23 กันยายน 2521
สถานที่เกิด	อำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	46 หมู่ 12 วัดโกมุกพุทธรังสี แขวงศาลาธรรมสพน์ เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร 10170 โทร.02-8882034,086-5129643

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2534	ประถมศึกษา จากโรงเรียนบ้านสันป่าบง จ.เชียงราย
พ.ศ. 2538	มัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนวัดอามตย์วิทยา จ.เชียงราย
พ.ศ. 2541	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนเซตุนศึกษา จ.เชียงใหม่
พ.ศ. 2546	พุทธศาสตรบัณฑิต (สังคมศึกษา) คณะครุศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2550	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษา) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร